

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ÂŞIK ÖZEMİR'İN (ALİ YENMEZ) HAYATI SANATI VE ŞİİRLERİ
ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yüksek Lisans

Hazırlayan
Oğuzhan UTKU

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Namık ASLAN

Niğde
Haziran, 2015

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Âşık Özemir (Ali Yenmez) Hayatı Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir İnceleme” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 18.06.2015

Oguzhan UTKU

ONAY SAYFASI

Yrd. Doç. Dr. Namık ASLAN danışmanlığında Oğuzhan UTKU tarafından hazırlanan "ÂŞIK ÖZDEMİR'İN (ALİ YENMEZ) HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarih: 10/06/2015

JÜRİ :

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Namık ASLAN

Üye : Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ

Üye : Doç. Dr. Nedim BAKIRCI

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ömer İSKENDEROĞLU
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Türklerin tarih sahnesine çıktıkları andan itibaren Türk kültürü birçok güzelliği bünyesinde barındırmıştır. Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan ozanlık geleneğinin geçmişi Türk tarihi kadar eskidir. Orta Asya Türk kültürü içerisinde eski edebiyat geleneğimizin ilk temsilcileri olan kam, baksı, ozan, şaman gibi değişik adlarla anılan bu ilk şairler, özellikle Anadolu Türk kültürü içerisinde 15.yüzyıla kadar ‘ozan’ adıyla anılmıştı, bu dönemden sonra ozan kelimesi yerini yavaş yavaş ‘âşık’ kelimesine bırakmıştır.

Âşık tarzı şiir geleneği Türk Edebiyatı içerisinde millî kültürümüze sahip çıkılması ve millî kültürümüzün yayılması bakımından çok önemli bir yere sahiptir. Âşık tarzı kültür geleneğinin en önemli işlevlerinden biri de şüphesiz ki nesilden nesle gerek sözlü gerek yazılı olarak aktarılıp kültürümüzün bu müstesna güzelliklerini günümüzde bile tüm canlılığı ile yaşatılıyor olmasıdır. Âşık tarzı şiir geleneğinin bu özelliği, onun yüzyıllar ötesinden bugüne; Orta Asya’dan Anadolu’nun en ücra noktalarına kadar tanıtılıp yayılmasına da olanak sağlamıştır.

Âşıklık geleneğinin içerisinde ilk temsilcilerinden başlayarak günümüze kadar pek çok âşık yetişmiştir. Bu âşıklar arasında saz çalıp irticalen şiir söyleyenlerin yanı sıra saz çalamayıp şiir söyleyen ve yazanlar da vardır. Bunlardan biri de Ali Yenmez (Âşık Özemir)’dir.

Âşık Özemir (Ali YENMEZ) Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir İnceleme adını verdiğimiz çalışmamız; **Ön söz, Giriş, Üç Bölüm, Sonuç, Şiirlerin Dizini, Kaynakça, Kaynak Kişiler, Özgeçmiş ve Eklerden** oluşmaktadır.

Tezin Giriş başlığı altında; Âşıklık geleneğinin Türk kültüründeki yeriyle ilgili bilgiler verilmiştir.

Üç ana bölümden oluşan tezin **Birinci Bölüm**’ünde Âşık Özemir’in hayatı ve âşıklığı üzerinde durulmuştur.

İkinci Bölüm’de şiirleri şekil muhteva yönünden incelerken hece, durak, kafiye, redif yapısını, ahenk unsurlarını, şiirlerindeki edebi sanatları, şiirlerindeki renk dünyasını, şiirlerinde tekrar edilen söz öbeklerini ve bu sözcüklerin sözcük

türünü örneklerle açıklandı. İkinci bölümün son kısmına da âşığımızın şiirlerinin temi ve şiirlerinde geçen yer ve şahıs adlarını da inceleyerek bitirdik.

Çalışmamızın metinler bölümünü oluşturan **Üçüncü Bölüm**'de incelediğimiz 192 şiiri Âşığımızın şiirlerini topladığı defter ve notlara sadık kalarak önce kullanılan ölçüye göre sekizli, on birli diye ayırdık. Ayırdığımız bu şiirlerin ilk dörtlüğünün 2.ve 4.mısraları ile sonraki dörtlüğün son mısrasına göre dizinini oluşturduk. Ve çalışma sırasında yararlandığımız **Kaynak Kişiler, Özgeçmiş** ve âşığımızın fotoğraflarını içeren **Ekler** bölümüyle çalışmamızı sonlandırdık.

Âşık Özemir (Ali YENMEZ) Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir İnceleme adlı çalışmamızda halk kültüründe önemli bir yere sahip olan âşıklık geleneğine katkıda bulunmayı gaye edindik.

Yüksek Lisans öğrenimine başladığım ilk günden itibaren engin bilgisiyle Halk Edebiyatı alanında ufkumu açan Yrd. Doç. Dr. Namık ASLAN'a, yardımını esirgemeyen Türk Dili ve Edebiyat öğretmeni arkadaşım Ertuğrul Yenmez'e, sevgisini ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ağabeyim Serdar Utku' ya ve eşim Gülcan Utku' ya sonsuz teşekkür ederim.

Oğuzhan UTKU

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ÂŞIK ÖZEMİR (HAYATI, SANATI ve ŞİİRLERİ)

Oğuzhan UTKU

Niğde Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

2015; Sayfa: 328

Türkler sık sık yurt değiştirerek çok geniş bir coğrafyaya yayılmış, birçok kültürün etkisi altında kalarak farklı uygarlıklar yaşamışlardır. Bundan dolayı edebiyat geleneğimiz Orta Asya'dan günümüze kadar değişip gelişmiştir. Sözlü edebiyat geleneğimizde kopuz eşliğinde sanatlarını icra eden ozanlar, aynı zamanda hekimlik, büyücülük, din adamlığı gibi görevler üstlenmişlerdir. Ozan-baksı veya destan geleneğiyle başlayan İslamiyet öncesi halk şiiri, Anadolu'da İslam kültürünün etkisiyle yeni bir biçim ve öz kazanmıştır. 11.yüzyıldan itibaren Orta Asya'dan özellikle Horasan'dan gelen dervişlerin etkisiyle Allah aşkını dile getiren dinî-tasavvufî mahiyetteki şiir geleneği, Yunus Emre ile Anadolu'da en parlak dönemini yaşamıştır. Dinî mahiyetteki bu edebiyat geleneği Anadolu'da 15.yüzyılın sonlarına doğru yerini âşıklık geleneğine bırakmıştır.

Ozan - baksı geleneğinin devamı olarak kabul edilen âşık şiirinin ilk dönemleri hakkında fazla bir bilgimiz yoktur. Bundan dolayı 16.yüzyıl âşık şiirinin hazırlık dönemi gibidir. Karacaoğlan, Âşık Ömer ve Gevherî gibi birçok ünlü âşığın yetiştiği 17.yüzyıl ise âşık şiirinin en parlak dönemidir. Bu parlak dönemden sonra durgunluk yaşayan âşık şiiri, 19.yüzyılda yeniden zirve heyecanını yaşamıştır. 20.yüzyılda eski önemini kaybeden âşıklık geleneği, günümüzde çağın şartları doğrultusunda biraz değişerek varlığını devam ettirmektedir.

Kültür varlığımızın önemli bir bölümünü oluşturan âşıklık geleneği geçmişe göre biraz zayıflamış olsa da günümüzde özellikle Doğu Anadolu, Güney Anadolu ve İç Anadolu bölgelerinde canlı bir şekilde yaşatılmaktadır.

Çalışmamızda bu geleneğin günümüzdeki bir temsilcisi sayabileceğimiz âşığımızın 192 şiirini şekil, dil ve ifade özellikleri, kelime kadrosu, âşıklık geleneğiyle ilişkisi ve içerik açısından detaylı olarak inceleyerek Âşık Özemir'in gelenekteki yerini belirlemeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Âşık Özemir, âşık, halk şiiri, gelenek, âşıklık geleneği.

ABSTRACT

Master Degree Thesis

ÂŞIK ÖZEMİR / HIS LIFE, ART AND POEMS

Oğuzhan UTKU

Niğde University

Social Sciences Institute

Department of Turkish Language and Literature

2015; page: 328

Turks had extended to a large geography by changing their homeland ever sooften and had been subject to diffirent civilizations as a result of being effected by manycultures. Due to this our literature tradition have changed and improved from MiddleAsia to present. The bards, who performed their arts accompanied by kopuz in our oralliterature tradition, also undertook the duties such as medicine, magic and ecclesiastic. Emerging with bard or epic tradition the pre Islam folk poem achieved a new form andessence with the effect of Islam culture in Anatolia. The poem tradition, which has areligious-mystical nature that gives utterance to love for God with the influence ofdervishes who come from Middle Asia especially from Horasan beginning from 11thcentury, had experienced its most brilliant period with Yunus Emre. Throuhg the end ofthe 15th century this religious nature literature tradition gave his place to the minstrelsyin Anatolia.

We haven't got much information about the first periods of minstrel poem that is accepted as the continuation of bard tradition. So 16th century was as the preparatory period of minstrel poem. 17th century was the golden age for minstrel poem in which Karacaolan, Ashik Ömer and Gevheri trained. After this golden age minstrel poem had a recession period however in 19th century it reached its culmination again. Losing ground during 20th century the minstrel tradition is still surviving today in accordance with the circumstances of the age.

Composing the considerable part of our cultural property minstrel tradition is

weaker than it was in the past but it is still being kept alive especially in Eastern

Anatolia, Southeast Anatolia and Central Anatolia regions.

In this study we tried to set Âşık Özmir's place in tradition by analysing his 192 poems in detail in terms of form, language, expression features, diction, content and their relation with minstrelsy tradition.

Key Words: Âşık Özmir, minstrel, folk poem, tradition, minstrel tradition

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	2
ONAY SAYFASI.....	3
ÖN SÖZ.....	4
ÖZET.....	6
ABSTRACT	8
KISALTMALAR	20
GİRİŞ	21
ÂŞIKLIK GELENEĞİNİN TÜRK KÜLTÜRÜNDEKİ YERİ	21
BİRİNCİ BÖLÜM.....	29
1. ÂŞIK ÖZEMİR'İN HAYATI VE ÂŞIKLIĞI	29
1.1. Âşık Özemir'in Hayatı Etrafında	29
1.1.1. Âşık Özemir'in Soyu	29
1.1.2. Âşık Özemir'in Doğumu.....	29
1.1.3. Âşık Özemir'in Eğitimi.....	29
1.1.4. Âşık Özemir'in Mesleği.....	29
1.1.5. Âşık Özemir'in Evliliği Çocukları ve Ölümü	30
1.2. Âşık Özemir'in Âşıklığı Etrafında.....	33
1.2.1. Âşık Özemir'in Âşıklığa Başlaması.....	33
1.2.2. Âşık Özemir'in Kullandığı Mahlaslar.....	36
1.2.3. Âşık Özemir'in Etkilendiği Âşıklar	37
İKİNCİ BÖLÜM.....	39
2. ÂŞIK ÖZEMİR'İN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE MUHTEVA İNCELENMESİ. 39	
2.1. Âşık Özemir'in Şiirlerinin Şekil Özellikleri.....	39
2.1.1. Vezin	39
2.1.2. Kafiye (Uyak).....	43
2.1.2.1. Yarım Uyak	44
2.1.2.2. Tam Uyak	45
2.1.2.3. Zengin Uyak	46

2.1.3. Redif	47
2.1.4. Ayak	50
2.1.4.1. Tek Ayak (Yineleme Ayak)	51
2.1.4.2. Döner Ayak (Yenileme Ayak).....	53
2.2. Âşık Özemir'in Şiirlerinde Muhteva Özelliği	55
2.2.1. Âşık Özemir'in Şiirlerinde Edebi Sanatlar	55
2.2.1.1. İrsalimesel	56
2.2.1.2. Tezat	56
2.2.1.3. Nida	57
2.2.1.4. İstifham.....	58
2.2.1.5. Tekrir	58
2.2.1.6. Teşhis ve İntak.....	59
2.2.1.7. Teşbih	60
2.2.1.8. Telmih	60
2.2.1.9. Mübalağa	61
2.2.1.10. Tenasüp	62
2.2.1.11. İstiâre	62
2.2.1.12. Mecaz-ı Mürsel.....	63
2.2.2. Âşık Özemir'in Renk Dünyası	65
2.2.3. Şiirlerde Geçen Tekrarlar	67
2.2.4. Şiirlerde Geçen Tamlamalar	70
2.2.4. 1. Şiirlerde Geçen İsim Tamlamaları	70
2.2.4.2. Şiirlerde Geçen Sıfat Tamlamaları	76
2.2.5. Âşık Özemir'in Şiirlerinde İşlediği Konular	82
2.2.5.1. Millî Konular	83
2.2.5.1.1. Türklük	83
2.2.5.2. Dini Konular	86
2.2.5.2.1. Hz Mevlâna.....	87
2.2.5.2.2. Yunus Emre	88
2.2.5.2.3. Pir Sultan Abdal.....	88
2.2.5.2.4. Zeynel Abidin	88

2.2.5.3. Toplumsal Konular	89
2.2.5.3.1. Gurbet	89
2.2.5.3.2. Dostluk.....	90
2.2.5.3.3. Avcılık	91
2.2.5.3.4. Doğa.....	93
2.2.5.3.5. Açgözlülük.....	95
2.2.5.3.6. Cahillik.....	95
2.2.5.3.7. İftira	97
2.2.5.3.8. Rüşvet	97
2.2.5.3.9. İntizar	98
2.2.5.3.10. Kınanmak.....	98
2.2.5.3.11. Yerli malı	99
2.2.5.4. Özemir'in Şiirlerinde Aşk	100
2.2.5.4.1. Gülşen Aşk.....	100
2.2.5.4.2. Hoca Hanımdan Hoşlanma	102
2.2.5.5. Özemir'in Şiirlerinde Kültür Unsurları	102
2.2.5.5.1. Deyimler	103
2.2.5.5.2. Halk Hikâye Kahramanları	104
2.2.5.5.3. Âşıklar.....	105
2.2.5.5.4. Gelenek ve Görenekler	106
2.2.5.5.5. Beddua	107
2.2.5.5.6. Âşık Özemir'in Şiirlerinde Geçen Yer ve Şahıs İsimleri	108
2.2.5.5.6.1. Sekizli Hece Ölçüsüne Göre	108
2.2.5.5.6.2. On Birli Hece Ölçüsüne Göre	108
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	110
3. ÂŞIK ÖZEMİR'İN ŞİİRLERİ	110
3.1. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER.....	110
1. BİR GÜZEL ÇIKTI KARŞIMA	110
2. GENE GÖNLÜM PARELENDİ	111
3. KEL HASAN IRMAĞI.....	112
4. RİND RİND RİNDE	113

5. DOSTLARIMA	114
6. BÜLBÜL.....	116
7. MUHANET.....	117
8. AŞK YOLCUSU.....	118
9. İNTİZAR.....	119
10. YALAN SÖYLER	120
11. NAZLI ÇEYLAN.....	121
12. BÜLBÜL.....	122
13. GÜL ÇİÇEK	123
14. SENİ ÇAĞIRIR GEZERİM.....	124
15. BİLİR MİSİN?	125
16. UNUTAMAM.....	126
17. UYAN EY SEVDİĞİM UYAN.....	127
18. MEVLAM SENİ BANA VERDİ	128
19. HAKİKATLAR	129
20. BÜLBÜL.....	130
21. AŞKIN BANA ETTİĞİ	131
22. KİMLER YOLDAŞIM	132
23. UYUYAN GÖZLER UYANSIN.....	133
24. GİDER	134
25. GÜZELİ BANA VER.....	135
26. GÖRDÜM.....	136
27. KÖYDEYİM.....	137
28. EY AĞALAR.....	138
29. CAHİL İNSAN FESAT İNSAN.....	139
30. ÇALIŞAN BULUR.....	140
31. HAYALİNİ DÜŞÜNÜRKEN.....	141
32. YARABBI ÇOK ŞÜKÜR.....	142
33. DOĞRU OLALIM	143
34. HA DEDİM.....	144
35. GÖNÜL SANA DEMEDİM Mİ?	145

36. VAY ÇOCUKLARIM	147
37. KÖYDE KIZ KALMADI	148
38. BİLMEM.....	149
39. DÜNYA	150
40. YERLİ MALI.....	151
41. YAKMA BENİ GÜZEL DİLBER.....	152
42. GEL DE GÖR HAK YOLUNA.....	153
43. SENİ ÇAĞIRIR SÖYLERİM	154
44. ALLAH AŞKINA	155
45. ALLAH HU MEVLA HU	156
46. SÖYLE DİLİM MEVLAM SÖYLE.....	157
47. ERENLERİN HALLERİ	158
48. AĞIT	159
49. YETER BANA	160
50. AHİRET KAYGISI.....	161
51. KINAMAYIN BEN LAYIĞIM.....	162
52. TEK BİR İNSAN GANİ	163
53. EYÜP'ÜN İMTİHANI	164
54. HOCA HANIM.....	165
3. 2. ON BİR HECELİ ŞİİRLER.....	166
55. BİR GENÇ KIZA.....	166
56. BİLMEM.....	167
57. VARSIN TAŞLASINLAR.....	168
58. SÖYLE SAZIM	169
59. İMANLI BİR TÜRK ERİ	170
60. HA DEDİM SANA	171
61. GENE YANDI MİLLÎ IŞIK	172
62. SANA DEMEM.....	173
63. YENİ BİR DÜNYA YARATACAĞIZ	174
64. NE GÜLÜM VAR NE BÜLBÜLÜM.....	175
65. İNSAN	176

66. GENE USLANMAZ BU GÖNÜL	177
67. ASLIN ÂDEMDİR	178
68. NEN ÇALA ÇALA.....	179
69. EY TÜRK KENDİNE DÖN	180
70. SEN DEĞİL MİSİN?	181
71. BİZİM ÇEVREMİZ	182
72. KABAHAAT BENDE Mİ?	183
73. DÜNYA	184
74. MEDET ALLAH'IM	185
75. YARIM SAKALLI DERVİŞ AŞKIYASI	186
76. GEL GÜLŞENİM	187
77. YALAN VAATLER	188
78. HEY GÖNÜL	189
79. NE GÜZELDİR BENİM MUT'UM.....	190
80. GÖNÜL HIRSIZI	191
81. AŞK DEĞİL Mİ?	192
82. BÜLBÜLÜN ZARI.....	193
83. ODUN GİBİ ADAM.....	194
84. GURBET YOLLARI	195
85. YAYLAM	196
86. ÇAM DALI.....	197
87. KARA TOPRAK	198
88. YEŞİL DAĞLAR.....	199
89. EY KUŞLAR	200
90. SENİN	201
91. DELİ POYRAZ.....	202
92. HAYAT SIFATI	203
93. KADIN KÂTİPLER	204
94. İFTİRACI VE FESATÇI	205
95. FAKİR KARDAŞ	206
96. ORMANCININ KALBI	207

97. GÜLŞENE VEDA	208
98. GÜLŞEN YÂRE	209
99. YOL GÖSTER	210
100. ELVEDA GÖNÜL	211
101. DÜŞEN KİM	212
102. GİDİYOR GİDİYOR	213
103. GÜLŞEN ŞİİRİ	214
104. MÜRÜT YOLDAŞ	215
105. PAROLAM	216
106. SARI RENKLİ RÜYALARIM	217
107. AZRAİLE DİLEKÇE	218
108. GİTTİ	219
109. BENİM HALİM SANA MALUM	220
110. GÖZLERİN	221
111. ENGELLERİN ACISI	222
112. TURNAM	223
113. KAÇTI	224
114. BİR SUNA GÖRDÜM	225
115. GÖRDÜM	226
116. HARABAT EHLİ	227
117. ALLAH'IMSIN YARADANIMSIN	228
118. ÂŞIKLARIN BAZI HALLERİ	229
119. TÖVBE EDELİM GÜNAHLARA	230
120. DEDİ SABREDEN BULSUN SELAMET	232
121. AŞKTAN GELENLER	233
122. YA RESUL	234
123. DÜNYA	235
124. GÖNÜL KARI	236
125. BENİM İÇİN	237
126. DELİ VAR DELİ	238
127. SEHER YELİ	239

128. ELA GÖZLER	240
129. İSİMSİZ	241
130. DARISI BAŞIMA	242
131. BİLENLER	243
132. BAZI GECELER	244
133. RAKİP SANMA	245
134. BEN NE SANMIŞTIM	246
135. MEVLANA.....	247
136. MEVLANEDE	248
137. YARADANA YAKARIŞ	249
138. MİSAFİR	250
139. DOST ELİ	251
140. GEL AVCI KARDEŞ	252
141. AVCILIĞA ELVEDA	253
142. HER SABAH	254
143. RAMAZAN GELDİ.....	255
144. YAŞAMAK NE GÜZEL İNSAN OLANA	256
145. UÇUP GİDEN TURNALAR.....	257
146. AÇILIN CAHİL HALKA HOCALAR.....	258
147. GİDİYOR.....	259
148. DOSTUMA.....	261
149. UNUTMA DOSTUM	262
150. ÖZEMİR'İN ADRESİ	263
151. NE KALDI.....	264
152. KARA SEVDA	265
153. MELEŞİR KOYUNLAR	266
154. KADER.....	267
155. BEDBAHT GÖNÜL.....	268
156. PARLAK HAYALLE DOLAŞIK HAL	269
157. UNUTTUM SANMA	270
158. YOL ÜSTÜNDE	271

159. TEMSİL	272
160. BACASI TÜTEN OCAKTA KALDIM	273
161. DAĞDAN DÜZE.....	274
162. ŞU AZRAİL	275
163. GÖNÜL NE DİYOR.....	276
164. ÂŞIKLAR	277
165. ALLAH AŞKINA	278
166. YALVARIP	279
167. ALLAH AŞKINA	280
168. GÖNÜL PAŞA OLDU	281
169. AŞKIN SÖYLEDİĞİ	282
170. İNAN BANA	283
171. VAZGEÇ DİYEN KOMŞULAR.....	284
172. DİVANE ÂŞIKLAR.....	285
173. TURNAM	286
174. DÖNENLER	287
175. SÖYLER DİLİ GÜLŞENİM.....	288
176. DAL FİDAN FİDAN	289
177. ÖNCEKİ ŞİİRE CEVAP GÜLŞENDEN	290
178. ÂŞIĞIN AĞIDI.....	291
179. BİR GÜZEL GÖRDÜM	292
180. KIRMIZI ÇİÇEK	293
181. VAY ANASINI VAY	294
182. AŞIRI ÂŞKIN SÛKUNU	295
183. ÂŞIĞINEŞİNE MEKTUBU	296
184. TÜRKMEN GÜZELİ.....	297
185. BİR GELİN	298
186. GELİRİM	299
187. YARDAN KIYMETLİ KİM GELDİ GİTTİ	300
188. VAR	301
189. HAYALLER	302

190. GİDİYORUM	303
191. GİŞEDE	304
192. NASİHAT	305
SONUÇ.....	306
ŞİİRLERİN DİZİNİ.....	308
Sekiz Heceli Şiir	309
On Bir Heceli Şiirler.....	311
Tek Dörtlükten Oluşan Şiirler	315
Diğer Şiirler	316
KAYNAKÇA	317
KAYNAK KİŞİLER	322
EKLER.....	323
ÖZ GEÇMİŞ.....	328

KISALTMALAR

Böl.	: Bölümü
C	: Cilt
Dey.	: Deyim
ed.	: Edebiyat
Fak.	: Fakülte
fiz. ter.	: Fizik Terimi
HAGEM	: Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Müdürlüğü
hlk. ağ.	: Halk ağzı
hlk. ed.	: Halk edebiyatı
hızl.	: Hazırlayan
K. k.	: Kaynak Kişi
km	: Kilometre
NÜ	: Niğde Üniversitesi
s.	: Sayfa
T.C	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
ter.	: Terim
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TV	: Televizyon
Ü.	: Üniversite
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
yy.	: Yüzyıl

GİRİŞ

ÂŞIKLIK GELENEĞİNİN TÜRK KÜLTÜRÜNDEKİ YERİ

Âşık edebiyatının kökenlerini en eski halk şairleri olan kam/şamanlara kadar götürmek mümkündür. Kam, şaman, baksı, oyun, akın, ozan gibi adlar verilen gelenekli şiir temsilcileri, halk şairliği yanında, yüzyıllar boyunca toplumun değişen sosyal ihtiyaçlarına göre farklı işlevler de yüklenmişlerdir. Azerbaycan, Anadolu ve Rumeli sahasında ozanlıktan âşıklığa geçişte de toplumun değişen sosyal ihtiyaçları etkili olmuştur (Durbilmez 2008: 15).

Kadim milletler içinde çok köklü bir tarih ve medeniyete sahip olan Türk milleti, evrensel medeniyete de çok büyük katkılar sağlamış olan, kültürünü çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırabilen nadir milletlerden birisidir. Bu sebeple, güzel sanatlardan hangisi söz konusu olursa olsun, onların evrensel ve genel geçer oluşum şartları, her zaman Türk kültürü için de geçerli olmuştur. Bu kültürel oluşum, hem kendine özgü hem de evrensel şartlara uygun bir gelişme göstermiştir. Âşıklık geleneği ve Türk halk şiirinin doğuşu ve gelişiminde de aynı özellikleri görmek mümkündür.

Güzel sanatların doğuşuyla ilgili görüş beyan eden bilim adamlarının hemen tamamı, güzel sanatları ve dolayısıyla onun dallarından olan şiir ve musikinin de dinden doğduğu görüşünde birleşmektedir.

Bu konuyla ilgili olarak M. Fuat Köprülü(Köprülü 1989); güzel sanatlar ve onun bir şubesi olan şiirin de dinden doğduğunu ve uzun bir zaman dinî özelliğini koruduğunu belirtmektedir. Köprülü, Durkheim'in bu konudaki açıklamalarından da yararlanarak; insanlığın zihinsel faaliyetlerinin yavaş yavaş dinsel şekillerden dinsel olmayan şekillere geçerek bu dinsel törenlerin din dışı oyunlar hâline geldiğini, dolayısıyla itikatları doğuran faaliyet eserlerinin de sanatı vücuda getirdiğini dile getirmektedir.

Sanatı din için haricî bir süs değil, her ne şekil ve mahiyette ve her ne derecede olursa olsun, bütün ayinlerde zorunlu olarak yer alması gereken bir unsur olarak kabul etmek gerektiğini söyleyen Köprülü, Ribot'un görüşlerine de değinerek bediî hissin ilk tezahürü olan dansın şiir ile musikinin tohumlarını taşıdığı; şiirin

danstan ayrıldıktan sonra daha uzun bir müddet musikî ile birlikte ve mutlaka bir müzik aletinin eşliğinde terennüm edildiği, bu devirdeki şiirlerin anonim olarak yaşatıldığı; fakat toplumsal iş bölümü neticesinde şair zümrelerinin teşekkül etmeye başladığı görüşüne işaret eder.

Sosyal bir yapıya ve belli bir medeniyete sahip Mısır, Hint, Yunan, Asur ve Geldaniler gibi eski kavimlerde musikînin önceleri nasıl bir dinsel mahiyette olduğunun artık iyice anlaşıldığını ifade eden Köprülü, Herbert Spencer'in eserini de kaynak göstererek, bu medeniyetlerin dinsel törenlerinde şair rahiplerin kutsî bir mahiyette ve müzik eşliğinde şiirler terennüm ettiklerini, zamanla da bu rahiplere şairlerin birbirinden ayrıldıklarını belirtmektedir. Köprülü, benzer bir durumun Arap edebiyatının başlangıcında da görüldüğünü, ilk Arap şairlerinin ruhanî bir görev üstlendiklerini, onların okuduğu şiirlerin mensup oldukları kabileyi her türlü kötülükten koruyacağına inanıldığını, bu şairlerin ilhamlarını o kabilenin cininden aldığını ve şairin sihirle ilgili her şeyi bildiğini, kendi kabilesini düşmanların kötülüğünden şiirin sihirli gücüyle koruyarak yine aynı güçle düşman kabilelerini bozguna uğratan bir kahraman muamelesi gördüğünü, bu sebeple de Arapların eski sosyal hayatında şairin ve şiirin çok önemli bir yer olduğunu dile getirmektedir.

Köprülü, Arapçada “şair” kelimesinin “bilici”, “tanıyıcı” anlamına geldiğine de dikkat çekerek şairlerin eski Arap toplumunda ne kadar önemli bir dinî mevkîye sahip olduklarına işaret etmektedir. Türklerle ırk yakınlığı olan Finogurluların da en eski edebiyatlarında benzer bir durumu görebileceğimizi belirten Köprülü, onların da sözlü millî edebiyatlarının uzun bir süre din ve sihir ile ilgili olarak geliştiğini, sosyal iş bölümünün ilkel zamanlarında rahiplik, büyücülük ve hikâyecilik görevlerini aynı kişinin yürüttüğünü, toplumsal yapının gelişmesiyle de şair ve hikâyeciliğin ayrı kişilerce yürütülmeye başlandığını; ancak bu görevlerin de zamanla yeni bir dinî mahiyet alarak yaşamaya devam ettiğini bildirmektedir (Köprülü 1989: 49-56).

Şamanların nitelikleriyle ilgili bilgi veren Mircea Eliade (Eliade 1999), Şamanlığın alelâde bir büyücülük olmadığını, şamanın herhangi bir büyücü ya da sihirbazdan, hatta herhangi bir otacı (medicine-man) yahut vecde gelmiş (esrimiş) kişiden farklı bir nitelikte olduğuna dikkat çekerek şamanın da aslında bir sihirbaz ve bir otacı olduğunu, onun da hastaları iyileştirdiğini, ancak onun bunlardan başka bir

ruhgüder (psychopompe) olduğunu; ayrıca rahip, mistik ve ozan da olabileceğini söyler.

Eliade, Şamanlığın bir esrime tekniği olduğunu, genellikle, birtakım başka sihir ve din biçimleriyle bir arada bulunduğunu belirtir. Sihir ve sihirbazlara dünyanın hemen her yerinde rastlanabileceği, fakat şamanlığın ateşe egemen olma, sihirli uçuş gibi özel bir sihirsel uzmanlık durumu gösterdiğini söyleyen Eliade, şamanın öteki nitelikleri arasında bir de sihirbazlık olsa bile her sihirbazın şaman olarak nitelendirilemeyeceğine dikkat çekmektedir (Eliade 1999: 21-23).

Eliade, şamanlık mesleğinin kutsal bir aktarımı olduğunu ve babadan oğla geçtiğini, kimi zaman da şaman olmanın kendiliğinden bir “iç çağrısı” ya da “seçilme” yoluyla gerçekleştiğini, bazen de kendi isteğiyle şaman olduğunu belirtmektedir. Fakat şamanlığı miras yoluyla yahut Tanrı’nın veya Tanrıların ya da ruhların çağrısına uyarak kazananların, diğer yollarla şaman olanlardan daha üstün tuttuğunu belirten Eliade, bir kişinin şaman olabilmesi için: 1.Esrime düzeyinde (Rüyalar, kendinden geçme vb.), 2.Gelenekler düzeyinde (Şamanlık teknikleri, ruhların adları ve işlevleri, klanın mitolojisi ve soyağacı, gizli dil vb.) olmak üzere iki yönlü bir eğitimden geçmesinin zorunlu olduğunu ifade eder.

Eliade, şaman adaylarının bir usta çırak ilişkisi içinde bu eğitimi aldıklarını da belirtmektedir (Eliade 1999: 31,32).Bu durum, hem Türk âşıklık geleneği içinde badeli Hak âşıklarının diğer âşıklara göre daha üstün tutulduğu gerçeği ve hem de usta çırak ilişkisiyle benzerlik kurmamızı sağlamaktadır.

Tarihi geçmişi çok eski çağlara uzanan Türk’lerin de tespit edilebilen en eski edebiyatlarına baktığımız zaman onlarda da benzeri bir gelişmenin yaşandığını görüyoruz. Eski Türk kültür hayatında da ilk şairler, dinsel törenleri yöneten ve uygulayan büyücü şairlerdir. Yakut Türk’lerinin “oyun”, Altay Türk’lerinin “kam”, Tunguz Türk’lerinin “şaman”, Moğol’ların “bo” ya da “bugue”; Kırgız Türk’lerinin “baksı”, Oğuz Türk’lerinin de”ozan”diye adlandırdıkları bu büyücü şairlerin sihirbazlık, müzisyenlik, dansçılık, hekimlik gibi birçok görevi vardır. Bunlar, dinsel törenleri yönetir, ruhsal göçler ya da Tanrı’yla iletişim kurar, insanların geleceği hakkında bilgi verir, hastaları iyileştirir, ölenlerin ruhlarına yön verir; hükümdarların alacakları kararlarda bile önemli rol oynarlardı (Köprülü1989:57-58).

Yine bu konuyla ilgili olarak M.Fuad Köprülü, eski Türk toplumunda bu insanların (ozan, kam, baksı) halk arasında önemli bir saygınlığının olduğunu; semadaki mabutlara kurban sunmak, ölünün ruhunu yerin dibine ya da semaya göndermek; fenalıklar, hastalık ve ölümler gibi kötü ruhlar tarafından gelen işleri önlemek; hasta iyileştirmek, ölen bazı önemli kişilerin hatıralarını yaşatmak gibi görevleri de yerine getirdiğini belirtmektedir. Köprülü, bu işler için yapılan ayinlerin (kuttören) bugün bir kısmının unutulduğunu, bir kısmının şekil değiştirdiğini ve bir kısmının da hâlâ Kırgız Altay ve Kazak Türk'lerinde yaşatıldığını ifade etmektedir. Şaman ya da baksının bu ayinlerde transa geçerek şiirler okuduğunu bildiren Köprülü, bu şiirlerin şaman tarafından bir müzik aleti eşliğinde terennüm edildiği ve sihirli bir mahiyeti olduğuna inanılan bu güftelerin Türk şiirinin en eski biçimlerini oluşturduğunu belirtmektedir (Köprülü 1989:58).

Abdulkadir İnan, “Şaman ya da kam’ı; şaman dininin âyin ve törenlerini yapan, ruhlarla fani insanlar arasında aracılık eden adama umumiyetle Türk kavimlerine kam denir.” şeklinde tanımlamaktadır. İnan, Kaşgarlı Mahmud’un eserindeki (Dîvânü Lûgâti’t-Türk,s.157) bilgilere dayanarak kamların Müslüman Türkler arasında bile unutulmadığını ifade etmektedir., İnan yine XI:yy.da Yusuf Has Hacib’in Kutadgu Biliğ’de verdiği bilgilere istinaden Müslüman Türklerde XI.yy.da iş gören tabiplerle kamlar arasında rekabetin başladığını belirtmektedir.(İnan 2000:72). Buradan da anlıyoruz ki, o dönem Türk toplumunda artık yeni dinin ve dolayısıyla da yeni bir medeniyet anlayışının gereklerine göre değişim ve gelişim gösteren toplum yapısı içinde yeni bir ‘iş bölümü’ ve ‘görev dağılımı’ da kendisini göstermeye başlamıştır. Müslüman olan kamların da dinî-sihri görevlerine yeni İslamî renkler katarak devam ettiklerini belirten İnan, onların yeni hayat şartlarına ve yeni dinin gereklerine uyma zorunluluğunu anlayarak şeytanları kaçırmak için muska yazmaya; eski şaman dualarına peygamberin, meleklerin, evliya ve şeyhlerin adlarını sokmaya başladıklarını; hatta Doğu Türkistan Müslüman kısımlarının kendi meleklerinin piri olarak Hazret-i Fâtıma’yı gösterdiklerini bildirmektedir.(İnan 2000:72-73).

Abdulkadir İnan’ın şaman adayı hakkında verdiği şu bilgi de yine bize, İslam tasavvufunda ‘el alma’ esasının yanında, âşıklık geleneği içinde ‘usta-çırak’ bağlantısını da hatırlatmaktadır. Şaman namzedi mesleğe girmeye karar verirse,

ihhtiyar ve tecrübeli bir kamın terbiyesine verilir. İhtiyar şaman ona ruhların adlarını, okunacak duaları, silsilesindeki büyük kamların ve tanrıların şecerelerini, ayin ve törenlere ait kaideleri öğretir. Sonra genç kamın bütün yakınları toplanıp kam bakışı toy denilen ayini yaparlar. Bu ayin ihtiyar şamanın nezareti altında genç şaman tarafından yapılır. (İnan 2000:76).İnan, kamların gerek erkek gerekse kadın olsunlar, mensup oldukları boy, oymak ve köyün birer üyesi olarak yaşadıklarını; onların başka insanlardan üstünlüğünün ancak ayin sırasında ilâhi âleme karıştıkları ekstaz haline geldikleri anlarda olduğunu, ekstaz hali sonrası diğer kişilerden farksız olduklarını belirtir.

KendisininTanrı tarafından kam olarak tayin edildiğine ve ruhların kendisinin hizmetinde olduğuna inanan kamın hayali geniş, mistik, yaradılıştan zeki, tabiattaki bazı sıralara vakıf bir insan olduğunu belirten İnan; kam (şaman) olacak kişinin küçüklüğünden beri çok düşünceli olageldiğini, zaman zaman can sıkıntısı yaşayan biri olduğunu, onun doğuştan şair olup doğaçlama şiirler ve ilahiler söylediğini ifade etmektedir.(İnan 2000:79).

Abdulkadir İnan'ın verdiği bu bilgilerden 'doğaçlama şiir söyleme' becerisinin, âşıklık geleneği içinde çok eski zamanlara dayandığını söylemek mümkündür.

Eski Türklerin şölen (şeylan), sığır (av) ve yuğ (yas) merasimlerinde kamların (ozan, baksı, şaman) şiirlerini 'kopuz' adı verilen bir müzik aletiyle icra ettiklerini biliyoruz M. Fuad Köprülü, en eski Türk bahşi-ozanlarının sagular, destanlar okurken ya da ayin yaparken kullandıkları en eski müzik aletinin kopuz olduğunu belirtmektedir. (Köprülü 2003:96-98). Köprülü, Türk şiirinin ilk şekilleri olarak da koşuk ve saguları göstermektedir (Köprülü 2003: 103) . Dîvânü Lügati't Türk' teki manzumeler hakkında da bilgiler veren Köprülü, henüz İslamiyet' ten önceki Türkler arasında güçlü bir şekilde yaşayan ve yalnızca eski geleneksel hayatı değil günlük hayatı da dile getirdiği için yabancı dinlerin ve onlara ait dini edebiyat terimlerinin yanında bütün gücüyle canlı kalan halk edebiyatının Müslüman Türkler arasında da önemini kaybetmediğini belirtmektedir (Köprülü 2003: 182).

Köprülü, Dîvânü Lügati't-Türk'te birçok örnek manzumenin yer aldığını ve bu manzumelerin çok eski zamanlardan beri Türklerin sözlü kültürlerinden yaşatılageldiğini söylemektedir. Kaşgarlı Mahmud'un, Çuçu adlı bir Türk şairinden

bahsetmesinin Türkler arasında bazı tanınmış şairlerin de varlığına işaret ettiğini belirten Köprülü; söz konusu manzumelerin de konuları bakımından mersiyeler, cenk destanları, av şiirleri, aşk ve şarap şiirleri, hikmetler, darb-ı meseller ve ayrıca büyüklere sunulan koşuk ve kaside şeklinde yer aldığını ifade etmektedir. Köprülü, bu şiirlerin görüş, duyuş ve anlatım tarzı bakımından yabancı din ve medeniyetlerin anlayışlarından tamamen bağımsız, orijinal ve tamamıyla Türk olduğunu söylemektedir (Köprülü 2003: 182-183).

Bilinen en eski Türk ozanlarıyla ilgili olarak Hikmet Dizdaroğlu : ‘Yakın zamanlara dek, İslamlıktan önceki Türk şairlerinden sadece Çuçu’nun adını biliyorduk. Turfan kazılarında ele geçen Mani metinlerinde, sekiz Türk şairinin daha adlarını öğrenmiş buluyoruz: Aprınçur Tigin, Kül Tarkan, Sungku Seli Tung Ki-Ki, bilgisini vererek Köprülü nün; Türkler arasında Çuçu’dan başka tanınmış şairlerin de var olabileceği tezini doğrulamaktadır.’

İptidai ve milli dinin (Gök Tanrı Dini) yaşatıldığı zamanlarda bahşi-ozanların çok geniş bir nüfuza sahip olduğunu söyleyen Köprülü, eski Türk ordularında hükümdarların yanında mutlaka ozanların bulunduğunu, onların kopuzlarıyla çalıp okudukları şiirlerin bütün bir milletin zevkini okşadığını belirtmektedir. Köprülü, onların yalnız yeni olaylar ve kahramanlık menkıbelerine ait şiirler yahut ölenlere mersiyeler tanzim etmekle kalmadıklarını, ayrıca millî Türk destanından alınmış parçalar da terennüm ettiklerini söylemektedir. Bu ozanların İslamiyet’in etkisinden sonra da silinip ortadan kalkmadıklarını; toplumsal iş bölümüyle birlikte büyük merkezlerde şairlik, bakıcılık, efsunculuk ve müneccimliğin yavaş yavaş birbirinden ayrıldığını; hastaları hekimler ya da efsuncuların veya kökçülerin tedavi ettiğini; müzik aletlerini musikişinasların çaldığını, şiir ve edebiyatla uğraşma işinin ise halk şairlerine yahut İslam medreselerinde yetişen danışmendlere düştüğünü; eski bahşi-ozanların menkıbelerinin ise artık İslam mutasavvıflarına isnat edilmeye başlandığını; fakat ozanların, ellerinde sazlarıyla yine birer Müslüman, hatta az çok mutasavvıf- halk şairi olarak kaldıklarını ifade etmektedir (Köprülü 2003: 95). Bu görev dağılımıyla ilgili gelişmelerle birlikte hemen hemen 10 yy.’dan başlayarak 15.yy. kadar dini ve sihri görevlerinden sıyrılarak yalnızca saz şairliği yapan kültür temsilcileri daha çok ozan adıyla anılırken eski görevlerinden ayrılmamış olanlara da

şaman ya da baksı denmeye devam edildi. 15.yy.'dan itibaren de ozan adlandırılmasının yerini âşık adı almaya başladı.

Âşıklık geleneğini değerlendiren M. Öcal Oğuz; kahramanlık destanları söyleyen ozan ın yerini, kendini ilahi ve beşeri aşka adanmış ve kahramanlığın yerine barışık olmayı ön plana çıkarmış âşika bıraktığını söylemektedir (Oğuz 1994:9) .

Oğuz, âşığın yaklaşık olarak beş yüz yıllık bir olgunlaşma döneminden sonra zirveye ulaşan Türk-İslam medeniyetinin sanatkârı olarak 20.yy.a'kadar edebiyatımızın büyük ölçüde temsilciliğini yapmış olduğunu belirtmektedir (Oğuz 1994:10). Oğuz âşık için "...Âşık teriminin saz çalan, usta-çırak ilişkisini içerisinde yetişen, belli bir mesleki zümreyi meydana getiren, irticalî olan, atışma yapabilen ve bade içtiğini söyleyen veya en azından büyük çoğunluğunu bünyelerinde toplayan şairleri içine alması gerektiğini söyleyebiliriz ." demektedir (Oğuz 1994: 21). Oğuz, ayrıca son yıllarda çeşitli kuruyuşlarca düzenlenen şenlik, bayram, festival, yarışma gibi organizasyonlara âşık unvanıyla katılan, ancak âşıklığın yukarıda belirtilen özelliklerine sahip olmayan şairlerin varlığı göz önüne alınarak, halk şairi teriminin kullanılmasından kaçınılmaz hale geldiğini belirtmektedir. Oğuz, bazı araştırmacıların ise halk şairi teriminin âşıktan farklı bir şair tipinin adı olması gerektiği konusunda görüş belirttiklerini söylemektedir. (Oğuz1994:24). Günümüzde halk şiiri tarzında eser veren ve icrada bulunan şairleri iki gruba ayıran Oğuz, birinci grubu halk aşığı, badeli âşık, meydan şairi, saz şairi, çöğür şairi gibi adlarla da anılan âşık; ikinci grubu ise kalem şairi ve halk şairi olarak adlandırılan ve saz çalmayan şairler şeklinde değerlendirmektedir. (Oğuz 1994: 24) .

Bununla birlikte Oğuz; 'Halk edebiyatının manzum eserlerini yaratan şairlerin irticali şiirler söyleyip söylememesi, saz çalıp çalmaması, bade içip içmemesi, aşiret veya köy çevresinde yetişip yetişmemesi, ayrı ayrı değerlendirileceğini de göz önünde tutarak ve saz şiirini yaratana saz şairi, tekke şiirini yaratana tekke şairi, divan şiirini yaratana divan şairi denilmesindeki doğallıktan hareketle halk şiirini yaratanlara da halk şairi denilmemesi; aynı kültür tabanına, aynı zevk ve duyuşa yaslanan âşık, saz şairi, tekke şairi, kalem şairi diye adlar alan bu şairlerin ortak özelliklerinin görülmesini ve değerlendirilmesini sağlayacaktır.' görüşünü de dile getirmektedir (Oğuz 1994: 29). Eski çağlardan beri Türk kültür hayatı içinde bir kültür taşıyıcılığı veya kültür temsilciliği görevini

üstlenmiş olan âşıklarımızın değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulan kıstasların başında saz çalıp çalmama ölçütü gelmektedir.

Âşık, bir saz şairidir. Yani o, sazı eşliğinde yalnızca usta malı deyişler söyleyen bir sanatçı değil; aynı zamanda âşıklık ve halk şiiri tarzında şiir söyleme geleneğinin bilincinde olarak, güfte oluşturarak bunu bir beste ile icra edebilen halk sanatkârıdır. Âşığın sazlı-sözlü icrasından kastedilen şey, onun halk geleneğindeki ezgi anlayışına (makam) uygun beste ile halk şiiri kurallarına uygun güfteyi vücuda getirip saziyla sözüyle icra etmesidir. Bu kabiliyete sahip olan âşık, hem bu yolla eserler verirken hem de usta malı eserleri icra edebilir. Âşığın doğaçlama şiir söyleyebilmesi, yine doğaçlama atışma yapabilmesi ya da badeli âşık (halk âşığı) olması, onun âşıklık niteliğini daha da güçlendiren özelliklerdir.

Buradan hareketle Âşık Özemir'in badeli bir âşık olduğunu rüyasında bade içtiği, rüyasında ulu bir kimseyi görme (Hz. Mevlana) motifine dayanarak şiirler yazdığını söyleyebiliriz. Yazdığı şiirlerle âşıklık geleneğinin bir temsilcisi olan Âşık Özemir'in, kendi deyişleriyle bu geleneğin bir temsilcisi olarak sanatını farklı kültürel ortamlarda icra etmiştir. Özellikle yaşadığı coğrafyadan dolayı Karacaoğlan gibi ustalardan etkilenmiştir. Âşıklık geleneğinin kültürel yapısına hâkim olamayan yapısal yönden kusurlarla dolu olan şiirlerine rağmen bu geleneği canlı tutmaya çalışmış ender insanlardan biridir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÂŞIK ÖZEMİR'İN HAYATI VE ÂŞIKLIĞI

1.1. Âşık Özemir'in Hayatı Etrafında

1.1.1. Âşık Özemir'in Soyu

Âşık Özemir'in babası ve anne tarafı Mersin'in Mut İlçesine bağlı Tekeli Köyüne dayanmaktadır. Bu coğrafyada Âşık Özemir'in soyuna 'Dorumoğulları' denmektedir. Dedesi Ömer Bey Çanakkale Savaşında şehit olmuştur. Babası Ali Bey, annesi Fadime Hanımdır. Çiftçilikle geçimlerini sağlamışlardır. Ailesinin doğum ve ölüm tarihleri bilinmemektedir.

1.1.2. Âşık Özemir'in Doğumu

Âşık Özemir 1932 yılında Mersin'in Mut İlçesine bağlı Tekeli Köyünde sekiz çocuklu bir ailenin ilk çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Babasının ismini almıştır. Kardeşleri sırasıyla:

Cennet (Ev hanımı), Mustafa (Emekli esnaf), Ayşe(Ev hanımı), Kadir(Emekli öğretmen), Süleyman (Emekli öğretmen), Ayşe(Ev hanımı), Iraz(Ev hanımı),

1.1.3. Âşık Özemir'in Eğitimi

Âşık Özemir (Ali Yenmez) öğrenim çağına geldiğinde köyde ilköğretimine başlar. O dönemde ilkokul üç sene verilmektedir. Bu dönem içerisinde köye gelen bir Millî Eğitim müfettişi Ali'deki zekânın farkına varır ve Ali'yi Ankara'ya götürmeyi her türlü imkânı sunacağını yoksa çocuğun burada harcanacağını belirterek ailesinden ister. Fadime Hanım çocuğundan ayrı kalmayı göze alamaz ve teklife karşı çıkar.

1.1.4. Âşık Özemir'in Mesleği

İlköğretimi bitirdikten sonra ailesinin ısrarıyla bir meslek öğrenmek için Karaman'ın Ermenek ilçesinde bir demirci ustasının yanına gider ve burada bu mesleği ve esnaflığın kurallarını öğrenir. Âşık Özemir mesleğiyle ilgili olarak şöyle der:

Her sabah besmeleyle dükkân açarım
Buyurun dostlarım Allahımız var
Gururdan küfürden ben çok naçarım
Bizim hakka giden yolarımız var

Duy olsun millete selam amcama

Kazancını harabata harcama(142)

1.1.5. Âşık Özemir'in Evliliği Çocukları ve Ölümü

Meslek sahibi olarak köyüne dönen Özemir çok sevdiği ve akrabası olan Ayşe'si ile evlenir ve askere gider. Asker dönüşü eşinin de yardımıyla çiftçilik ve demircilik yaparak geçimlerini sürdürürler. Âşık Özemir'in Ayşe Hanım'dan dokuz çocuğu olur; fakat bu bunlardan iki tane evladını yitirir. Ölen iki çocuğun acısı âşığıımızı derinden etkiler. Çocukları sırasıyla:

Hümeyra(Ev hanımı),

Fatma(Ev hanımı),

Ömer (İşçi emeklisi),

Ekrem (Çiftçi),

Eyüp(Emekli asker),

Cennet (Ev hanımı),

Gülşen(ev hanımı).

Âşık Özemir çocuklarıyla ilgili olarak şöyle der:

Kimi okula kimi sanata

Kimi askere kimi hayata

Takat kesildi ata ata

Koştur Ali hemen koştur

Çok az kaldı bu can tende

Devamlı hasret bedende

Ne beş kaldı ne de onda

Yaştır Ali hemen yaştır(36)

Âşık Özemir yedi çocuk babası

Fakirlik elinden yandı habası

Okşar çocukları söyler sedası

Aynı hal içinde vatandaşa sor (95)

Âşık Özemir ölümün yaklaştığını sanki sezmiş gibi Azrail ile pazarlığa oturur ve şu dörtlüğü söyler:

Azrail Efendi göründü bene
O anda vücudum gitti kefene
Bir dilekçem vardır sana al hele
Bildir halimi haldan bilene

Biliyorum amanettir can bana
Toplama amirisin her cana
Ne olur birkaç gün daha ver bana
Emir haktan ise rapor yazsak

Şurda bir kötü var duramadan ağlar
Sana âşık olmuş gülşenim söyler
Dilekçemi kabul edersen eğer
İzninizle birkaç gün yazmak istiyorum(107)

Âşık Özemir hayatı boyunca maddi sıkıntılar çeker.Ama bu sıkıntılar onun gönül zenginliğinin eksilmesini hiçbir zaman etkilemez. Âşık Özemir yaşının ilerlemesi ve bazı sağlık sorunlarının ortaya çıkmasından dolayı 10.05.1985 tarihinde hayata gözlerini yumar. Âşık Özemir'in ölümü üzerine, hâlen hayatta olan Mut'un Beci Köy'ünde yaşayan Âşık Osman Sinan şu şiiri yazmıştır:

ÖZEMİR

Ozanların bahçesinde yetişen
Güller sana hayran idi Özemir
Bülbül olup dallarında yetişen
Diller sana hayran idi Özemir

Süsü idin Akdeniz’de doğanın
Dostu idin daim, dostu sayanın
Önderiydin sevilenin, sevenin
Kullar sana hayran idi Özemir

Yüce haktan sana gel olmuş erken
Emrine kul, köle olayım derken
Hak bildiğin doğru yolda yürürken
Yollar sana hayran idi Özemir

Gönüllerde sevgi idin özlenen
İnsanlığa rehber idin izlenen
Bilinmeyip hak katında gizlenen
Haller sana hayran idi Özemir

Bir ozandın hak yoluna özenen
Bir bahçeydin gül dalına bezenen
Günde beş kez hak yoluna uzanan
Eller sana hayran idi Özemir

Sevgi idin gönüllere ekilen
Sevda idin sevenlerde çekilen
Toros’lardan Akdeniz’e dökülen
Seller sana hayran idi Özemir

Bir ozandın, insan kalbi kırmayan
Hak yolunda yolcu idin durmayan
Toros dağlarında geçit vermeyen
Beller sana hayran idi Özemir

Mevla’m mezarında genişlik versin
Sinan sana kardeş diyor ne dersin

Akdeniz Bölgesi, Adana, Mersin

İller sana hayran idi Özemir

Osman Sinan

05. 08. 1986

1.2. Âşık Özemir'in Âşıklığı Etrafında

1.2.1. Âşık Özemir'in Âşıklığa Başlaması

Âşık Özemir bazı sebeplerden dolayı ruhsal açıdan kendini insanlardan uzaklaştırmıştır. Bunu da şu şekilde izah eder: ” Bu memlekette hakikati görmüş bir göz, ne sevda eli değmiş bir kalp ne hicran selinde üşümüş bir zekâ ve ne de ilime susamış bir dil. Asla böyle bir varlık yok. Hep cahil insanlar; ancak kış aylarında âdem zamanından kalma bir karabasan ile âdem zamanından kalma eğri bir orakla bu ekini derip üç beş gün yetecek kadar bir zahire yani buğday, arpa alarak münafıklığa, fesatlığa devam etmekten başka bir şey bilmiyorlar. Bu yüzden, ruhen insanlardan ayrıldım. Bu ayrılış otuz iki yaşında iken 1964 yılında başladı.”

Âşık Özemir otuz beş yaşından itibaren şiir yazmaya başlar. Bu heves bazı sorunları da beraberinde getirir: köyde elektriğin bulunmaması, köylülerin git gide ağırlaşan eleştirileri gibi. İlk sorun gaz lambasının da yardımıyla çözülür, âşığıımızı rahatlatır. Fakat eleştirilerin şiddeti artınca bunalan âşığıımız birçok şiirini yakar. Ancak daha sonra tekrar şiir yazmaya başlar çünkü Hocası Mevlana'dan icazetini almıştır. Bunu âşığıımız şu şekilde açıklamaktadır:

“Bir zamanlar yüzlerce diyebilirim, binlerce insanın içinde dolaştım. Bu insanların sesleri, tahrik; hareketleri ise yıkıcı olduğuna şüphem kalmadı ve böylece insanlardan ürkercesine uzaklaşmaya başladım. Bu hal bende zaman zaman aşka çevrildi. Bu aşk bende zaman zaman hakikat âleminin doyum olmayan hayallerine yöneltti. Bu hal bende zaman zaman gözümünden perde alınmış bir insana konuşmaya yönletti. Bu hal içinde böyle bir insanı nereden bulayım. Ama içimde bir tek arzu var. O da nasıl Şeyh, Mevlana'yı aradıysa ben de arayayım diyordum. Bu arzular içinde düşünürken vücudum donar elim ayağım kımıldamaz, yalnız gözüm açık kalbim uyanık... Ölüm denen yolculuğumun her adımında “Hak” “Hak” illa Hak kelimesi çağırdım. Dünyayı yol üstünde bir hana benzettim. Her gelen yolcu bu handa ya bir gece kalır ya da yarım. Kim bilir ertesi gün nerede... İşte böylece ben

de yoluma devam ettim giderken bu yolun üstünde bir cami vardı. Bu caminin avlusundan, içerdeki âlemi seyrediyordum. Yanıma biri gelip ismimi sordu onunla sohbe daldık. Çok gerilerden bir ses benim ismimi çağırarak beni arıyordu. Yanımda duran “Aradığın adam burada.” diye cevap verdi. Arayan adam gelmişti. Bana “Şairi Özemir sen misin?” dedi. Ben de “Evet” dedim. Adam koynundan yeşil dışlı bir kitap çıkardı. Ve bana “Şu kitap sana gönderildi. Bunu alıp okuyacaksın. Aslında bu kitap sana göre değıl ama sen yıllar boyunca devamlı istiyorsun, devamlı arıyorsun. Cenab-ı Hak yapmadık gönöl koymaz.” diyerek belinde bağılı bulunan bir su maşrabasını da verdi. “Bunu da al.” dedi. Eliyle kuzeyimdeki ıraklardan rengi simsiyah olan bir dağı göstererek, “Bu yöne git. O dağıdaki karanlıklar içinde nasip olmayan hayat suyundan iç. Bu sudan mataraya da doldur. Bana âşıkların piri derler.” diyerek kayboldu. Bende bir sevinç bir huzur başladı. O sevinç, ilk olarak ilhamımı Haktan alma sevinciydi. Daha durur muyum? Yoluma devam ettim. O kitabı hem okuyorum hem de gidiyorum. Kitabın iki satırını okumuştum. Bu iki satırın içinde binlerce ilim yazılıydı. Pek büyük bir köprüyü geçerek engin ormanlı bir dereye doğru varıyordum. Yol üstünden bir ses geldi. Baktım. Bir ihtiyar bana doğru geliyordu. Orada biraz eğlendim. İhtiyar gelerek “Merhaba Evlat!” diyerek elimi sıktı, halim sordu, sual etti. Sonra konuşmasına şöyle devam etti:

“Vaktiyle bu köprüden ben de geçtim. Ben bu köprüden geçenleri çok severim.” diyerek sırtımı sıvazladı. “Bana Mevlana derler, haydi yolun açık olsun.” diyerek gözümünden kayboldu. Ben yoluma devam ettim.

Âşık Özemir de böylelikle âşık geleneğinin ilk aşaması olan bir sıkıntı sonrası rüyada bade içme motifini yaşayarak bu yoldaki ilk adımını atmış olur bundan sonra daha yoğun bir şekilde şiir yazmaya başlar. Özemir Âşıklığı ile ilgili şunları söyler:

Murat murat dedik muradı geçtik
Sevdayla yolları dağıları aştık
Gülşenim elinden de bağlar içtik
Sarmaş dolaş olsak yoncalar gibi(76)

Gönöl sana demedim mi?
Gülşen gördüm aklım aldı

Hayalcı olduğumu bildi
Katıma kırk şarap geldi
İçemessin demedim mi?

Âşıklar pirini gördüm
Sözlerine kalpten kandım
Her zaman kırk ile yandım
Sevemessin demedin mi?

Gözüm Mevlaneyi gördü
Elim sıktı halim sordu
Haktan nasihatler gördü
Tutamasın demedim mi?

Sahi kefler çekip gider
Ardından kalbi tin tin eder
Sordum yolu cennete gider
Uyumassın demedim mi?

Musa'nın asasını buldum
Sıçrayıp elime aldım
Cennet bahçesini gördüm
Kalamasın demedim mi?

Bunlar bana haktan geldi
Kırkların başı ol dedi
Kanatsız sabrımı yedi
Eremesin demedim mi?

Kadir gicesi ak oldu
Dünya nurdan gömlek oldu
Dağlarda ezan okunda

Duyamasın demedim mi?

Bir çift kartal geldi
Berat gicesi saat birdi
Kargıcağa kanat çaldı
Tutamasın demedim mi?

Kartalların heybetinden
Dağlar uçtu sohbetinden
Sular dondu rağbetinden
İçemessin demedim mi?

Bir arap Azrail geldi
Dedi günün pek az kaldı
Kısa yaz defterin doldu
Ölemessin demdin mi?

Hani Özemirim hani
Dünya güzel sonu fani
Sevme dedim bu gülşeni
Doyamassın demedim mi?(35)

Bir başka dörtlüğünde de şunları dile getirir:

Bu gün âşıkların pirini gördüm
Kör gözlerimden perdeyi aldı
Amanettir dedi bir peteği aldı
Çalıp söylemeye yer bulamadım(64)

1.2.2. Âşık Özemir'in Kullandığı Mahlaslar

Âşık Özemir'in şiirlerinde genellikle Âşık Özemir mahlasını kullandığını bazen de Ali gerçek adını kullandığını görmekteyiz. Bazen de her ikisini birden

kullanmaktadır. Sekizli hece ölçüsüyle yazdığı elli dört şiirin otuz sekizinde Özemir, yedisinde Ali, üçünde de ikisini birden kullanmıştır. On birli hece ölçüsüyle yazdığı yüz otuz sekiz şiirin kırk yedisinde Özemir, dördünde Ali, sekizinde de her ikisini birden kullanmıştır.

Bu güzelden bir el değdi
Yıktı köşküm kaşım eğdi
Âşık Özemir Gülşeni sevdi
Bir güzel çıktı karşıma (1)

Ya Rab deli Kulun Ali'n
Söyle bir çay versin gelin
Ah benim kıymet bilmez oğlum
Dön gel köyde kız kalmadı. (37)

Yonis Emre gibi benlik yitirdim
Özemir Ali emlik yitirdim
Gönül bahçeme Gülşen getirdim
Arkamdan gel dedi kalktı gidiyor(190)

1.2.3. Âşık Özemir'in Etkilendiği Âşıklar

Âşık Özemir'in ders aldığı bir ustasının olmadığı bilinmektedir. Âşığımız rüyasında Mevlana'yı görerek âşıklık geleneğinin rüyada bir ulu elinden bade içme aşamasını tamamlamıştır ve şiir çalışmalarına hız vermiştir. Şiirlerinde Mevlana, Yunus, Karacaoğlan etkileri görülmektedir. Âşık Özemir ne tam halk şairi ne de tasavvuf şairi olmuştur. Şiirlerinde Karacaoğla'nın duygulu yönüyle Dadaloğlu'nun yiğitlik yönünden etkilendiğini görmekteyiz. Bunun yanında Mehmet Akif Ersoy'dan, Fuzuli'den, Âşık Ömer'den, Sultan Abdal'dan etkilendiğini şu şiirinden çıkarabiliriz:

Gidiyorum

Gülşen için gezdim gurbet illeri
Buldum amma konuşmadı dilleri
Başıma getirdi bin bir halleri
Toprağım sılaya çekti gidiyor

Âşık Ömer gibi muradım kaldı
Felek Cem gibi güneşe saldı
Akif Ersoy gibi gicede buldum
Suyunu kalbime döktü gidiyor

Fuzuli gibi ızdırabım unutmam
Sultan Abdal gibi başımdan duman
Karacaoğlan gibi halim pek yaman
Kader dudağımı büktü gidiyor

Yonis Emre gibi benlik yitirdim
Özemir Ali emlik yitirdim
Gönül bahçeme Gülşen getirdim
Arkamdan gel dedi kalktı gidiyor

İKİNCİ BÖLÜM

2. ÂŞIK ÖZEMİR'İN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE MUHTEVA İNCELENMESİ

2.1. Âşık Özemir'in Şiirlerinin Şekil Özellikleri

2.1.1. Vezin

Âşık Özemir'in şiirlerinin vezin yapısına geçmeden önce vezinle ilgili bilim adamlarının görüşlerine yer vermenin uygun olacağı kanaatindeyiz. Âşık edebiyatında temel ölçü hiç şüphesiz hece ölçüsüdür. Bu edebiyatın temsilcileri genellikle hece ölçüsünü kullanmışlardır. Ancak medrese tahsili gören veya klasik edebiyatın etkisiyle aruz veznini kullanan âşıklarımızda vardır (Bakırcı 2010:33).

“Türk halk şiirinin ölçüsü hece ölçüsüdür. Hece ölçüsü Türk dilinin yapısından doğmuştur. Heceleri açısından nitelik bakımından ayırım bulunmayan bir dile, Türkçeye en uygun kalıptır. Hece ölçüsünde esas dizelerdeki hece sayısının birbirine eşitliğidir. İlk dördlüğün dizeleri kaç heceli ise, ondan sonraki dörtlüklerin hece sayısı da ona uymak zorundadır. Bu düzene uymayan hecelerin ölçüsü bozuk demektir.” (Dizdaroğlu 1969: 25-26).

Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lugat-it Türk adlı eserinde, hece ölçüsü ile söylenmiş en eski Türk şiirlerine ulaşabilmekteyiz. Kaşgarlı Mahmut'un pek çok Türk boyunu gezerek derlemeleriyle zenginleştirdiği bu sözlük, halkın sözlü belleğinde kalan İslamiyetten önceye ait manzum parçaları da içermekte, bu şekilde bizlere hece ölçüsünün İslamiyetten çok önce yerleştiğini ve İslamiyetten önceki pek çok eserin de aynı vezin kurallarına göre yazıldığını göstermektedir. Hece ölçüsünün 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 16'lı kalıpları vardır; ancak bunlardan 5, 6, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16 heceli kalıplar yaygın olarak kullanılmaz; bilmece, manzum atasözleri ve türkülerde kullanılır. Halk şiirinde yaygın olarak kullanılan hece kalıpları ise 7, 8 ve 11'li ölçülerdir. “Hece ölçüsünde uyum sağlayan öğelerden biri de duraklardır. Dizelerin belli bölümlere ayrılması durguyu sağlar. Dizelerin sadece sayı bakımından eşitliği manzumeye uyum bakımından katkıda bulunmaz. Bundan ötürü beş hecelilerden başlayarak kullanılan bütün hece kalıplarında duraklara yer verilir. Böylece dizenin biteviliği giderilmiş, uyum sağlanmış olur.” (Dizdaroğlu 1969: 27) Buradan hareketle Âşık Özemir'in 192 adet şiirinin hece ölçüsüne göre dağılımı şu şekildedir:

8 heceli şiirleri	:	54 adet
11 heceli şiirleri	:	138 adet
Toplam	:	192 adet

Görüleceği üzere Âşık Özemir şiirlerinin büyük bir bölümünü 11’li hece ölçüsüyle yazarak geleneğin bir temsilcisi olduğunu da kanıtlamıştır. Hece ölçüsünde ilk bakışta önemli olan iki ana özellik göze çarpar. Bunlardan birincisi; mısradaki hece sayılarının birbirini tutması, ikincisi ise; mısralardaki duraklardır; ancak Âşık Özemir’in hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerde hece sayısının tutmadığı aynı kusurun duraklarda da kendini göstermesi Âşıklık geleneğini ustaca icra edemediğinin bir göstergesidir. Âşık Özemir’in 8’li hece ölçüsüyle yazdığı toplam 54 adet şiirin tamamına yakını 4+4 durağını kullanarak yazılmıştır.

Gül ağacı / budak budak 4+4
 Saçıma ak / kuru dudak 4+4
 Çizgileşti / ela yanak 4+4
 Çeşmim seli / çağlar gider 4+4 (24)

Bir yar gördüm / söz misali 4+4
 Her sözleri / kaya balı 4+4
 Hareketli / selvi dalı 4+4
 Saltanatı / peri gördüm 4+4 (26)

Ey sevdiğim / sevinmeyin 4+4
 Fukarayı / ezdim diye 4+4
 Ağlaşmayın / fukaralar 4+4
 Ben bu candan / bezdim diye 4+4 (28)

Mekik doku / direzi çöz 4+4
 Evlat evlat / durmadan gez 4+4
 Otur ağla / derdini yaz 4+4
 Boştur Ali / hemen boştur 4+4 (36)

Yerli malı / güzel yurdum 4+4
Hep varımı / sende buldum 4+4
Toplu toplu / tutum kurdum 4+4
Yerli malı / yerli malı 4+4 (40)

Bülbül öter / dallarında 4+4
Lezzetin var / ballarında 4+4
Sesin duydum/ sularında 4+4
Söyle dilim/ Mevlam söyle 4+4 (46)

Âşık Özemir'in 11'li hece ölçüsüyle yazdığı 138 adet şiirin 15 âdeti 4+4+3, 123 âdeti ise 6+5 duraklı yazılmıştır.

Gel ey hocam/ desturların/ elinden 4+4+3
Aldım aşkın/ ile tatlı/ dilinden 4+4+3
Gider oldum/ o genişçe/ yolundan 4+4+3
Ah kapısı/ açık imiş/ Mevlanem 4+4+3 (135)

Bucilerim/ tel tel beni/ yakıyor 4+4+3
Gam yükümü/ kervanlarım/ çekiyor 4+4+3
İlk gördüğüm/ son karşıma/ çıkıyor 4+4+3
Motor döner/ teker döner/ yol döner 4+4+3 (174)

Apasırık burnu/ kıvrık bir gelin 6+5
Beğenmezsen beni/ engin olurum 6+5
Her gelen can seni/ yoklar da geçer 6+5
Eğer beğenirsen/ bendin olurum 6+5 (73)

Âşık Özemir'in hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerde hece sayısının tutmadığı aynı kusurun duraklarda da kendini göstermesi Âşıklık geleneğini ustaca icra edemediğini daha öncede söylemiştik bunlara birkaç örnek verelim:

Yürü bre fani dünya
Uyuyan gönlün yansın
Beni okşayan diller hani
Uyuyan gözler uyansın (23)

Gururlanma insanoğlu
Selme fakire yüreği dağlı
Kuyruğum hakta bağlı
Cahil insan fesat insan (29)

Çalışan bulur mevlayı
Kaşı kara gözü elayı
Çalışanın parlar kalayı
Çalış evlatlarım çalış (30)

Aşk aşk dedini buldum seyrettim
Görünce aklımı seferber ettim
Mevlaneyi buldum şeyhe gittim
Âşıklar meclisine gir de gör dedi (121)

Dinle dostum bir hal geldi başıma
Bir güzelin şivesi girdi düşüme
Ateşi kalbime dumanı başıma
Ondaki naz çalım deli etti deli
Vay deli deli uy deli deli (181)

Neydi ondaki o çeşit haller
Bilemedim kıymetini bilir mi eller
Susuz soldu kül oldu bahçede güller

Kaçtı o kaçtı ah nerelere kaçtı
Bilmem o günler ah nasıl geçti (113)

2.1.2. Kafiye (Uyak)

Hece ve ölçüden başka şiirde ahengi sağlayan bir diğer unsur da kafiye'dir. Dize sonlarındaki ses benzerliklerine kafiye (uyak) denir. Kafiye sözcüğünün sözlükteki karşılığı 'sonda, arkada gelen' dir. (Köprülü 1989:129). Bilindiği üzere uyak, anlam ve biçim açısından farklı olmak kaydıyla mısraların sonlarındaki hecelerın seslerinin birbirine benzemesi ile oluşur (Onay 1996:21). Kafiye esasında 'sonda, arkada gelen' manasını ifade etmekle beraber, burada başta veya sonda mısraların ahengini temin eden ses benzerliği olarak kullanılmıştır (Arat 1991:19). Edebiyat alanında ise manzum yazılan satırların ses bakımından sonlarının aynı olması, anlamındadır (Özdemir 2008:95-96).

Anlamca ayrı, sesçe bir olan sözcüklerin dize sonunda yer almasıdır uyak. Ancak uyak başlangıçta 'manzum bir hikmet veya hicivli bir söz' karşılığı idi. Anlam değişikliğine uğrayarak beyit, şiir karşılığı olarak kullanılır olmuş, sonunda bugünkü anlamını kazanmıştır (Dizdaroğlu 1969:31).

Bir şiirin en az iki dizesinde anlamca ayrı, sesçe birbirine uyan iki sözcük arasındaki ses benzerliğine dayanan ahenge kafiye denir. Birbirine benzeyen seslerin sayılarına göre; yarım, tam, zengin, tunç ve cinas olmak üzere beş çeşit kafiye türü vardır (Bekki 2008:59).

Doğan Kaya'ya göre kafiye ; 'Şiirde ahengi ve anlam zenginliğini sağlamak için dizelerin başında, ortasında veya sonunda esas alınan belli seslerle tesis edilen ses benzerliğidir.' Âşık şiirinde, dörtlükte bulunduğu yerlere göre iki şekilde kafiye vardır.

1. İlk üç dizede oluşturulan kafiye: Buna yaygın olarak kafiye yahut uyak denilir.

2. Dörtlük sonlarında oluşturulan kafiye: Bu kafiyenin adı ayaktır. Kimileri ayak terimini ana uyak veya ana kafiye diye isimlendirmişlerdir (Kaya 2007: 394).

Aynı zamanda halk şiirinde kafiye yerine ayak terimi kullanılır (Dizdaroğlu 1969: 32).

2.1.2.1. Yarım Uyak

Mısra sonlarındaki tek ses benzerliğine yarım kafiye adı verilir. Türk halk şiirinde en çok kullanılan kafiye çeşididir (Bakırcı 2010:36-37). Âşık Özemir şiirlerinin bir kısmında bu kafiye çeşidini kullanmıştır.

Kara yazım ak **ak** oldu
Yaşlı gönül gül **pak** oldu
Sevda kader çek **çek** oldu
Rind rind rind rinde rinde (4)

Yukarıdaki dörtlükte “ak, pak, çek” sözcüklerinde yer alan –k sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

Yeni oğul **balım** diyen
Sergi sergi **telim** diyen
Has bahçede gülüm diyen
Övünsem de yalan söyler (10)

Yukarıdaki dörtlükte “balım, telim, gülüm” sözcüklerinde yer alan –l sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

Özemir bir güzel **gördüm**
Ben izine yüzüm **sürdüm**
Murat bahçesine **girdim**
Bu güzeli bana ver (25)

Yukarıdaki dörtlükte “gördüm, sürdüm, girdim” sözcüklerinde yer alan –r sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

Sonunda bir sille **gelir**
Onu şeytandan **bilir**
Arzusu mazide **kalır**
İnsanlığı taşa **çaldım** diye(28)

Yukarıdaki dörtlükte “gelir, kalır, bilir” sözcüklerinde yer alan –l sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

Mekik doku direzi **çez**
Evlat evlat durmadan **gez**
Otur ağla derdini **yaz**
Boştur Ali hemen boşdur (36)

Yukarıdaki dörtlükte “cez, gez, yaz ” sözcüklerinde yer alan –z sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

Bir imtihana niyet **ettim**

Bir dehayı alıp **gittim**

Ne harabaları seyret**tim**

Adaletin bu mu dünya (53)

Yukarıdaki dörtlükte “ettim, gittim, seyrettim” sözcüklerinde yer alan –t sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

Yetim kuzu gibi boynum büküldü

Gitti gençlik gayrı saçım döküldü

Gönül sarayıma bir set çekildi

Ha dedim ha dedim ha dedim sana (60)

Yukarıdaki dörtlükte “büküldü, döküldü, çekildi” sözcüklerinde yer alan –k sesiyle yarım uyak yapılmıştır.

2.1.2.2. Tam Uyak

Ses benzerli iki sese dayanan kafiye çeşidine tam kafiye denir (Kaya 2007:396). Âşık Özemir’in şiirlerinde de tam uyak kullanılmıştır.

Gönül hırsızı aklımı mı **çaldın**

Muvazenemi başımdan mı **aldın**

Deli mi eyledin hocaya **saldın**

Hocaya götür delilerindenim (80)

Yukarıdaki dörtlükte “çaldın, aldın, saldın ” sözcüklerinde yer alan – al sesiyle tam uyak yapılmıştır.

İsmim Özemir bilirmin **beni**

Saniyeler yıl oldu unutmam **seni**

Böyle mi olur âşıkların gülş**eni**

Niye açın ele benim sırrımı (81)

Yukarıdaki dörtlükte “beni, seni, gülşeni ” sözcüklerinde yer alan –en sesiyle tam uyak yapılmıştır.

Bir gül geldi geçti bu **yazda**

Gönül bedbah oldu barlarda **sazda**

Ayağım açık gövdem ay**az**da

Kepeğim yorganlarım başımda (126)

Yukarıdaki dörtlükte “yazda, sazda, ayazda ” sözcüklerinde yer alan – az sesiyle tam uyak yapılmıştır.

Koca dünya harekette devr**an**da

Bir dost gördüm ehli sabah seyr**an**da

Ulu bir tank o yıpranmaz cih**an**da

Hocam tanka selam söyleyen turnalar (145)

Yukarıdaki dörtlükte “devranda, seyranda, cihanda ” sözcüklerinde yer alan – an sesiyle tam uyak yapılmıştır.

Kuvvet yoluyla haksızlar hak**lı**

Nize mucizeler arşivde sak**lı**

Lakin hak yolunda battal tarak**lı**

Açılın cahil halka hocalar (146)

Yukarıdaki dörtlükte “ haklı, saklı, taraklı” sözcüklerinde yer alan – ak sesiyle tam uyak yapılmıştır.

Harabat diyarında meyhane köş**esi**

Ne düzeni var ne de giş**esi**

Günahsız kardeşime gangster şiş**esi**

Aklımı başımdan aldı gidiyor (147)

Yukarıdaki dörtlükte “ köşesi, gişesi, şişesi” sözcüklerinde yer alan –şe sesiyle tam uyak yapılmıştır.

2.1.2.3. Zengin Uyak

İkiden fazla ses benzerliğiyle yapılan kafiyedir. Benzeşen seslerin ünlü veya ünsüz sıralanışının önemi yoktur (Bakırcı 2010: 38).Âşık Özemir de şiirlerinde zengin uyak da kullanmıştır.

Oku bülbül dert ortağ**ım**

Çile hanem yar yatağ**ım**

Cennettir karip otağ**ım**

Köşkü beni çekip gider (20)

Yukarıdaki dörtlükte “ortağım, yatağım, otağım” sözcüklerinde yer alan –tağ sesiyle zengin uyak yapılmıştır.

Özemir der gördüm ır**ak**
Gidiyorum bilmem dur**ak**
Bana çağırdı kara top**rak**
Hayâlini düşünürken (31)

Yukarıdaki dörtlükte “ırak, durak, toprak” sözcüklerinde yer alan –rak sesiyle zengin uyak yapılmıştır.

Yaylam yanakların elmadır el**ma**
Sende yayalan oluyor Sel**ma**
Bana der sahilde eylenip kal**ma**
Bir gün olur bende varırım yayla (85)

Yukarıdaki dörtlükte “ elma, Selma, kalma” sözcüklerinde yer alan –lma sesiyle zengin uyak yapılmıştır.

Üçgen vücut olmuş gerdanı bey**az**
İncedir beli ayazdan ay**az**
Kadir mevlam sana eylerim niy**az**
Cihanda âlemi yıkar gözlerin (110)

Yukarıdaki dörtlükte “ beyaz, ayaz, niyaz” sözcüklerinde yer alan – yaz sesiyle zengin uyak yapılmıştır.

2.1.3. Redif

Şiirde uyaktan sonra tekrarlanan aynı anlamdaki kelime veya ek olarak tanımlanan redif, âşık tarzı şiirde de anlamın kuvvetlendirilmesi, kafiyein zenginleşmesi ve ahengin artması gibi işlevler taşımaktadır (Artun 2004: 96-97).

Âşık Özemir şiirlerinde redifleri kafiyeeye ek olarak veya ayrı bir kelime olarak kullanılmıştır.

Yıkıcı konuşma gülün açıl**maz**
Yalan ile hak yoluna uçul**maz**
Hırsızlıkla sırat köprüsü geçil**mez**
Yanar yanar eyvah çeker kalırsın (192)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ –ilmez ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Nice güzel geldi gitti yeri **yok**
Gel dolaşak makamı var evi **yok**
Fazla yanma gel bu aşkın sonu **yok**
Bir busecik bir kar ile gelirim dost gelirim (186)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ –i yok ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Bir güzel gördüm aklım zay **etti**
Can ruhumu bölük bölük pay **etti**
Ne sessizdim konuşturdu duy **etti**
Aşk bir fırtına coştı bu gönül (179)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “etti ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Seherde sedan nağmelerin **var**
Kaşlar yay olmuş eğmelerin **var**
Ne çözülmez sağlam düğmelerin **var**
Çözer selavat el fdan fidan (176)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ – lerin var ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Özemir cemalin görmediğin **gün**
O nazik gönlünü sormadığım **gün**
Halinden dört kıta yazmadığım **gün**
Dünya başıma dar benim için (126)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ – madığım gün ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Aşkın sularını içeyim **dersen**
Nurlu iman ile geyim **dersen**
Yedi cennet kapısı açayım **dersen**
Sen beni cihanda ikisin demem (62)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ –eyim **dersen** ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Aşk şehrinde ay **istemez**
Kalp kırıcı söz **istemez**
Dünyadan bir şey **istemez**
Gözü melek görenlerin (47)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ **istemez** ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Sevdim seni deli **gibi**
Konuşturdun veli **gibi**
Hakkın yetim kulu **gibi**
Seni çağırır söylerim (43)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ **gibi** ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

Sarı gülüm har **elinde**
Vefasız bir yar **elinde**
zemir Gülşen **elinde**
Yandı aşık ağlar gider (24)

Yukarıdaki dörtlükte yer alan “ elinde ” ifadesindeki unsurlar görev birliği olduğundan rediftir.

2.1.4. Ayak

Âşık şiirinde genellikle ilk dörtlüğün ikinci dizesinde başlatılan bütün dörtlüklerin son dizelerinde yarım, tam, zengin hatta cinaslı kafiyelerle vücuda getirilen yahut dizenin tamamında aynen tekrarlanan sözlerle oluşturulan ve dörtlüklerin mihengi durumunda olan kafiye denir (Kaya 1999: 338).

Âşıklık geleneğinde, ayak sözü ile dörtlüklerin son mısralarındaki kafiye kastedilir. Bu kafiye ise, genellikle ilk dörtlüğün ikinci mısraından başlatılır. Şiiri meydana getiren dörtlüklerin ilk üç mısraları kendi aralarında kafiyelenirler. Hâlbuki ayak, bunlardan bağımsız olarak dördüncü mısralar arasında bir kafiye bütünlüğünü arz etmek durumundadır. Bir başka deyişle, âşık şiirleri iki çeşit kafiye sistemi ile vücuda getirilir. Birincisi; dörtlüklerde, ilk üç mısra da oluşturulan kafiyeler; ikincisi ise, dörtlüklerin son mısraında ses birliği sağlama esasına dayalı olarak meydana getirilen kafiyeler. Bunlardan ilkin e kafiye veya uyak, ikincisine yani dörtlüklerin son mısralarında oluşturulan kafiyelere ise ayak denir (Kaya 2007: 116).

Âşık şiirinde ayaklar, belirli fonksiyonları icra ederler. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

1. Şiirin şekillenmesinde belirleyicilik vasfı vardır.
2. Bünyesinde ortak sesler bulundurmasından dolayı şiirde ahenk sağlar.
3. Gerek ait olduğu dörtlükteki mısralar arasında gerekse şiirin tamamındaki dörtlükler arasında ilişkiyi sergileyerek anlam bütünlüğünün oluşmasına yardımcı olurlar.
4. Karşılaşmalarda âşıkların sanat güçlerini sergilemesinde etkin rol oynarlar.
5. Şiirin sazla söylendiğinde, işlenen konuyla bağlantılı olarak yeni ezgilerin ve tavırların oluşmasını sağlarlar (Kaya 2007: 117).

Ayaklar, kafiyelerin özelliklerine göre tek ayak ve döner ayak diye ikiye; kafiye derecelerinin zorluğuna göre ise geniş ayak, dar ayak ve kapalı ayak olmak üzere üçe ayrılır (Kaya 1999: 340).

2.1.4.1. Tek Ayak (Yineleme Ayak)

İlk dörtlüğün son mısralarındaki söz, diğer dörtlüklerin sonunda tekrarlanır (Kaya 2000: 396). Halk şiirinde bütün dörtlüklerin sonunda aynen tekrarlanan ayaktır. M. Fahrettin Kırzioğlu tek ayağa, dörtlük sonlarında tekrar tekrar söylenmesinden dolayı “döndürme” de dendiğini belirtmektedir. Halk şiirinde tek ayak (yineleme ayak) , şarkı nazım biçimindeki nakaratın karşılığıdır (Albayrak 2004: 491; Kaya 2007: 705).

Âşık Özemir’in 62 adet şiirinin tek ayak kullanılarak oluşturduğunu tespit ettik. Tek ayağa örnek olması açısından âşığımızın birkaç şiirini burada vermek istiyoruz.

Bir güzel gördüm gül gibi
Yıllar geçti bir gün gibi
Rengim soldu bir gül gibi
Bir güzel çıktı karşıma

Beyaz dilber boyun ince
Gözler ela kaş kemeçe
İsmi Gülşen gülü konca
Bir güzel çıktı karşıma

Beni üç sefer aşk gölüne
Atıp yapıştı koluma
Hu Mevla geldi dilime
Bir güzel çıktı karşıma

Bu güzelden bir el değdi
Yıktı köşküm kaşım eğdi
Âşık Özemir Gülşeni sevdi
Bir güzel çıktı karşıma (1)

Çocuk oldum oynadım
Balığ oldum kaynadım
İnce kamet eğmedim
Ha dedim ha dedim sana

El bağladım divanına
Döndüm döndüm hayaline
İyiler ver emelime
Ha dedim ha dedim sana

Gençliğimde beni seni
Çok çağırdım gülşeni
Nerde köşkün hurin hani
Ha dedim ha dedim sana

Yaşa Özemir'im yaşı
İhtiyarlık kondu başa
Yolum döndü yar enişe
Ha dedim ha dedim sana (34)

Benden kaçıp giden evlat
Dön gel köyde kız kalmadı
Gerçek elden koyma sebat
Dön gel köyde kız kalmadı

Olanlar hep sana oldu
Cevher gitti tortu kaldı
Güz geldi güller soldu
Dön gel köyde kız kalmadı

Felek değinmeni öğüttü
Herkes nasibine gitti
Bekârlıktan işin bitti
Dön gel köyde kız kalmadı

Ya Rab deli Kulun Ali'n
Söyle bir çay versin gelin
Ah benim kıymet bilmez oğlum
Dön gel köyde kız kalmadı (37)

2.1.4.2. Döner Ayak (Yenileme Ayak)

İlk dörtlükteki ayağa bağlı kalmak şartıyla ve değişik sözlerin kullanılmasıyla meydana getirilen ana kafiye'dir. Bir başka ifadeyle ana kafiye, şiirin bütün dörtlüklerinde düzenli olarak tekrarlanan kafiyelerdir (İlaydın 1964: 66).

İlk dörtlüklerdeki kafiye'ye bağlı kalmak şartıyla farklı kelimelerle meydana getirilen ayaktır. Yani şiirin bütün dörtlüklerinde düzenli olarak tekrarlanan ana kafiye'dir (Albayrak 2004: 141). Döner ayak (yenileme ayak) dizinin başında, ortasında ve sonunda bulunabilir, ama daha ziyade ortasındadır (Kaya 2007: 253). Buradan hareketle Âşık Özemir'in 192 şiirinden 130 âdeti de döner ayak (yineleme ayak) kullanarak yazdığını tespit ettik. Konumuza açıklık getirmesi bakımından birkaç şiirini burada örnek vermek istiyoruz.

Venüs bilmem niye pişman
Var yok yere ben konuşmam
İnsan sanki birer düşman
Doruklar yoldaşım olsun

Saçına ak yüzüne kara
Cahillikten o boş yere
Kötülükten tare tare
Çatık çatık kaşın olsun (9)

Yukarıdaki dörtlükte ayak “-ş” sesi ile dönüştürülmüş ve dizenin ortasında yer almıştır.

Bir güzele düştü yolum
Engel dolu sağım solum
Sana derim kanlı zalim
Benim halimi bilir misin?

Aşk od ‘una yaktın beni
Libaslara taktın beni
Dost belimi bktn benim
Bir ah etsem gelir misin?

Güzel Giyin belin ince
Kaşların var kemence
Seherde eller uyuyunca
Beni burada bulur musun?

zemir der sana kandım
Aşk ateşine yandım
Dertlerime tabip sandım
Benim derdim bilir misin? (15)

Yukarıdaki dörtlükte ayak “-l” sesi ile dönüştürülmüş ve dizenin ortasında yer almıştır.

Kimi okula kimi sanata
Kimi askere kimi hayata
Takat kesildi ata ata
Koştur Ali hemen koştur

Çok az kaldı bu can tende
Devamlı hasret bedende
Ne beş kaldı ne de onda
Yaştır Ali hemen yaştır

Hepsinin derdi huzur
Tam aksine yaşamak zor
Ömrüm bir kış fırtına kar
Üştür Ali hemen üstür

Mekik doku direzi çek
Evlat evlat durmadan gez
Otur ağla derdini yaz
Boştur Ali hemen boşdur (36)

Yukarıdaki dörtlükte ayak “-ş” sesi ile dönüştürülmüş ve dizenin başında yer almıştır.

2.2. Âşık Özemir’in Şiirlerinde Muhteva Özelliği

2.2.1. Âşık Özemir’in Şiirlerinde Edebi Sanatlar

Türkçe sözlüğe göre edebi sanat; edebiyatla anlatımı zenginleştirmek, renklendirmek ve daha çarpıcı bir duruma getirmek için temelde benzetme esasına dayalı söz ve manaya bağlı anlatım inceliği ve özelliğidir.(Türkçe Sözlük 2009:599–600) Şairler şiirlerinde bir ifadeyi anlatmak için birkaç mısra oluşturmak yerine, tek bir edebî sanatla, söyleyeceklerini kısa ve öz bir biçimde en güzel şekliyle dile getirirler. Özemir’in şiirlerinde birçok edebî sanatın ustalıkla kullanıldığını görüyoruz. Aslında bütün âşıklar gibi Özemir’de de sanat endişesi görülmez. Onun şiirlerinde tabîî bir söyleyiş vardır. Özemir, bazı kalem şairlerinin yaptığı gibi sanatlı şiirler söylemeye çalışmış, ama şiirlerinin tabîî akıcılığı içerisinde edebî sanatlara ustaca yer vermiştir. Teşbih, telmih, teşhis, mübalağa, tezat gibi birçok edebî sanatı onun şiirlerinde bulmak mümkündür. Biz burada, Özemir’in şiirlerinde yer alan

edebî sanatları tespit etmeye çalışacağız. Özemir'in şiirlerinde yer alan edebî sanatları yoğunluk derecesine göre şöyle sıralayabiliriz:

2.2.1.1. İrsalimesel

Herhangi bir söze güç katmak ve sözü pekiştirmek amacıyla konuyla ilgili atasözü, özdeyiş ya da bu değerde bir söz (Soysal 1998: 51) söylemeye denir.

Sarı çiçek boyun bükür
Mor menevşe alem yapar (5)

Sonunda belimi бүктүн hey gönül (78)

Gönül hırsız aklımı çaldı (80)

Yaktı kül eyledi bütün serimi (81)

Aşkın benim belim бүктü (16)

Unutma ki senden üstün Allah var (182)

Eşim sen gideli perişan oldum (183)

Allah aşkına yanar söylerim
Kulu Mevlaneye gönül eğlerim
Ona nazımdan kara bağlarım (135)

Kaf dağına çıkmış aşağı inmezler (93)

Ağrır kulaklarım çınlar (100)

2.2.1.2. Tezat

“Aralarındaki bir ilgiden dolayı, birbirine muhalif olan iki manayı bir ifadede toplamaktır.” (Bilgegil, 1989: 184) şairler bir düşünceyi daha etkili ifade etmek için

onu zıddıyla birlikte anlatmışlardır. Ak akçe kara gün içindir, yaz yalan kış gerçek, güvenme varlığa düşersin darlığa vb. gibi atasözlerinde de zıt kavramlarla düşünce kuvvetlendirilmiştir. Halkın içinde yetişen onların duygularına tercüman olan âşıklar Türkçeyi çok güzel kullanarak az sözle çok ey anlatmaya çalışmışlar. Bunun için de tezat sanatından bolca yararlanmışlardır. Âşık Özemir de tezat sanatını ustaca kullanarak duygu ve düşüncelerini daha etkili bir şekilde ifade etmiştir:

Kara yazım ak ak oldu
Yaşlı gönül gül pak oldu
Sevda kader çek çek oldu
Rind rind rind rinde rinde rind (4)

Gündüz hayalimde gice düşümde
Yanar kalbim yüreğim acıya düşer (101)

Ne fakir bilir ne de zengini
Aşk bedbahtır bulamaz dengini (175)

Aşk elinden bitap düştüm ağlarım zati zar
Bari hak katında güleyim bari (178)

2.2.1.3. Nida

Birine veya bir varlığa seslenmek, onlarla konuşmak amacıyla yapılan sanattır.

Ey mevlana ey ereneler (21)

Ya Rab deli Kulun Ali'n
Söyle bir çay versin gelin
Ah benim kıymet bilmez oğlum
Dön gel köyde kız kalmadı (37)

Yürü bre be hey namert (39)

Ey Türk genci tövbe ile kendine dön (69)

Ey vekiller ey meclis kalkınız (59)

2.2.1.4. İstifham

Cevap bekleme amacı gütmeksizin anlamı ve duyguyu güçlendirmek amacıyla soru yöneltmeye “İstifham” denir. Şair ifadeyi soru şeklinde düzenlemekle karşısındakinden cevap beklemeyiz(Kocakaplan 1992: 75).

Aşk değil mi alev alev yandıran (81)

Bülbül sana geldim işte
Hapis misin sen kafeste
Gülşeni mi gördüm düşte (12)

Dedim güzel destiler doluk mu?
Dedi güzel, yanaklarım soluk mu?
Dedeim güzel aşk canlı mı ölü mü? (134)

Ne ötersin bülbül derin çok mudur
İman mı tazelen gönlün ak mıdır?
Menzilin ırak mı yolun set midir
Yoksa her günüm yıl mıdır senin (90)

2.2.1.5. Tekrir

Anlatımın etkisini güçlendirmek amacıyla bir sözcüğü ya da söz grubunu art arda tekrarlamaya tekrire denir. Tekrir’in kelime manası tekrarlamak demektir (Kocakaplan 199: 42).

Kara yazım ak ak oldu
Rind rind rind rinde rinde rind (4)

Yudum yudum bana veren

Beyaz eller de perişan (5)

Yüzdüm yüzdüm çıkamadım gölünden

Eylen dur dedi dalgalar akını bana (99)

Hicran bizi enginlerde coşturan

Sevda bizi deli deli estiren (101)

Kötülükten tare tare

Çatık çatık kaşın olsun (9)

2.2.1.6. Teşhis ve İntak

İnsan ve insan dışındaki varlıkları insan gibi duyar, düşünür ve hareket eder hale getirmeye teşhis, konuşturmaya intak denir.

Bizim köyde bir dere var

Gözü yaylaya bakar

Taştan taşa çağlar akar

Çağlar akar aşk yoluna (3)

Sarı çiçek boyun bükür

Mor menevşe alem yapar

Kadir bilen elin çeker

Gördüm güllerde perişan (5)

Gülüm soldu diye bülbülüm ağlar

Ağlama bülbülüm dağlar yurt olur (97)

Sivrisinek saz çaldı gönlüm eylendi

Karınca sürüsü beni bağladı

Gözlerimin yaşı yürek dağladı (85)

2.2.1.7. Teşbih

Aralarında ortak özellik bulunan iki kavram, varlık ya da nesneden zayıf olanın güçlü olana benzetilmesi ile yapılan bir söz sanatıdır. Teşbihte iki ana, iki de yardımcı öge olmak üzere dört unsur bulunur (Soysal 1998:98).

Ana unsurlar:

Benzeyen: Zayıf unsurdur.

Kendisine benzetilen: Güçlü unsurdur.

Yardımcı unsurlar:

Benzetme yönü: İki kavramın ortak yönüdür.

Benzetme edatı: Gibi, kadar, sanki, benzer vb.

Bir gün gibi geçti otuz beş sene (74)

Bir kuş gibi daldan dala (5)

Tavus kuşu gibi boynum eğerse (98)

Yar aşkından bize geldi göl gibi
Açıldı budaklar bir top gül gibi
Sevda aşk hicran bizde sel gibi
Al yazdım yeşil yazdım sıra adakta (130)

2.2.1.8. Telmih

Herhangi bir manzumede söz arsına sıkıştırılan, herkes tarafından bilinen bir olaya, bir inanca, tanınmış bir şahsiyete vb. işaret etmeye yani anımsatmaya telmih denir. (Kocakaplan 1992:148).

Karanlıkta yarı gördüm solgundur
Saçları dolaşık kolu yorgunsundur
Elbet O da Leyla'sına vurgundur
Aşkın meyvasını tadanlar bilir (131)

Aşık Ömer gibi muradım kaldı
Felek Cem gibi güneye saldı
Akif Ersoy gibi gicede buldum
Suyunu kalbime döktü gidiyor (190)

Fuzuli gibi ızdırabım unutmam
Sultan Abdal gibi başımdan duman
Karacaoğlan gibi halim pek yaman
Kader dudağımı büktü gidiyor (190)

Musanın esasın buldum
Sıçrayıp elime aldım
Cennet bahçesini gördüm
Kalamasın demedim mi (35)

Mevlanede Mevlevi oldum oynadım
Pir sultan gibi coşup kaynadım
Yonis Emre gibi acı duymadım
Dahi ver Allahım rahmetin çoktur (136)

2.2.1.9. Mübalağa

Herhangi bir olayı, olguyu ya da durumu standart yapısından daha büyük ya da daha küçük göstermeye denir (Soysal 1998: 70).

Bizim bağa bülbüllerin konalı
Bağrımızda aşk ateşi yanalı
Gözleri sürmelim eli kınalı
Islandın gözümü hemen sel gezer (72)

Bir ah çektim yankı oldu inime
Evimi başıma yıktın hey gönül (78)

Bir ah ettim arş-ı alemi unuttum (157)

2.2.1.10. Tenasüp

Müraat-ı nazir ismiyle de bilinen tenasüp, anlamca birbirleriyle ilgili sözcükleri bir arada kullanma sanatıdır. Kelime manası olarak da uygunluk demektir (Kocakaplan 1992:150). Bu sanatta anlamca ilgili olan sözcükler okuyanın zihninde bir çağrışım ve imge uyandırır. Tenasüp sanatının olabilmesi için anlamca ilgili sözcükler arasında karşıtlık ilgisinin bulunmaması gerektiği unutulmamalıdır.

Ağlama gönlümün figanı bülbül
Beraber uçalım beraber bir gün
Gülün aşkına verelim,
Gönülün aşkına konarsın bir gün (82)

Öt bülbülüm bir gülüne
Nida koydum virgülüne
Şirin şirin yar diline
Düştü gönül soyundurur (6)

Bülbül gülden ayrı düştü
Budak budak konup uçtu (20)

2.2.1.11. İstiâre

Teşbihin ana unsurlarından (benzeyen-kendisine benzetilen) sadece birisinin kullanılması ile yapılan sanata istiare denir. Farklı bir ifade ile istiare bir sözün teşbihle yakınlık gösteren bir sanattır (Kocakaplan 1992: 63).

İstiare kendi arasında açık (keendisine benzetilen) ve kapalı (benzeyen) istiare olmak üzere ikiye ayrılır.

Attın okumu sinemi yaktın
Şahin pençelerin kamzeme taktın
Bana bir icabet gözüyle baktın
Sende olan tabi hallerindenim (80)

Özemir'in gülşeni gülse
Muhabbetin gülü solsa
Ar ateşten gömlek olsa
Yarin aşkı giyindirir (6)

Ne oldu kandillerim yanmıyor
Küskün durur sözlerimi kanmıyor
Bağırsam çağırsam geri dönmüyor
Gelse bile eda naz ile (154)

Özemir dumanım tütsün
Küllüğümde güller bitsin
İsterse kıyamet kopsun
Mevlam seni bana verdi (18)

Kaşlarında türlü kumaşlar dokunur
Gözlerinde felsefeler okunur
Sarı tiken gül yerine sokunur
Yardan kıymetli kim geldi gitti (187)

Felek değinmeni öğüttü
Herkes nasibine gitti
Bekarlıktan işin bitti
Dön gel köyde kız kalmadı (37)

O gelirken gökler kat kat yarıldı
Bazı dağlar saman gibi savruldu
Yaktı Özemiri yaktı kavuru
Bir suna gördüm ben beratlarda (114)

2.2.1.12. Mecaz-ı Mürsel

Bir sözün benzetme amacı güdülmeksizin anlamla ilgili olduğu sözcüğün yerine kullanılmasına denir.

Yalan dünya köfne bina
Dikkat ettim bir meyhane
Dost elimden halim fena
Ötme karip karip bülbul (12)

Bacası tüten ocakta kaldım
Beşikte salındım kucakta kaldım
Isız tenhe bucakta kaldım
Soran olmaz ben karibim halini (160)

Kavimlerle dolup boşalan dünya
Yardan kıymetli kim geldi gitti
Nice yiğitlerin beli büküldü
Yardan kıymetli kim geldi gitti (187)

Din kardaşlar bize ramazan geldi
Ramazan aşkı fesadı deldi
Mümin yoldaşlar namazı gıldı
Paslanan kalpleri sildi ramzan (143)

Mutu yedi defa batmış diyorlar (77)

Gerçekten biz Türk'üz bizim çevremiz
Kuşatılmış Rumla gelen seyrimiz
Şehit verip yurt alır Türk erimiz
Basınımız Türk basını değildir (71)

Ey vekiller ey meclis kalkınız (59)

2.2.2. Âşık Özemir'in Renk Dünyası

Bir insanın renklerle karakteri arasında paralellik vardır. Renkler, insanoğlunun zevkini, duygularını hayata bakış açısını yansıtır. Buna dayanılarak, insanlar için realist, romantik, karamsar gibi kavramlar kullanılır. Şairimiz şiirlerinde birçok renge yer vermesine karşılık göz rengi olarak kullanılan elânın özel bir yeri vardır. Elâ, Türkmen güzellerinin göz rengidir. Türklere özgüdür. Elânın dışındaki bütün göz renkleri toplumumuza yabancısıdır.

Al, yeşil, mavi, sarı, beyaz, kırmızı, ak, kara, kırmızı, âşığımızın şiirlerinde ağırlıklı olarak kullanılmaktadır. Âşığımızın renk ve şekillere sık sık yer vermesi şiir akıcılığını arttıran önemli bir etken olmaktadır.

Ela Gözler

Ela gözler paha biçmeyim

Can can aşkına değer gözlerin

Aşk dolusu elden içeyim

Yanan aşkına değer gözlerin

Ela gözler beni yakıp kül etme

Kanlı olursun kapılara kul etme

Gele gide everesti yol etme

Okyanuslara değer gözlerin

Methetme güzeli belki olur nazar

Güzeller cem olmuş önünde gezer

Güneyden kuzeyden meridyen çizer

Kutup dairesine değer gözlerin

Özemir der anlatamam değer

Gülşen dünyanın tuzu biberi

Benim gözümde huri değer

Bütün dünyaya değer gözlerin (128)

Beyaz dilber boyun ince
Gözler ela kaş kemeçe (1)

Kaşı kara gözü elayı (30)

Ela göze siyah sürme sürmedim (155)

Sarıçiçek boyun büker
Mor menevşe âlem yapar (5)

Altun küpe kulaklara
Kızıl yakut bileklere (8)

Saçına ak yüzüne kara (9)

Siyah gözlü beyaz dilber (18)

Sarı gülüm har elinde (24)

Bensiz beyaz gerdanı var (26)

Al yeşil boncuklarla (43)

Bu ak günler gider kara gün gelir (77)

Kırmızı çiçekte duydum kokunu (180)

Öyle bir güzel ki beyaz sürmeli
Sarı etek giymiş beli kırmalı (184)

Dişler inci dudak ballı (54)

2.2.3. Şiirlerde Geçen Tekrarlar

Âşık Özemir'in şiirlerinde yüz yirmi beş defa tekrara başvurulmuştur. Bu tekrarların yetmiş altısı fiil, on üçü fiilimsi, yirmi yedisi ismi niteleyen ve belirten sıfatlardır. Yüz yirmi beş tekrarın altmış üçü zarf, on üçü fiilimsi, on altısı sıfat on biri de isim görevindedir.

Zarf, bir sıfatı, bir fiili, bir ismi veya kendi gibi bir zarfı hâl, durum, nitelik ve nicelik yönünden belirten kelimelerdir. Fiil ise bir iş, oluş, hareket bildirir. Tekrarların çoğunun fiili nitelendirmesi ve zarf görevinde bulunması Âşığımızın şiirlerinde hareket-heyecan-canlılık yüklü olduğunu göstermekte ve Özemir'in ruhundaki hareketlilikle ilgilidir.

Tekrar		Şiir no	Türü	Nitelediği
Ak	ak	(4)	zarf	fiil
Çek	çek	(4)	zarf	fiil
Yudum	yudum	(5)	zarf	fiilimsi
Avaz	avaz	(5)	zarf	fiil
Sevda	sevda	(6)	isim	
Şirin	şirin	(6)	sıfat	isim
Yana	yana	(8)	zarf	fiil
Tare	tare	(9)	sıfat	isim
Çatık	çatık	(9)	sıfat	isim
Sergi	sergi	(10)	sıfat	isim
Karip	karip	(12)	sıfat	isim
Aktım	aktım	(13)	zarf	fiil
Alev	alev	(14)	zarf	fiil
Yana	yana	(14)	zarf	fiil
Yar	yar	(18)	zarf	fiil
Budak	budak	(20)	zarf	fiil
Yana	yana	(22)	zarf	fiil
Budak	budak	(24)	sıfat	isim
Yatı	yatı	(29)	zarf	fiil
Tarım	tarım	(33)	zarf	fiil
Döndüm	döndüm	(34)	fiil	
Tin	tin	(35)	zarf	fiil
Ata	ata	(36)	zarf	fiil
Derdini	derdini	(38)	isim	
Hece	hece	(40)	isim	
Mevla	Mevla	(44)	isim	
Leyla	Leyla	(44)	isim	

Dal	dal	(57)	zarf	fiil
Çıldır	çıldır	(58)	zarf	fiilimsi
İçtim	içtim	(58)	fiil	
Sevdim	sevdim	(58)	fiil	
Yandım	yandım	(58)	fiil	
Belde	belde	(61)	zarf	fiilimsi
Keş	keş	(65)	zarf	fiil
Çala	çala	(68)	zarf	fiil
Şöyle	şöyle	(70)	zarf	fiil
Acı	acı	(72)	zarf	fiil
Yana	yana	(74)	zarf	fiil
Sıra	sıra	(74)	zarf	fiil
Gel	gel	(76)	fiil	
Murat	murat	(76)	isim	
Zarı	zarı	(77)	zarf	fiil
Bölük	bölük	(78)	sıfat	isim
Gelesi	gelesi	(79)	fiilimsi	isim
Cem	cem	(79)	zarf	fiil
Övdüm	övdüm	(79)	fiil	
Tel	tel	(80)	zarf	fiilimsi
Alev	alev	(81)	zarf	fiilimsi
Boğum	boğum	(81)	sıfat	isim
Giderim	giderim	(81)	fiil	
El	el	(84)	zarf	fiil
Bölük	bölük	(89)	zarf	fiil
Alay	alay	(91)	sıfat	isim
Uğrun	uğrun	(91)	zarf	fiil
Anladım	anladım	(93)	fiil	
Zam	za	(95)	isim	
Tutam	tutam	(98)	sıfat	isim
Yüzdüm	yüzdüm	(99)	fiil	
Sensiz	sensiz	(99)	zarf	fiil
Göz	göz	(99)	zarf	fiil
Deli	deli	(101)	zarf	fiilimsi
İnce	ince	(103)	sıfat	isim
Ömrüm	ömrüm	(108)	isim	
Sıra	sıra	(109)	sıfat	isim
Duydum	duydum	(109)	fiil	
Duru	duru	(112)	zarf	fiil
Kaçtı	kaçtı	(112)	fiil	
Kat	kat	(114)	zarf	fiil
Yana	yana	(115)	zarf	fiil
Mevla	Mevla	(118)	zarf	fiil

Alev	alev	(119)	zarf	fiil
Ilık	ılık	(119)	zarf	fiil
Aşk	aşk	(121)	isim	
Söyleyi	söyleyi	(123)	zarf	fiil
Sevmeyi	sevmeyi	(124)	zarf	fiil
Çeker	çeker	(125)	zarf	fiil
Can	can	(128)	isim	
Tare	tare	(130)	zarf	fiil
Kaldı	kaldı	(131)	fiil	
Deli	deli	(131)	zarf	fiil
Yandı	yandı	(131)	zarf	fiil
Diye	diye	(133)	zarf	fiil
Yavaş	yavaş	(134)	zarf	fiil
Yana	yana	(134)	zarf	fiil
Ağır	ağır	(138)	zarf	fiil
Çırpına	çırpına	(139)	zarf	fiil
Döne	döne	(139)	zarf	fiil
Yana	yana	(139)	zarf	fiilimsi
Bucak	bucak	(140)	zarf	fiil
Renk	renk	(142)	sıfat	isim
Gümbür	gümbür	(142)	zarf	fiilimsi
İnce	ince	(146)	zarf	fiil
Kara	kara	(147)	sıfat	isim
Dos	dos	(149)	zarf	fiil
Mısra	mısra	(150)	zarf	fiilimsi
Boğum	boğum	(151)	zarf	fiil
Silerim	silerim	(152)	zarf	fiil
Yayla	yayla	(153)	zarf	fiil
Sürdün	sürdün	(154)	zarf	fiil
Tel	tel	(154)	zarf	fiilimsi
Yana	yana	(155)	zarf	fiil
Uzandım	uzandım	(155)	zarf	fiil
Bazı	bazı	(156)	zarf	fiil
Dolandım	dolandım	(156)	zarf	fiil
Dal	dal	(157)	zarf	fiilimsi
Yeşil	yeşil	(157)	sıfat	isim
Çoşar	çoşar	(160)	zarf	fiil
Perde	perde	(160)	sıfat	isim
Sık	sık	(162)	zarf	fiil
Uzatıp	uzatıp	(162)	zarf	fiil
Uğrun	uğrun	(162)	zarf	fiil
Allah	Allah	(168)	zarf	fiilimsi
Dolup	dolup	(169)	zarf	fiilimsi

Diye	diye	(170)	zarf	fiil
Naz	ile	(172)	zarf	fiil
Fidan	fidan	(176)	sıfat	isim
Gizli	gizli	(178)	zarf	fiil
Köle	var	(180)	isim	
Bölük	bölük	(179)	sıfat	isim
Kelime	kelime	(180)	zarf	fiil
Zerre	zerre	(180)	zarf	fiil
Deli	deli	(181)	isim	
Tura	tura	(183)	sıfat	isim
Renk	renk	(186)	zarf	fiil
Yanar	yanar	(192)	fiil	

2.2.4. Şiirlerde Geçen Tamlamalar

2.2.4. 1. Şiirlerde Geçen İsim Tamlamaları

Âşık Özemir genellikle isim ve sıfat tamlamalarını kişi, yer ve kendi durumunu daha iyi belirtmek için kullanır. Tamlamalarla, sevgili ve tabiat bizim gözümüzde daha bir başka canlanmaktadır. Bu da Özemir'in bir aksiyon adamı olduğunu, pasiflik ve mistik hayatın ruhuna ters düştüğünü gösterir. Şairin sürekli bir hareket adamı olduğu görülmektedir. Hareketsizlik ve kötülük, hastalık ifade eden tekrar ve tamlamaları çok az kullanır. Kullandığı tamlamalar bize iyimser bir ruh yapısına sahip olduğunu, karamsarlığa pek yer vermediğini, bir duygu şairinden çok göçebe insanın çevikliğine sahip olduğunu göstermektedir. Âşığımızın şiirlerinde toplam 137 tane isim tamlaması tespit ettik. Bu tamlamalardan 52 adedi belirtili isim tamlaması, 84 adedi belirtisiz isim tamlaması ve 1 adet de zincirleme isim tamlaması bulunmaktadır.

Allah aşkı	(42)
Allah aşkı	(109)
Amerikan yengeci	(71)
Âşıkların piri	(116)
Aşk ateşi	(15)

Aşk ateşi	(158)
Aşk bardağı	(145)
Aşk cevri	(42)
Aşk eli	(111)
Aşk gölü	(1)
Aşk hasreti	(12)
Aşk havası	(116)
Aşk odu	(15)
Aşk seli	(7)
Aşk suyuna	(22)
Aşk şehri	(47)
Aşk yolcusu	(8)
Aşk yolu	(3)
Aşkın deryası	(105)
Aşkın dili	(175)
Aşkın köprüsü	(72)
Aşkın kulu	(126)
Aşkın meyvası	(131)
Aşkın pınarı	(163)
Aşkın piri	(81)
Aşkın suları	(61)
Aşkın yağmuru	(127)
Bayram havası	(61)

Benim belim	(16)
Benim halim	(15)
Benim yârim	(12)
Berat gicesi	(35)
Bûlbûl bağı	(12)
Cahil devesi	(191)
Can suları	(70)
Can suyu	(74)
Çalı kuşu	(25)
Çam dalı	(86)
Çeşmim seli	(24)
Dağların karı	(124)
Dağların yeşili	(88)
Dede hissi	(55)
Devlet kuşu	(177)
Dostluk kervanı	(75)
Dulun duası	(61)
Dünya bahçesinin çiçeği	(123)
Dünya tadı	(120)
Dünyanın malı	(68)
Dünyanın turu	(128)
Erenlerin durağı	(103)
Erlik meydanı	(57)
Evlat aşkı	(55)

Feleğin çilesi	(36)
Feleğin çilesi	(91)
Feleğin şakası	(74)
Felek çilvesi	(178)
Gam yükü	(174)
Gölün aşkı	(82)
Gönlümün güzargahı	(70)
Gönül bahçesi	(22)
Gönül hırsızı	(80)
Gönül kapısı	(68)
Gönül kuşu	(8)
Gönül mevası	(27)
Gözlerimin yaşı	(85)
Gül ağacı	(24)
Gül çiçeğim	(13)
Gülşen aşkı	(4)
Gülşen bahçeleri	(60)
Gülşenin değeri	(56)
Güzelin aşkı	(125)
Güzellerin şahı	(41)
Hak yolu	(146)
Hakkın emri	(30)
Hakkın huzuru	(84)

Hakkın rızası	(52)
Hakkın yolu	(41)
Hayat sıfatı	(92)
Hayat suları	(2)
Hekimin kölesi	(55)
Hicran seli	(102)
İç yüzü	(14)
İnayet yolcusu	(158)
İnci tanesi	(110)
İrfan odası	(142)
Kadir gicesi	(35)
Kalp gözü	(57)
Kartalların heybeti	(35)
Koçmar inatlı	(71)
Küffarın şerri	(63)
Mecnunun leylası	(55)
Meleğin aşkı	(169)
Meltem rüzgârı	(124)
Meyhane köşesi	(147)
Mihenk taşı	(148)
Muhabbetin gülü	(6)
Muhanet dalı	(7)
Muhammetin dalı	(7)
Muhammetin gülü	(7)

Murat bahçesi	(25)
Musa'nın asası	(35)
Nar danesi	(17)
Normalin üstü	(83)
Onun ismi	(55)
Öküz yuvası	(61)
Padişah fermanı	(145)
Poyrazın gülü	(91)
Ramazan tavaşı	(143)
Ruhun gıdası	(150)
Rusya tosbağısı	(71)
Sapıklar diyarı	(75)
Sazımın teli	(52)
Seher yeli	(127)
Seher yıldızı	(78)
Senin ahın	(185)
Sevdanın bakışı	(22)
Sırat köprüsü	(109)
Soruların aşkı	(108)
Söz misali	(26)
Sözümün ikrarı	(21)
Şeytan uykusu	(17)
Şeytanın kafesi	(38)

Talih kuşu	(2)
Tavus kuşu	(98)
Tüfek sesi	(140)
Türk basını	(71)
Türk eri	(59)
Türk kültürü	(59)
Türk toprağı	(67)
Türkün şanı	(67)
Yar aşkı	(58)
Yar namesi	(17)
Yaradanın Cemali	(192)
Yârin aşkı	(6)
Yerli malı	(40)
Yetim hakkı	(79)
Yetim yuvası	(142)

2.2.4.2. Şiirlerde Geçen Sıfat Tamlamaları

Şiirlerimizde tespit ettiğimiz sıfat tamlamalarından 164 tanesi niteleme sıfatı, 7 tanesi sayı sıfatı, 3 tanesi belgisiz sıfat olmak üzere toplam 174 adet sıfat tamlaması tespit ettik.

Açılmış gül	(109)
Ak kartal	(51)
Ak saç	(9)
Ak saç	(24)
Akça kartal	(118)
Al yeşil boncuk	(43)

Allı gelin	(85)
Allı turnam	(112)
Altun kafes	(20)
Altun kemer	(103)
Altun köşk	(123)
Altun küpe	(8)
Arap Azrail	(31)
Aşk dolu yağmur	(100)
Ateş dolu karın	(65)
Ateşli sine	(111)
Aynalı beşik	(68)
Ballı dudak	(54)
Bensiz beyaz gerdan	(26)
Beyaz dilber	(18)
Beyaz döş	(11)
Beyaz eller	(5)
Beyaz gerdan	(110)
Beyaz kartal	(136)
Beyaz sürme	(184)
Bin sevgi	(5)
Bir beyaz kartal	(31)
Boş bir insan	(52)
Boz bulanık sel	(25)
Budala ayı	(57)
Buzlu su	(152)
Cahil gani	(83)
Cahil insan	(29)
Canlı bakış	(54)
Çatık kaş	(9)
Çelik su	(185)
Çıplak kalan fakir	(77)

Çiğ süt	(174)
Dar kemer	(55)
Dayılı işler	(53)
Deli poyraz	(91)
Dikenli gül	(157)
Dokuz ışıık	(59)
Dolu gadah	(58)
Doymayan ruh	(36)
Dönmez yol	(81)
Dört günlük dünya	(68)
Düz ova	(97)
Edebi muhabbet	(80)
Ela göz	(1)
Ela göz	(128)
Elma yanak	(160)
Erik göz	(54)
Esen yel	(22)
Esen yeller	(56)
Fani dünya	(23)
Fesat insan	(29)
Fındık burun	(54)
Fidan boy	(55)
Garip name	(191)
Geçmez akçe	(57)
Genç gönül	(130)
Gerçek erler	(89)
Göner gözler	(19)
Günahsız kardaş	(147)
Günahsız kul	(119)
Güzel bir gönye	(73)
Güzel koku	(13)

Güzel yurdum	(40)
Ham meyva	(172)
Has bahçe	(10)
Helal kazanç	(147)
İnce bel	(5)
İnce bel	(8)
İnce boyun	(1)
İnce kamet	(34)
İnci diş	(54)
İnkârcı kul	(65)
İpek saç	(18)
İyi söz	(55)
Kabış serçeler	(89)
Kanlı yanak	(54)
Kanlı yaşlar	(158)
Kanlı zalim	(15)
Kara baht	(10)
Kara gün	(36)
Kara kader	(22)
Kara yazım	(4)
Kara yer	(4)
Kara yüz	(9)
Karaçalı	(51)
Karatavuk	(90)
Karip âşık	(56)
Karip baş	(48)
Karlı dağlar	(82)
Karlı yayla	(26)
Kaşı kara	(30)
Kaybolan kavim	(79)
Keman kaş	(8)

Kıllı bellek	(67)
Kınalı el	(55)
Kınalı el	(81)
Kınalı parmak	(138)
Kırık kalp	(191)
Kırk atlı	(179)
Kırk şarap	(35)
Kırmızı çiçek	(180)
Kırmızı yanak	(159)
Kızıl yakut	(8)
Koca dünya	(145)
Kor ateş	(102)
Köfne bina	(12)
Kötü gün	(41)
Kurşun kalem	(153)
Kuru dudak	(24)
Mamur göz	(23)
Maymun surat	(71)
Merhametsiz yer	(21)
Milli hareket	(61)
Milli ışık	(61)
Mor menevşe	(5)
Mümin diller	(22)
Namuslu eş	(147)
Nazik gönül	(125)
Nazlı can	(14)
Nazlı ceylan	(11)
Nazlı Gülşen	(60)
Nazlı yar	(38)
Nemli göz	(91)
Nurlu iman	(62)

Odun gibi adam	(83)
Ok kirpik	(11)
Öten bülbül	(22)
Parlayan gül	(56)
Pürüzlü söz	(116)
Saran kol	(5)
Sarı gül	(24)
Sarı şarap	(106)
Sarı tek	(184)
Sarı tiken	(187)
Sarıçiçek	(5)
Selavatli huri	(26)
Siyah göz	(18)
Siyah saç	(8)
Siyah sürme	(155)
Suçsuz kul	(160)
Sürmeli göz	(55)
Süt beyaz bir akı	(32)
Şirin dil	(11)
Taş yürek	(69)
Tatlı aş	(94)
Taze gül	(13)
Tunç göğsüm	(85)
Tuzsuz çorba	(187)
Tükenmez nimet	(56)
Uçan kuş	(159)
Uçsuz göl	(84)
Uyuyan gönül	(23)
Uyuyan göz	(23)
Uyuyan kalp	(102)
Üçgen vücut	(110)

Vefasız dilber	(82)
Vefasız gönül	(155)
Vefasız yar	(24)
Yabancı ideoloji	(79)
Yabancı millet	(63)
Yağlı bal	(185)
Yalan dünya	(12)
Yalan dünya	(150)
Yaldız sıva	(21)
Yaldızlı gönül	(130)
Yaralı kuş	(129)
Yarım sakallı derviş	(75)
Yaşlı gönül	(4)
Yedi cennet	(62)
Yedi çiçek	(62)
Yedi renk	(174)
Yeni bir dünya	(63)
Yeşil bağ	(3)
Yeşil bağlar	(18)
Yeşil bağlar	(97)
Yeşil dağlar	(88)
Yeşil göller	(110)
Yeşil su	(3)
Yetim kuzu	(60)
Yoksul yuva	(191)

2.2.5. Âşık Özemir'in Şiirlerinde İşlediği Konular

Âşıklar yaşadıkları toplumun gözü, kulağı, dili olduklarından toplumun acılarını, özlemlerini ve mutluluklarını şiirlerin diliyle ifade etmişlerdir. Âşık Özemir de diğer âşıklar gibi aşk, ayrılık, çile, ıstırap, yoksulluk, ölüm, güzellik, tasavvuf gibi birçok konuyu ele almıştır. Onun şiirlerinin en önemli özelliği hepsinde sevgi ve hoşgörünün olmasıdır. Âşık Özemir'in şiirleri konularına göre incelendiğinde en çok

dikkati çeken özelliğın konu çeşitliliğı olduğı görölür. Âşığımız şiirlerinde; aşk, gönöl, öğüt, eleştiri, zamandan şikâyet, çeşitli şahıslarla ilgili, düşünce ağırlıklı, tasavvuf, kendi benliğıyle ilgili, zümre, dert, tabiat–çevre, bilim, sağık gibi konulara yer vermiştir. Özemir şiirlerindeki konu çeşitliliğı önemli özelliklerindendir. Şiirlerinin konu yönünden zengin; teknik yönden ise sağılam olmaması onun güçlü bir âşık olamadığıının en önemli göstergesidir. Âşığımızın incelediğimiz 192 şiirin 92 adedi aşk şiirleridir, bunların kırk altı tanesi Gülşen Aşkı adı altında incelediklerimiz, on yedi tanesi taşlama tarzı, otuz üç tanesi sosyal içerikli, yirmi yedi tanesi dini içerikli, on iki tanesi güzelleme, yedi tanesi tabiat içerikli ve dört tanesi de siyasi içerikli şiirlerden oluşmaktadır. Biz burada, Özemir’in şiirlerinde işlediğı konuları tespit etmeye çalışacağız.

2.2.5.1. Millî Konular

Âşık Özemir’ in şiirlerine baktığımızda ilk olarak onun millî konulardaki hassasiyeti göze çarpar. Asil Türk milletinin bir mensubu olmaktan ve bu kutsal topraklarda yaşamaktan gurur duymuştur. Bu onurlu gururunu da şiirlerinde haykırarak dile getirir.

2.2.5.1.1. Türklük

Her Türk vatan evlâdı gibi Âşık Özemir de Türk olmaktan gurur duyar. Türk olarak doğduğı için kendini şanslı sayar. Âşık Özemir, aslının Türk olduğunu, Türk milletinin milliyetçi ruhuna atıfta bulunarak idealist olması gerektiğini vurgulamıştır.

Yabancı millete boyun eğmeyen

Yeni bir dünya yaratacağız

Küffarın şerri bize değmeyen

Yeni bir dünya yaratacağız (63)

Âşık Özemir, gaflet içerisinde olanları, vatana ihanet edenleri yanlış yaptıklarını söylemekle kalmamış, bunların cezalandırılması gerektiğini de şiirlerinde belirtmiştir.

*Aslın Âdemdir niye unuttun
Maymun türüyüm dedin putlara taptın
Türkün şanını kâfire sattın
İmanını yitirdin hey kılılı bebek*

*Türlü parolan var biriside sol
Kendisi çingene paça ispanyol
Türk toprağını çık düşmanda kal
Hayır diyenlere zimbamız gerek*

*Sen de yok ki hiç insanlık duygusu
İçinde döner şeytan ile kaygısı
Koministsin faşistsin şusun busun
Kısacası yılansın vurmamız gerek(67)*

Âşık Özemir, Türk gençlerine nasihat etmek onların yanlış yolda olduklarını dile getirme gayreti içerisinde olmuştur. Bu şiirlerinde görülmektedir. Yaşadığı dönem içerisinde yapılan siyasi çalışmaları eleştirmiş dönemin siyaset adamları (Alparslan TÜRKES, Necmettin ERBAKAN) da şiirlerinde yer bulmuştur.

*Kanma melunlara çekerler dara
Ne kadar çırpınsakta etmez bir para
Meleklerde küser yetişmez dara
Ey Türk genci tövbe ile kendine dön (69)*

*Biz Türkler birbirimizi görelim
Alaveremizi milliyetçilerle kuralım
Anarşiye öyle bir darbe bir ağ örelim
Avlayalım karada ey Türk kendine dön (69)*

*Başbuğumuz Alpaslan soyumuz Türk'tür
Dil uzatanların kalp gözü kördür
Yan bakana erlik meydanı vardır
Gövdeye okları çakacağız biz (57)*

Bu şiirde geçen hoca ile kastedilen ve döneme bir ara damgasını vuran, Necmettin Erbakan'dır.

*Tank hocam ismini deftere yazdım
Padişah fermanıyla mührünü kazdır
Adalet defterini sağında gördüm
Hocam tanka selam söylen turnalar (145)*

Hocanın tank projesi ve ülke yönetimi, Hocaya oy verenler de şiirlerinde eleştirilmiştir.

*Gene yandı milli ılık bizim illerde
Merhaba erenler hoşgeldiniz
Haberiniz duyup geldim esen yellerde
Konu bir davası milli hareket*

*Bu ne muhabbettir bayram havası
Siz azizler onararak öküz yuvası
Dilsizin sağırın dulun duası
Sizi bulacak milli hareket*

*Sizi belde belde bekleyen var
Yolunuzda yanılıp tekleyen var
Gülşen bağlarının bekleyen var
Bizler gereceğiz milli hareket*

*Özemir söyler tüttü dumanım
Milliyetle bütünledi imanım
Ben ölürken müminlere vatanım
Emanetim size milli hareket (61)*

Şiirlerinde doğup büyüdüğü memleketini yani Mersin'in Mut ilçesini de işlemiştir.

*Mutu yedi defa batmış diyorlar
Kaybolan kavimler sapmış diyorlar
Şapur şupur rakı ekmek yiyorlar
Yerine yenisi gelesi gelesi mutun(79)*

2.2.5.2. Dini Konular

Tasavvufun manası; insanın eğitimidir. Bu anlamıyla tasavvuf, insanoğlunun dünya ve ahiren mutluluğunu temin etmeyi amaçlar. Tasavvufî eğitim, İslam dininin hayata uygulanmasıdır. İnsan bu eğitim sayesinde; Allah rızasını kazanır, ebedî saadete ermek için de nefsinı eğiterek temizler, ahlakî olarak iyiler ve güzellerin safında yer alır, kendi iç ve dış dünyasını aydınlatır, istikametini belirler. İnsanoğlunun bu tasavvuf eğitimi yaparken de öncelikle İslamın ana kaynakları olan Kur'an ve sünnet'in hükümleri doğrultusunda hareket eder. Böylece toplumda önder, örnek bir kişi olmaya çalışır (Güzel, 2007: 189). Tasavvuf; gerçek huzura ve edebî saadete erişmek için nefsi tezkiye, ahlakî tasfiye, kalple zikir ve yaşamın hakikatlerini anlamadır. Tasavvuf, cehennem korkusu ve cennet sevdası değil, Allah aşkını kalplere yerleştiren yoldur.

Halk edebiyatının tasavvufî halk edebiyatı türü 12.yüzyılda Ahmet Yesevî ile başlar. Bu edebiyatın konusu Allah'a ulaşmanın yolları, ahlak ve nefsin terbiyesidir. Anadolu'nun bu alanda ilk ve en büyük şairi Yunus Emre'dir. Âşık Özemir de rüyasında Hz. Mevlana'dan el alması âşığımızı tasavvuf üzerine şiirler yazmaya yönlendirir yine Yunus Emre'nin ahlak ve nefsin terbiyesi âşığımızı derinden etkilemiştir.

2.2.5.2.1. Hz Mevlâna

Horasan'ın Belh şehrinde 604 (1207)'te (Nahifi 2007: 23)dünyaya gelen, Türk tasavvufu içerisinde önemli bir yeri olan Mevlâna ve ölümünden sonra kurulan Mevlevilik bütün dünyada bilinmektedir. Onun “ *Gel, gel, ne olursan ol yine gel / İster kâfir, ister mecusi, ister puta tapan ol yine gel/ Bizim dergâhımız, ümitsizlik dergâhı değildir/ Yüz bin kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel...* ” sözü herkes tarafından bilinmektedir. Mevlâna'nın el vermesi gibi büyük bir şerefe nail olan âşığımız için Mevlâna'nın önemi büyüktür.

Âşığımızın Mevlana hakkındaki bilgilerini, İslâm'ın öğretilip yaşatıldığı, bize ruh veren, bizi diri ve canlı tutan, bizi tanıştırap kaynaştıran, bilgimizi ve kardeşliğimizi pekiştiren, Anadolu'nun İslamlaşmasında, millî ve dini kültürün yayılmasında, en büyük rolü üstlenen camilerimizden öğrenmiştir. Mevlâna adlı şiirinde de açıkça görülmektedir.

*Gel ey hocam desturların elinden
Aldım aşkın ile tatlı dilinden
Gider oldum o genişçe yolundan
Ah kapısı açık imiş Mevlanem*

*Hocam izin verdi Rabbimin için
Rabbim niyazım hep senin için
Suyu hürmetine aşklarım için
Aşk kapısı açık imiş Mevlanem*

*Bana da dur dedi sordu halimi
Bana da dost dedi sıktı elimi
Yarabbi sil benim gözüüm selini
Hak kapısı açık imiş Mevlana*

*Allah aşkına yanar söylerim
Kulu Mevlaneye gönül eğlerim
Ona nazımdan kara bağlarım
Kalp gözlerin açık imiş Mevlanem (135)*

‘19, 118, 123, 135, 136,’ numaralı şiirlerinde de Hz Mevlâna’dan bahsetmektedir.

2.2.5.2.2. Yunus Emre

Hayatı hakkında kesin bilgilere sahip olmadığımız Yunus Emre (Işık 2006: 3944), Türk milletinin yetiştirdiği en büyük tasavvuf erlerinden olup Türk dili ve edebiyatı tarihinin en büyük şairlerinden biridir. Taptuk Emre’ye intisap eden Yunus Emre, kırk yılı Taptuk dergâhına kırk yıl odun taşır. Yunus Emre, kırkıncı yılın sonunda irşat görevini Taptuk Emre’den alır ve yollara düşer. O, tasavvuf ehli olmasına rağmen Türkçe düşünmüş, Türkçe sevinmiş ve şiirlerini Türkçe söylemiştir.

2.2.5.2.3. Pir Sultan Abdal

16. yüzyılda yaşamış Türk-Alevi halk şairi ve ozanıdır. Asıl adı Haydar’dır. Yaşamının büyük bir bölümü Sivas’ın Yıldızeli ilçesinin Çırcır bucağına bağlı Banaz köyünde geçmiştir. İdam edilen Pir Sultan Abdal’ın ölümü 1587-1590 yılları arasında olduğu sanılmaktadır.(S. Nüzhet Ergun 1943: 53)

2.2.5.2.4. Zeynel Abidin

Dördüncü imam olan Zeynel Abidin, 659 yılında Medine’de doğmuştur. Zeynel Abidin Kerbela şehidi olan babası imam Hüseyin’in yolundan gitmiştir. Zehirlenerek şehit edilmiştir.

Mevlanede Mevlevi oldum oynadım

Pir sultan gibi coşup kaynadım

Yonis Emre gibi acı duymadım

Dahi ver Allahım rahmetin çoktur

Zeynel Abidin gibi beyaz ata bindim

Beyaz kartal gibi berata indim

Bir huri gördüm aşkıyla yandım

Ecir ver Allahım zahmetin yoktur

Özemirim konuşurum serseri

Dilersem Mevlayı sen de gel beri

Elbet dinzsizlere yazar ihtarı

Ası gullarına zahmetin haktır(136)

Âşık Özemir şiirlerinde din büyüklerinden söz etmiş ve onların zorlu yaşamlarına değinerek Allah'a kavuşmak için onlar gibi zorluklara katlanmak gerektiğini dile getirmiştir. Allah aşkını dile getirdiği şiirler (41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49.52.117, 165,167,)den de birkaç tane örnek verelim.

*Mevla Mevla kani Mevla
Çok aradım seni hayla
Mecnun gibi Leyla Leyla
Mevlam çağırır gezerim (44)*

*Tövbe ederim günahlara
Biz girelim berahlara
Tez gidelim ırlara
Allah hu Mevla hu gel gel gel (45)*

*Bülbül öter dallarında
Lezzetin var ballarında
Sesin duydum sularında
Söyle dilim Mevlam söyle (46)*

2.2.5.3. Toplumsal Konular

Toplumsal olayların kaynağı toplumdur. Başka bir deyişle, toplumsal yaşayış olmasaydı, toplumsal olaydan söz edilemezdi. Toplumsal olayların bir kısmı, toplumun temelini oluşturan üretim, tüketim; bölüşüm, değişim gibi temel olaylar, bir kısmı da bunlarla birlikte ortaya çıkan ve bunlara bağlı olarak değişen gelenek, ahlak, hukuk, inanç gibi olaylardır. Âşığımız da insanları derinden etkileyen bu toplumsal olayları şiirlerinde işlemiştir

2.2.5.3.1. Gurbet

Âşıklık geleneğinde işlenen konulardan biri de gurbettir. Âşıklarımız hayatlarını kazanmak için gurbete giden ve sıra hasretiyle yanıp tuştan insanların duygularını dile getirmişlerdir. Âşık Özemir gurbet acısını küçük yaşlarda zanaat

öğrenmek için çekmiş daha sonra ise memleketinden ayrılmamıştır. Âşık Özemir gurbete çıkmayı istemiştir; çünkü etrafında yaşayan insanların eleştirileri onu rahatsız etmiştir ve gurbetin zor olduğunu ama buna rağmen de gurbete çıkmak istemiştir.

*Gurbet yolları dikenli derler
Kırılan kalp ile açıp gideyim
Selleri bulanık akıllı derler
Ayak vurup kol atıp geçip gideyim*

*Bıktım osandım acı dillerden
Gayri gider olduk biz bu illerden
Engel denen şu uçsuz çöllerden
Takat ver Allah'ım kaçıp gideyim (84)*

2.2.5.3.2. Dostluk

Güvensizlik ve endişeler dünyasında her insan ve her millet için dostluk ekmek su gibi hayati bir ihtiyaçtır. Bu yüzdendir ki, dostluğu kendi vatandaşları arasında yerleştirmeyi, devletler ve milletler arası dostluklar kurmayı her devlet bir milli ülkü, politik gaye haline getirmiştir. Bir memlekette dostluk yaşıyorsa orada emniyet, itimat, disiplin ve ahenk de vardır. Dost, ruhumuzun bütün açıklığı ile huzuruna olduğumuz gibi çıkabileceğimiz, karşısında güvensizlik dolayısıyla tedbire ihtiyaç duymadığımız bir insandır. Kısaca o, sanki ikinci şahsiyetimiz, varlığımızdır. Dosttan mahrum olmak, çölde yapayalnız kalmak demektir. Allah(c.c.) yarattığı akıl, irade ve hâkimiyet nimetiyle donattığı insana önce kendisi dost olmuş sonra da birbirlerine dost olmalarını öğütlemiştir. Âşık Özemir de bu desturdan yola çıkarak dostluk üzerine şu şiirleri kaleme almıştır:

*Dostuma
Günü birinde ihsana vardım
Yürüdüm bin yılı bir yılda aldım
Benden ileride bir eren gördüm
Sordum ismini Ahmet Akçaymış*

*Yapışıyor darda kalanın elinden
Aziz dostum lutuf duyulur dilinden
Nasibi olan alır güllerinden
Bir satıcı gördüm Ahmet Akçaymış*

*Desem ona koruyucu kayırır
Hayır ben normalim diye bağırır
MiHenk taşı benim diye çağırır
Gördüm ismini Ahmet Akçaymış (148)*

*Ah aşk verip beni boydan aşırın
Sevgi verip yana yana şaşırın
Özemir der işimi zora düşüren
Kurtulamam dost elinden senin (139)*

Sevdiği bir arkadaşının, dostunun ölümü üzerine de şu dörtlükleri söylemiştir:

*Bir kardeşim vardı namus ehinden
Mersin Mut kazasının Diştaş köyünden
Ölmeden ecel çağırmış Sertavul belinden
Her işi mevlaya kaldı gidiyor*

*Alım satım için çıkmıştı yola
Helal kazanç için girmiş bu hale
Akşam olmuş bir örtü sormuş ev eve
Hepsi dünyaya kaldı gidiyor. (147)*

2.2.5.3.3. Avcılık

Avcılık ve atıcılık ata sporlarımızın en başta gelenlerindendir. Yüzyıllar önce söylenen ‘At, avrat, silah’ deyiimi önemini hiç kaybetmeden bugünde geçerliliğini sürdürmektedir. Avcılık, Türklerde günümüzden çok eski zamanlara kadar giden bir geleneğe sahiptir. İnsanlık tarihinin ilk dönemlerinden itibaren avcılığın temel bir

hayat tarzı olarak, beslenme ile doğrudan bağlantısı da akla gelen bir gelenektir. Avcılıkta beslenme ihtiyacı karşılanırken, savaşçı özellikler de silahın kullanılmasıyla gelenekselliğini sürekli kılmıştır. Âşığımızda avcılık yaptığı ve avcılığa veda ettiğini şu şiirlerden anlamaktayız.

Gel Avcı Kardeş

*Gel avcı kardeş konuşak biz bizce
Alalım üzümlüden geyikli düzce
Kırıkkaleye yas çeker fakir gizlice
Bu yaşı kalplerden sökeriz bir gün*

*Bucak bucak biz tararız tarlayı
Sanki bir bucakta milli kayayı
Tüfek sesi bozar ıssız ovayı
Kebab için çekme yakarız bir gün*

*Akşam olur toplaşırız bir ine
Av aşkıyla eğleniriz o güne
Mevla verir der yatarız yarına
Sabah erken kalkarız bir gün*

*Varımı yoğumu çizdim kemere
Kumanyam sırtımdan çıktım dağlara
Mustafayla Ali şen şu damara
Varıyoru Özemir yakarız bir gün (140)*

Avcılığa Elveda

*Benden vada olsun avlı yaylalar
Ne dizde taket kaldı ne belde kemer
Çıplak soğuk inde yattığım günler
Çiğli soğuk havaya da elveda*

*Barut iki yüze çıktı alınmaz oldu
Alınıp keklik ardından salınmaz oldu
Pas tutan tüfeğim silinmez oldu
Biricik silahım sana da elveda*

*Dünya dişli çarktır durmadan döner
Zevk gençlerden başlar gençlere döner
Misal allı gelin gençlere kanar
Av zevkinden kükliğe de elveda*

*Kurdula kuş bir arada geçinir
Ben demedim bu söz hacının hocanın
Buyurduğu o yüze mevlanın
Zerresinde dönen Âşık Ali elveda (141)*

2.2.5.3.4. Doğa

Âşık Özemir, doğayla iç içe yaşamıştır. Doğanın güzelliklerini şiirlerinde işlemiştir. Doğa onun şiirlerinde her zaman seslendiği derdini anlattığı bir dost, yaren olmuştur. Doğaya, bazen kuşlara, dağlara bazen de toprağa, yaylalara turnalara seslenerek duygularını paylaşmıştır. Türklerin sosyal hayatında ve inancında tabiat önemli bir yer işgal eder. Tabiatla iç içe yaşayan halk şairlerinin hayatında da tabiatın ayrı bir yeri vardır. Dağlar, akarsular, çiçekler, göller, gökyüzü, güneş, ay, yıldızlar... Hep âşığın şiirlerine malzeme olur. Âşık edebiyatında tabiat çok canlı bir şekilde tasvir edilir ve sevgilinin güzelliklerini anlatmada bir araç olarak kullanılır. Âşık Özemir doğduğu köyün güzelliklerinden, doğaya olan aşkını hayatında ve şiirlerinde yaşatmıştır.

*Benim yaylam şimdi elinsin
Toprağın kimyan suyun pelinsin
Rüyamda gördüm allı gelinsin
Seni tunç göğsümü sararım yayla*

*Takatim yok çıkamadım başına
Çıkabilsem dürbün ile kaşına
Şahinlerin pusu kurar kuşuna
Bir zamanlar demini sürerim yayla (85)*

*Yel estikçe çam dalları sallanır
Yaz gelince pürçeklenir tüllenir
Temiz havasıyla damar kanlanır
Ömür verir insanlara çam dalı (86)*

*Ne güzeldir şu dağların yeşili
Kaynak verir ilaç verirbal verir
Aşk gelir âşıkları şifa bulur hastaları
Tabiatın en güzeli yeşil dağlar yeşil dağlar (88)*

*Ey takkaliler ey kabış serçeler
Dinleyin bülbüller zaralarım var
Aşk bir kavgaya benzetenler
Daha sarılmadık yaralarım var (89)*

*Turnamın kanadı yeşil erbiden
Karlı dağlar aşıp yerin terk eden
Mevsimler dönen sıla arzu eden
Badem gözlü turnaları vurmayın (112)*

Hepimizin sadık yâri kara topraktır. Toprak bize, biz toprağa sevdalıyız.
Anadolu insanına toprak anadır. Siz ne yaparsanız yapın, son damlasına kadar
emzirir, doyurur. Âşık Özemir de toprağın önemini bilen âşıklarımızdandır.

Kara Toprak

*Dedim kara toprak benim herşeyim
Dedi suyu bulmazsan yanıldın beyim
Dedim ne yapayım buradır köyüm
Dedi sulu arazi bul kara toprak*

*Dedim çok fakirim buradan gidemem
Dedi sana neşe servet veremem
Dedim sensiz ben murada eremem
Dedi ek tohumu ser kara toprak*

*Dedi ekonomi fabrika hayat
Bendedir her türlü yaşama sıfat
Dedim medet senden Yarab şefaât
Dedi sıkmam seni gel kara toprak (87)*

2.2.5.3.5. Açgözlülük

Toplumumuzda birçok olumsuz vasıfları kişiliğinde barındıranların sayısı oldukça fazladır. Bu tür olumsuz sıfatlara sahip olanlar her zaman tenkit konusu olmuştur. Âşık Özemir de çevresinde bulunan bu yalancıları açgözlüleri eleştirmiştir.

*Seçimler yaklaşır binen savuşur
Villa çocukları hep yalan konuşur
Seçim arefesi zamanda buluşur
Demire beze gaza tuza zam gelir*

*Mikrofonda ucuzluğa vaad eder
Yerine katlama zâmı kayd eder
Giyen gömleğini eskir kaybeder
Çıplak kalan fakirlere gam gelir (77)*

2.2.5.3.6. Cahillik

Anlamı bilgisizlik olan cehaleti hoş karşılamayan Âşık Özemir cahil insanların fesatta olduklarına vurgu yaparak onları eleştirmiştir.

*Gururlanma insanoğlu
Selme fakire yüreği dağlı
Kuyruğum hakta bağlı
Cahil insan fesat insan*

*Servet bir imtihan notu
İsterse alır bu Arap atı
Ensen büyümüş yatı yatı
Cahil insan fesat insan*

*Tembeli Allah'ta sevmez
Çalışana yokluk değmez
Hiç kadere boyun eğmez
Cahil insan fesat insan*

*Kimi fakir kimi zengin
Çoğu bulamamış dengin
Bu dünyanın sonu engin
Cahil insan fesat insan*

*Mevlam koru Özemir'ini
Çürür fesadın tenini
Görsün uzununu enini
Cahil insan fesat insan (29)*

*Sana derim sana ey cahil gani
Hep özüm nasihat dinlersen beni
Odun gibi halile yakarlar seni
Başında bir duman rengin kül olur (83)*

2.2.5.3.7. İftira

Sözlükte ‘yalan söylemek, uydurmak, asılsız isnatta bulunmak gibi’ anlamlara gelen iftira, ahlâk terimi olarak bir kimseye işlemediği bir suç isnat etmek demektir. Bu yüzden de iftirayı hoş karşılamayan Âşık Özemir bu huyun toplum tarafından da benimsenmediğini şu dörtlüklerde ele almıştır.

*Her zaman karşında kusur ararsın
Hem dünyana hem ahiretine zararsın
İftirayla kendine bir taht kurarsın
Doğrudur bana hak veren diyorsun*

*İftiradan ekmeğin rengi kan olsun
Ruhuna ataş alsın vücudun yan olsun
Elin hakkiyet bulmasın gözün kör olsun
Çünkü gördüğüne yalan diyorsun (94)*

2.2.5.3.8. Rüşvet

Yaptırılmak istenen bir işte yasa dışı kolaylık ve çabukluk sağlanması için bir kimseye mal veya para olarak sağlanan çıkara rüşvet denir. Âşığımız da rüşvet, torpil gibi toplumumuzun kanayan yarasına değinmektedir.

*Dünya bir imtahan notu
Rüşvet veren alır atı
Binmeye bulur selameti
Adaletin bu mu dünya*

*Hatır sayılır adamım der
Deyip kalkar başa gider
Çocuk mutlak kazanacak der
Adaletin bu mu dünya (53)*

2.2.5.3.9. İntizar

İntizar birinin kötü duruma düşmesini gönülden istemektedir. Âşığımızda sevgilinin nazından usanmış ve sevgiliye intizar eylemiştir.

*Güzelim sana edem dua
Çok dumanlı başın olsun
Geceleri hiç durmadan
Homurdanır eşin olsun*

*Kazancını eller alsın
Işığını yeller alsın
Gören doksanlık sansın
Otuzunda yaşın olsun (9)*

2.2.5.3.10. Kınanmak

Yapılan bir işin kötü olduğunu belirten bir biçimde söz söylemek, ayıplamaktır. Âşığımız zamanında çevresi tarafından anlaşılamamış ve birçok eleştiriye hatta kınanmaya kadar sert tepkilere maruz kalmıştır. Bu şiirde onlardan bir tanesidir.

*Kınanmışlar yatmaz deyi
Gördüm ahret denen köyü
Sabaha kadar yatan ayı
Kınanmaya ben layığım*

*Namertlerden mal çekinmedim
Tarlama kan ekmedim
Kınayıp fesat çıkamadım
Kınanmaya ben layığım*

*Evet, yatmam geceleri
Okuturlar heceleri
Köyün doksanlık hocaları
Kınanmaya ben layığım*

*Aşkı gördüm ermiş pazar
Herkes sevdiğini yazar
Giceleri pirim gezer
Kınanmaya ben layığım*

*Gece gördüm ak kartalı
Bir od verdi yandı Ali
Özemir oldu karaçalı
Kınanmaya ben layığım (51)*

2.2.5.3.11. Yerli malı

Yerli malı, yurdumuzda yetişen ürünlerle fabrikalarımızda, Türk mühendis ve işçisinin emeğiyle yapılan bezden, otomobile kadar her türlü kumaş, eşya, makine gibi mallara yerli malı denir. Yurdumuzun zengin olması, yeni fabrikaların açılması ve vatandaşlarımıza yeni iş imkânlarının doğması için, paramızın yurt içinde kalmasını sağlamak lazımdır. Bunun için de bütün ihtiyaçlarımız için yerli malı satın almak ve kullanmak gerekir. Âşık Özemir de bunun önemini vurgulamak için şu şiiri kaleme almıştır.

*Yerli malı güzel yurdum
Hep varımı sende buldum
Toplu toplu tutum kurdum
Yerli malı yerli malı*

*Fabrikamda tüten baca
Dillerimde hece hece
Her fert kendi kaderince
Yerli malı yerli malı*

*Eşya gıda motor bizde
Gayri yabancılar dizde
Gidiyoruz biz son hızla
Yerli malı yerli malı*

Tutum deyip geçme kardaş

Vatana olalım çağdaş

Nimet ile açalım savaş

Yerli malı yerli malı (40)

2.2.5.4. Özemir'in Şiirlerinde Aşk

Edebiyatımızda en fazla işlenen konuların başında beşerî aşk konusu yer alır. Divan şiirinde, Halk şiirinde ve yeni dönem şiirimizde aşk konusuna geniş yer verildiği görülür. Edebiyatımıza yön veren büyük isimlerin çoğu şiirlerinde ittifakla aşk konusuna yer vermişlerdir. Halk kültüründe de aşk geniş yer tutmuş, “aşk ateşi, aşka tutulmak, aşk olsun, aşka gelmek” gibi derin anlamlı sözler kullanılmıştır. Ayrıca “Aşk ağlatır dert söyletir, aşk başa gelirse akıl baştan çıkar” vb. gibi atasözlerimizde de aşk çeşitli şekillerde tarif edilmeye çalışılmıştır.

2.2.5.4.1. Gülşen Aşkı

Âşığımızın kırk altı şiirinde (1, 4, 10, 12, 14, 16, 17, 24, 32, 35, 56, 60, 62, 64, 70, 74, 76, 81, 93, 97, 98, 103, 105, 112, 124, 128, 131, 132, 133, 145, 155, 156, 157, 158, 163, 164, 169, 170, 172, 174, 175, 177, 183, 184, 188, 190) geçen Gülşen adı ve ona duyulan aşk dikkatimizi çekmektedir; ama Gülşen'in kim olduğu hakkında kesin bir bilgiye sahip değiliz. Bazen Gülşen, bir eş olmaktadır.(32), Âşığımız için Gülşen bazen de hayali bir sevgili olmaktadır. (74), Bazen çok sevdiği kızı (183), Bazen Gülşen Âşığımız için hayatın anlamı, hayatın tuzu biberi olmaktadır. (128), Âşık Özemir'in Gülşen adlı sevgilisinin göçmen olarak gelen Türkmen güzeli Hümeýra olabileceğini de şiirlerinden çıkarabiliriz.(184)

Akıl verdin baş verdin

Göz verdin kaş verdin

Gülşeni bana eş verdin

Şükür dedim yaradana (32)

Bir gün gibi geçti otuz beş sene

Ne gördüğünü sordum ben canıma

Bir Gülşen'i sevmiş hep yana yana

Hayali aşkıma konu gidiyor (74)

*Selam olsun yanındaki çocuğa
Eyuba Fatmaya Gülşen boncuğu
Felek bizi benzetti oyuncağa
Bu güzel evde şimdi kul ağlar (183)*

*Özemir der anlatamam değer
Gülşen dünyanın tuzu biberi
Benim gözümden huri değer
Bütün dünyaya değer gözlerin (128)*

*Tekeli kışlasında ekin gezerken
Göçen Türkmen kızlarını süzerken
Bir güzel gördüm kalbim yazarken
Beni de deftere yaz dedi gitti*

*Her bakışı bir aşığı öldüren
Her bakışı bir hastayı diriltir
Güzel mi güzel beni ağlatan
Sürünün önünde hey gidi gitti*

*Görünce güzeli boynum büküldü
Aklıma baharın çiçeğe takıldı
Boynun bükme herif diye takıldı
Toparla aklını vay dedi gitti*

*Öyle bir güzel ki beyaz sürmeli
Sarı etek giymiş beli kırmalı
Boynu fidan gibi eli kirmanlı
Attığı adımları say dedi gitti*

*Ah âşık olan duyarlı olur ne çare
Ah gül duymaz bülbül olur bi çare
Feleğin örgünde çok Gülşen Hümeysra
Daha yok mu âşık say dedi gitti*

*Güzel gitti Ali ne durun ağla
Durma sende git de feryat eyle
Perişan bitkin düştüm ne olur böyle
Allah'a ısmarladık bay dedi gitti (184)*

2.2.5.4.2. Hoca Hanımdan Hoşlanma

Âşığımız köye gelen öğretmen hanımdan etkilenmiş, onu hoş bulmuş ve onun için de şu şiiri kaleme almıştır. Bu güzellik sadece dış görünüşten ibaret değildir. Hoca Hanım'ın kültürlü olması da Âşığımızı derinden etkilemiştir.

*Cihan hayran endamına
Meydan okuyan dünyaya
Sen atlı, bu cihan yaya
Kültürünle hoca hanım*

*Gözler erik bakış canlı
Burun fındık yanak kanlı
Dişler inci dudak ballı
Yanar içim hoca hanım*

*Serpilmişsin sare yâre
Seni görenler avare
Özemir oldum dilâvere
Konuşurum hoca hanım (54)*

2.2.5.5. Özemir'in Şiirlerinde Kültür Unsurları

Halk kültürü, kültür varlığının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Halk kültürü yüzyılların deneyiminden süzülerek biçimlenmiş, kuşaktan kuşağa aktararak günümüze gelmiş değerler bütünüdür. Sözlü gelenekte yaşatılan ürünlerle

beslenen halk kültürünün özünde, bağlı bulunduğu kültüre ait örnek değerler ve ahlak anlayışı vardır. Halk kültürü, toplumsal ve kültürel birlik oluşturan ortak ve kültürel özellikleri bulunan toplulukların ürünleridir. Türk halk kültürü ürünlerine, Türk toplumunun sağduyusu, günlük hayatı, dini, geleneği, dünya görüşü, beğenisi yansır. Şairimizin şiirlerinde de kültürel öğelere değinmeye çalıştık.

2.2.5.5.1. Deyimler

Eski çağlardan beri ıstılah ve tâbir adlarıyla da kullanılmış olan deyimler kısa ve özlü anlatım şekilleridir. Deyimler asıl anlamlarından uzaklaşarak yeni kavramlar meydana getiren kalıplaşmış sözlerdir. İki veya daha çok kelimededen kurulu bir çeşit dil ifadesi olan bu sözler duygu ve düşüncelerimizi, dikkat çekecek biçimde anlatan isim, sıfat, zarf, basit ve birleşik fiil görünüşlü gramer unsurlarıdır. (Elçin 1986:642)

Doğan Aksan ise deyimi, ‘Belli bir kavramı, belli bir duyguyu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamda kullanılmasıyla oluşan sözler ’ olarak tanımlar. (Aksan 1998:35)

Ömer Asım Aksoy ise ‘Çekici bir anlatım kılığı taşıyan ve çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük toplulukları’ (Aksoy 1965:41) olarak ifade eder.

Âşık Özemir’in şiirlerinde elli altı adet deyim tespit ettik. Bunların yirmi altı adedi sekizli hece ölçüsüyle otuz adedi de on birli hece ölçüsüyle kaleme alınmıştır. Kullandığı deyimlerden bazıları:

- Doruklar yoldaşım olsun (9)
- Gülşen aşkı taşa çalma (17)
- Ben bu candan bezdim diye (28)
- Başı erer yedi göğe (47)
- Meydan okuyan dünyaya (54)
- Aşk sahasında atıp tutanlar (101)
- Senin aşkınla sararıp soldum (165)
- İnsanoğlu çiğ süt emer güvenme (174)

2.2.5.5.2. Halk Hikâye Kahramanları

Epik destan geleneğinin sona ermesinden sonra ortaya çıkan halk hikâyesi anlatma geleneği bir dönem roman ihtiyacını karşılayan ürünler olmuştur. Âşıklık geleneği içerisinde de önemli bir yere sahiptir. Çünkü irticalen şiir söylemenin yanı sıra halk hikâyesi tasnif etme ve anlatma görevini de üstlenmişlerdir. Özellikle büyük sevdalar ve aşklar, Kerem ile Aslı, Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin, Yusuf ile Züleyha ve Arzu ile Kamber (Kaya 2007: 226) hikâyesi kahramanlarının yaşadığı aşklar hatırlatılarak anlatılır. Âşık Özemir de aşk ve sevdayı anlatırken halk hikâyeleri kahramanlarına“ Gül ile Bülbül’e, Eflatun ve Kerem, Leyla ve Mecnun, Şeyh ve Mevlana, Musa’nın asası gibi hikâyelere telmih yapmıştır.

Bülbül gülden ayrı düştü

Budak budak konup uçu

Hasret çekip aşka düştü

Ah beni yakıp gider(20)

Mevla Mevla kani Mevla

Çok aradım seni hayla

Mecnun gibi Leyla Leyla

Mevlam çağırır gezerim(44)

Özemir söylerim sözüm kısı

İmdadıma geldi Musa asası

O zaman kalbimde bir aşk havası

İyi söyleyene zurna saz dedi (116)

Özemir der ben bu bağı gezersem

İnce dülbentlerden bada süzersen

Eflatun gibi kerem yazarsam

Mevlana gibi gönül şad olur.(124)

*Mevlanede Mevlevi oldum oynadım
Pir sultan gibi coşup kaynadım
Yonis Emre gibi acı duymadım
Dahi ver Allahım rahmetin çoktur (136)*

*Âşık Ömer gibi muradım kaldı
Felek Cem gibi güneye saldı
Akif Ersoy gibi gicede buldum
Suyunu kalbime döktü gidiyor*

*Fuzuli gibi ızdırabım unutmam
Sultan Abdal gibi başımdan duman
Karacaoğlan gibi halim pek yaman
Kader dudağımı büktü gidiyor (190)*

2.2.5.5.3.Âşıklar

Âşıklar şiir söylerken çeşitli âşıkları da zikrederler. Bazen ahrete göç etmişler bazen de yaşayan veya çağdaşı olan âşıkları dile getirirler ya da onlar tarafından dile gelirler. Âşık Özemir de şiirlerinde bu âşıklara yer vermiştir.

*Ey mevlana ey ereneler
Pir sultana varanlar
Şu namertlerden gelenler
Al kırmızı kan değil mi (19)*

*Âşık Ömer gibi muradım kaldı
Felek Cem gibi güneye saldı
Akif Ersoy gibi gicede buldum
Suyunu kalbime döktü gidiyor*

*Fuzuli gibi ızdırabım unutmam
Sultan Abdal gibi başımdan duman
Karacaoğlan gibi halim pek yaman
Kader dudağımı büktü gidiyor*

*Yonis Emre gibi benlik yitirdim
Özemir Ali emlik yitirdim
Gönül bahçeme Gülşen getirdim
Arkamdan gel dedi kalktı gidiyor (190)*

2.2.5.5.4. Gelenek ve Görenekler

Gelenekler geniş anlamıyla bir kuşaktan ötekine geçirilebilen bilgi, tasarım, yaşantı, biçimi; daha geniş anlamıyla maddi olmayan kültürdür. Misafir ve misafirperverlik Türk kültüründe oldukça önemli bir yere sahiptir. Türk'ün evine bir misafir gelse onu yedirir, içirir, ağırlar ve gönderir. Âşık Özemir de doğup büyüdüğü yerin gelenek ve görenekleri içerisinde yer alan misafirligi şiirinde işlemiştir.(138), Halk kültürümüzde önemli bir yeri olan, aile kavramının oluşmasında ve sağlam bir toplum meydana gelmesinde evlilik kavramının önemi büyüktür. Âşığımız da evlilik çağına gelmiş de gecen oğlunu biran önce evlendirmek istemektedir. Bu durum için de kalemini eline almıştır.(37)

*Bir misafir geldi bizim konağa
Cariyeler sekti az geldi bize
Odalar donattım Ali cenaba
Uçurdum ördeği kaz geldi bize*

*Kıvalı parmaklar filcan deşirdi
Gelen dostlarım aklım şaşırdı
Tencereler tavalar kuzu pişirdi
Hiç beklemedik tez geldi bize*

*Çok uzun konuştuk güldük oynadık
Karşılıklı muhabbet sevdik söyledik
Gülşen bağlarında gönül eğledik
Birde baktım ki saz geldi biz*

*Ağır ağır merdivenleri indim
Yolladım misafiri geriye döndüm
Bunlar olmadı diye içimden yandım
Altun gadahlarda buz geldi bize (138)*

*Felek değinmeni öğüttü
Herkes nasibine gitti
Bekârlıktan işin bitti
Dön gel köyde kız kalmadı*

*Ya Rab deli Kulun Ali'n
Söyle bir çay versin gelin
Ah benim kıymet bilmez oğlum
Dön gel köyde kız kalmadı (37)*

2.2.5.5.5. Beddua

Farsça 'kötü, fena, çirkin' anlamına gelen bed kelimesi ile Arapça duanın birleşmesinden oluşan beddua, kötü dua anlamına gelerek en basit tarifini duanın karşıtlığında bulur. Hemen hemen her kültürde karşılaştığımız beddualar, insanların sevmedikleri şeyler hakkında ettikleri kötü dualardır. Âşık Özemir'in şiirlerinde de bu türde kötü dualara rastlanmaktadır:

*Kara toprak götüre (66)
Beli kırılacak güzel (79)
Küllüğünde güller bitsin
Ekmeğin rengi kan olsun (94)
Ruhunu ataş alsın (94)
Gözün kör olsun (94)*

2.2.5.5.6. Âşık Özemir'in Şiirlerinde Geçen Yer ve Şahıs İsimleri

2.2.5.5.6.1. Sekizli Hece Ölçüsüne Göre

Yer ismi:

Esved (31)

Kel Hasan Irmağı (3)

Köydeki dere (3)

Köydeyim (27)

Sıra Köyler (3)

Şahıs ismi:

Eyüp(53)

Gani (52)

Gülşen (1.4.6)

Hoca Hanım (54)

Kerem (44)

Mecnun Leyla (44)

Mevlana, Pir Sultan(19,44)

Muhammet (45)

Veli (33,43)

2.2.5.5.6.2. On Birli Hece Ölçüsüne Göre

Yer ismi:

Cennet (62)

Diştaş Köyü (147)

Kızıl Irmak (160)

Konya(150)

Mersin –Mut (147)

Midilli, Sakız, Atina (63)

Mut (79)

Sertavul (147)

Şahıs ismi:

Ahmet Akçay (148)

Akif Ersoy (190)

Ali Onbaşı (168)

Âşık Ömer (190)
Başbuğ Alparslan (57)
Eflatun (70)
Ekrem, Eyüp(168)
Elif (106)
Eyüb, Fatma (183)
Felek Cem(190)
Fuzuli (190)
Gülşen(183)
Gülşen, Hümeýra(184)
Hasan (96)
Hasan(147)
Karacaoğlan (190)
Lokman Hekim(55)
Melahat(175)
Meyrem Ana (55)
Musa (116)
Mustafa (140)
Ömer Çavuş (168)
Selma (85)
Sultan Abdal(190)
Türkmen Kızları (184)
Yonis Emre (136)
Yunus Emre(190)
Zeynel Abidin(136)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ÂŞIK ÖZEMİR'İN ŞİİRLERİ

Âşığımızın toplam 192 şiirinin elli dört tanesi sekizli hece ölçüsüyle yüz otuz sekiz şiiri de on birli hece ölçüsü şeklinde yazılmıştır. Üçüncü bölüm de âşığımızın bu şiirlerini sekizli ve on birli hece ölçüsüyle yazılan şiirler şeklinde tasnif ettik.

3.1. SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

1. BİR GÜZEL ÇIKTI KARŞIMA

Bir güzel gördüm gül gibi
Yıllar geçti bir gün gibi
Rengim soldu bir gül gibi
Bir güzel çıktı karşıma

Beyaz dilber boyun ince
Gözler ela kaş kemeçe
İsmi Gülşen gülü konca
Bir güzel çıktı karşıma

Beni üç sefer aşk gölüne
Atıp yapıştı koluma
Hu Mevla geldi dilime
Bir güzel çıktı karşıma

Bu güzelden bir el değdi
Yıktı köşküm kaşım eğdi
Âşık Özemir Gülşeni sevdi
Bir güzel çıktı karşıma

2. GENE GÖNLÜM PARELENDİ

Gene gönlüm parelendi
Engellerim sıralandı
Yüreciği parelendi
Hangisinden neşe aldın

Kader kalelerim göçtü
Talih kuşu baştan uçtu
Tecelli bedbaha düştü
Hangisinden neşe aldın

Geç Özemir'im geç
Hayat sularımdan iç
Sonunda bizde hiç
Hangisinden neşe aldın

3. KEL HASAN IRMAĞI

Bizim köyde bir dere var
Gözü yaylalara bakar
Taştan taşa çağlar akar
Çağlar akar aşk yoluna

Yaz gelince karlar erir
Çoğalır su yeşil olur
İçeni mevlayı bulur
Çağlar akar aşk yoluna

Etrafında yeşil bağlar
Kenarında sıra köyler
Sesi bana şiir söyle
Çağlar akar aşk yoluna

Coşar Özemir'im coşar
Bundan içen aşka düşer
Gün dolanır daldan aşar
Çağlar akar aşk yoluna

4.RİND RİND RİNDE

Kara yazım ak ak oldu
Yaşlı gönül gül pak oldu
Sevda kader çek çek oldu
Rind rind rind rinde rinde rind

Varsın benim olsun matem
Gülşen aşkını ben yıkam
Kara yere vatan tutam
Rind rind rind rinde rinde rind

Kara giydim ben hep kara
Selam söylen Gülşen yâre
Ben ağlarım ara sıra
Rind rind rind rinde rinde rind

Özemir küsme insana
Vakit yakın ahir zaman
Rinde çektim imza tamam
Rind rind rind rinde rinde rind

5. DOSTLARIMA

Ey dostlarım kınamayın
Ayağımda yol perişan
Kavil yerin bulamayan
İkrar veren dil perişan

Hayal oldu hatıralar
Bin sevgiyi bir sıralar
Sinemde aştın yaralar
Geçen günlerde perişan

Sordum burda aşkı gören
Yok dediler onu bulan
Yudum yudum bana veren
Beyaz eller de perişan

Bu sevgiyi alan olmaz
Hilafım yok yalan olmaz
İnce beli salan olmaz
Saran kolları perişan

Gel bu sevgi bana kalmaz
Dünya yalan sana kalmaz
Vefasızlar murat almaz
Meyvasız dallar perişan

Bir kuş gibi daldan dala
Gönül bizi haldan hala
Aldı gitti ilden ile
Gören iller de perişan

Sarıççek boyun büker
Mor menev e âlem yapar
Kadir bilen elin çeker
Gördüm g llerde perişan

Açıl gülüm geldi bu yaz
 t bülbülüm avaz avaz
 zemire her gün bin naz
Sevdim dilimde perişan

6. BÜLBÜL

Öt bülbülüm bizim bağda
Gülün kaldı karşı dağda
Sevda sevda ah bu sevda
Yanar aşkı dövündürü

Bülbülüm bir güle uçtu
Gönül bir güzele düştü
Aşk yaktı aklım şaştı
Hem ağlatır hem sevindirir

Öt bülbülüm bir gülüne
Nida koydum virgülüne
Şirin şirin yar diline
Düştü gönül soyundurur

Özemir'in gülşeni gülse
Muhabbetin gülü solsa
Ar ateşten gömlek olsa
Yârin aşkı giyindirir

7. MUHANET

Muhanet dalını kessek
Yar ile kol kola gezsek
Aşkın seli boydan yüksek
Ya geçilir ya geçilmez

Muhanetten yüküm algın
Gönül muhanete dargın
Muhanetin gülü solgun
Ya kokulur ya kokulmaz

Muhanetin dalı öksüz
Meyvası yok hem budaksız
Âşık surat bir dudaksız
Ya öpülür ya öpülmez

Özemir gönlün tazele
Kıymet bilmez bu düzene
Meyil verme her güzele
Ya sevilir ya sevilmez

8. AŞK YOLCUSU

Ey aşk yolcusu eylen
Bende varıyorum
Uçtu gitti gönül kuşu
Yana yana arıyorum

Altun küpe kulaklara
Kızıl yakut bileklere
Beklediğin konaklara
El yordama gidiyorum

Keman kaşlara gözler ela
Siyah saçlar bir ağ kale
Demem sırrım çıkar dile
İnce beli sarıyorum

9. İNTİZAR

Güzelim sana edem dua
Çok dumanlı başın olsun
Geceleri hiç durmadan
Homurdanır eşin olsun

Kazancını eller alsın
Işığını yeller alsın
Gören doksanlık sansın
Otuzunda yaşın olsun

Venüs bilmem niye pişman
Var yok yere ben konuşmam
İnsan sanki birer düşman
Doruklar yoldaşım olsun

Saçına ak yüzüne kara
Cahillikten o boş yere
Kötülükten tare tare
Çatık çatık kaşın olsun

10. YALAN SÖYLER

Ne kadar övünen Gülşen
Bu dünyayı hep sen alsın
Taç başına sultan olsun
Övünsem de yalan söyler

Yeni oğul balım diyen
Sergi sergi telim diyen
Has bahçede gülüm diyen
Övünsem de yalan söyler

Gel seni sandım diyen
Kara bahta bandım diyen
Hicranına yandım diyen
Dövünse de yalan söyler

Feleğim ferdine diyen
Gidiyor engine diyen
Güvendim kendi diyen
Soyunsa da yalan söyler

11. NAZLI ÇEYLAN

Nazlı ceylan eğlen biraz
Yolunda var bir yaramaz
Her âşık güzel sevemez
Avcı değil bir köleyim

Nazlı ceylan düşün beyaz
Şirin dilin konuşur naz
Kırı dolaş bayırı gez
Sana uçurtma alayım

Ceylanım sulağı pınar
Kırpkler ok gözlerde döner
Özemir bu hale döner
Emret orda kalayım

12. BÜLBÜL

Bülbül sanageldim işte
Hapis misin sen kafeste
Gülşeni mi gördüm düşte
Ötme karip karip bülbül

Yaz baharda güller açar
Eller yaylasın göçer
Benim yârım benden kaçır
Ötme karip karip bülbül

Yalan dünya köfne bina
Dikkat ettim bir meyhane
Dost elimden halim fena
Ötme karip karip bülbül

Özemir bülbül bağında
Güle çağırır çağında
Aşk hasreti dolu bende
Ötme karip karip bülbül

13. GÜL ÇİÇEK

Gül çiçeğim güzel kokun
Halin bana candan yakın
Başkasına açma sakın
Kov yabandan arıyı

Taze bir güle kondum
Aşkından ben deli oldum
Beş on sefer buse aldım
Sakınma benden kuruyu

Hayâlinla yunruldu
Aktım aktım da duruldum
Saat bire kavil kurdum
Beklerim gice yarıyı

Özemir der gülüm pembe
Arzum kaldı şu gülşende
Hayıfıyla gördüm sende
Şu gönlümdeki periyi

14. SENİ ÇAĞIRIR GEZERİM

Hayalin döner gözümde
Yanar aşkın özümde
Sayfaların iç yüzünde
Seni çağırır gezerim

El ver gülüm seni kokam
Seni iç koynuma takam
Alev alev beni yakan
Seni çağırır gezerim

Gülşen gördüm yeşillerde
Leylideki ahularda
Son vücudum teneşirde
Seni çağırır gezerim

Özemirim halim fena
Selam söylen nazlı cana
Gazım bitti yana yana
Seni çağırır gezerim

15. BİLİR MİSİN?

Bir güzele düştü yolum
Engel dolu sağım solum
Sana derim kanlı zalim
Benim halimi bilir misin?

Aşk od 'una yaktın beni
Libaslara taktın beni
Dost belimi büktün benim
Bir ah etsem gelir misin?

Güzel Giyin belin ince
Kaşların var kemence
Seherde eller uyuyunca
Beni burada bulur musun?

Özemir der sana kandım
Aşk ateşine yandım
Dertlerime tabip sandım
Benim derdim bilir misin?

16. UNUTAMAM

Aşkın beni fazla yaktı
Aşkın beni göle attı
Aşkın benim belim büktü
Onun için unutamam

Aşkın beni âşık etti
Dikeni elime battı
Dumanı başıma çöktü
Onun için unutamam

Aşkın kalbime damladı
Aşkın gözümde parladı
Ne takat ne mecel kaldı
Onun için unutamam

Vücuduma izler açtı
Gülşen gördüm benden kaçtı
Özemir der ağa düştüm
Onun için unutamam

17. UYAN EY SEVDİĞİM UYAN

Hayâlini suda gördüm
Sırma ile saçın ördüm
Çok aradım seni buldum
Uyan ey sevdiğim uyan

Yalan dünya nar danesi
Şu gönlümün bir danesi
Bana söyle yar namesi
Uyan ey sevdiğim uyan

Dalma Özemirim dalma
Gülşen aşkı taşa çalma
Şeytan uykusunda kalma
Uyan ey sevdiğim uyan

18. MEVLAM SENİ BANA VERDİ

Siyah gözlü beyaz dilber
Mevlam seni bana verdi
Merhamet et beni döğme
Mevlam seni bana verdi

İpek saçın gice parlar
Sular yar yar diye çağlar
Mevlam seni çağırır yeşil bağlar
Mevlam seni bana verdi

Aşkın başıma vurdu
Hayalin karşımda durdu
Güneş tersine doğdu
Mevlam seni bana verdi

Özemir dumanım tütsün
Küllüğümde güller bitsin
İsterse kıyamet kopsun
Mevlam seni bana verdi

19. HAKİKATLAR

Gel gezelim bu illeri
Dinle konuşan dilleri
Hayal dediğin halleri
Gören gözler ben değilim

Her aşığa maşık
Ben sana olmuşum âşık
İkindin üstü dağdan aşır
Yatsıda doğan gün değilim

Ey mevlana ey ereneler
Pir sultana varanlar
Şu namertlerden gelenler
Al kırmızı kan değil mi?

20. BÜLBÜL

Bülbül gülden ayrı düştü
Budak budak konup uçtu
Hasret çekip aşka düştü
Ah beni yakıp gider

Sordum bu bülbüle nolmuş
Bahçelerde güllü solmuş
Muradı mazilere kalmış
Elden ele çekip gider

Oku bülbül dert ortağım
Çile hanem yar yatağım
Cennettir karip otağım
Köşkü beni çekip gider

Özemir bülbül avlama
Altun kafese bağlama
Yolcuyu yoldan eyleme
Gönlü suya akıp gider

21. AŞKIN BANA ETTİĞİ

Merhametsiz yâre düştüm
Bülbül gibi zare düştüm
Ağustosda kare düştüm
Arkamdaki öne gitti

Karip başım belalı
Gönlüm yaldız sıvalı
Güneş tersine doğalı
Sözümün ikrarı gitti

Aşk atım gemi almadı
Kancası beni salmadı
Sıhatte takat kalmadı
Ömrüm hep talan gitti

22. KİMLER YOLDAŞIM

Gönül bahçesinde güller
Dalında öten bülbüller
Kurbağalar öten göller

Beni bilen dostum sana
Göz koymayalım insana
Ben aradım yana yana
Mümin diller yoldaşımdır

Özemir beni altadan
Göz kıpır kaş oynatan
Aşk verip beni kaynatan
Eler benim yoldaşımdır

Kara kader bakışından
Aşk suyuna bakışından
Hicran sevdanın bakışından
Esen yeller yoldaşımdır.

23. UYUYAN GÖZLER UYANSIN

Yürü bre fani dünya
Uyuyan gönlün yansın
Beni okşayan diller hani
Uyuyan gözler uyansın

Seherde bülbül ötüşür
Aşkından dallar atıştır
Goncası güle katıştır
Uyuyan gözler uyansın

Şeyda bülbül konu dala
Bu güzellik değmez ele
Kapına olayım köle
Uyuyan gözler uyansın

Özemir yârin uyutur
Uyuturda büyütür
Mamur gözler sefa gelir
Uyuyan gözler uyansın

24. GİDER

Gül ağacı budak budak
Saçıma ak kuru dudak
Çizgileşti ela yanak
Çeşmim seli çağlar gider

Kandın ey serseri kaldın
Gülşen ateşine yandın
Lades verdi bini buldun
Sakın Gülşen dağlar gider

Sarı gülüm har elinde
Vefasız bir yar elinde
Özemir Gülşen elinde
Yandı âşık ağlar gider

25. GÜZELİ BANA VER

Gönül düştü bir koncaya
Siyah saçlı beli inceye
Sevem dedim ölünceye
Bu güzeli bana ver

Budur senden istediğim
İç koynumda beslediğim
Çalı kuşu taşıdığım
Bu güzeli bana ver

Yolunda mihnetler çektim
Boz bulanık sele aktım
Aşkından gözyaşı döktüm
Bu güzeli bana ver

Özemir bir güzel gördüm
Ben izine yüzüm sürdüm
Murat bahçesine girdim
Bu güzeli bana ver

26. GÖRDÜM

Bir yar gördüm söz misali
Her sözleri kaya balı
Hareketli selvi dalı
Saltanatı peri gördüm

Kime kısmet böyle bir yar
Koskaca dünyaya değer
Bensiz beyaz gerdanı var
Tam beratlı yâri gördüm

On beş günlük aya benzer
Karlı yayalaya benzer
Çok bulanık çaya benzer
İçine akan nuru gördüm

Bir yıldız sağılıp indi
Sandım yar başıma konu
Özemir aşkıyla yandı
Selavatlı huri gördüm

27. KÖYDEYİM

Gönül sana libas biçer
Gönül senden bada içer
Gönül senin ile göçer
Beni sorarsan köydeyim

Gönül gülşenini buldu
Gafletten gayri kurtuldu
Acelemden ateş aldı
Beni sorarsan köydeyim

Gönül sana saray yaptım
İçine bir gülşen kattım
Gönlümü gülşene sattım
Beni sorarsan köydeyim

Özemir gülşeni gördü
Gönül meyvası erdi
Gönül toprağa girdi
Beni sorarsan köydeyim

28. EY AĞALAR

Ey sevdiğim sevinmeyin
Fukarayı ezdim diye
Ağlaşmayın fukaralar
Ben bu candan bezdim diye

İnsanı varlık coşturur
Vara yoğa sataştırır
Etrafını konuşturur
Ne kudurduk azgın diye

Sonunda bir sille gelir
Onu şeytandan bilir
Arzusu mazide kalır
İnsanlığı taşa çaldım diye

29. CAHİL İNSAN FESAT İNSAN

Gururlanma insanoğlu
Selme fakire yüreği dağlı
Kuyruğum hakta bağlı
Cahil insan fesat insan

Servet bir imtihan notu
İsterse alır bu Arap atı
Ensen büyümüş yatı yatı
Cahil insan fesat insan

Tembeli Allah'ta sevmez
Çalışana yokluk değmez
Hiç kadere boyun eğmez
Cahil insan fesat insan

Kimi fakir kimi zengin
Çoğu bulamamış dengin
Bu dünyanın sonu engin
Cahil insan fesat insan

Mevlam koru Özemir'ini
Çürür fesadın tenini
Görsün uzununu enini
Cahil insan fesat insan

30. ÇALIŞAN BULUR

Çalışan bulur Mevlayı
Kaşı kara gözü elayı
Çalışanın parlar kalayı
Çalış evlatlarım çalış

Helal kazanan Hakkın emri
Ne müsrif ol nede cimri
Birazda düşün yarını
Çalış komşularım çalış

Çalışanın terler başı
Ocağında kaynar aş
Bütün Türkler vatandaşım
Yediden yetmişe çalışın

31. HAYALİNİ DÜŞÜNÜRKEN

Kamil oldum yakın gördüm
Esved'e yüzüm sürdüm
El bağladım divan durdum
Hayâlını düşünürke

Gönül köşküne girdim
Hayat suyuna vardım
Bir beyaz kartal gördüm
Hayâlını düşünürke

Bir Arap Azrail geldi
Deli günün pek az kaldı
Kısa yaz defterin doldu
Hayâlını düşünürke

Özemir der gördüm ırak
Gidiyorum bilmem durak
Bana çağırdı kara toprak
Hayâlını düşünürke

32. YARABBI ÇOK ŞÜKÜR

Çok istemem gani hüda
Demem bin verdin bin daha
Dolaşırım saha vaha
Şükür dedim yaradana

Yeşil verdin al verdin
Uğrun uprun dal verdin
Şeker verdin bal verdin
Şükür dedim yaradana

Konuşamaya dil verdin
Çalışmaya el verdin
Ayak verdin kol verdin
Şükür dedim yaradana

Özemirim hakkı gördüm
Süt beyaz bir akı gördüm
Gönül köşküne girdim
Şükür dedim yaradana

Akıl verdin baş verdin
Göz verdin kaş verdin
Gülşeni bana eş verdin
Şükür dedim yaradana

33. DOĞRU OLALIM

Teraziyi doğru turalım
Vebal tutmaz ikimizi
Gürle gibi taşlar atan
Veli keser hepimizi

Gül satanlar her içinde
Cihan yanar nar içinde
Daracık çember içinde
Tarım tarım tarar bizi

Ellerini mat eyleme
Yüreğini katı eyleme
İnsanlığı kötü eyleme
Kötülükler yorar bizi

Özemir helalinden kazan
Er geç kurulacak mizan
Yeri göğü var yaradan
Bir gün olur sorar bizi

34. HA DEDİM

Çocuk oldum oynadım
Balık oldum kaynadım
İnce kamet eğmedim
Ha dedim ha dedim sana

El bağladım divanına
Döndüm döndüm hayaline
İyiler ver emelime
Ha dedim ha dedim sana

Gençliğimde beni seni
Çok çağırdım gülşeni
Nerde köşkün hurin hani
Ha dedim ha dedim sana

Yaşa Özemir'im yaşı
İhtiyarlık kondu başa
Yolum döndü yar enişe
Ha dedim ha dedim sana

35. GÖNÜL SANA DEMEDİM Mİ?

Gülşen gördüm aklım aldı
Hayalci olduğumu bildi
Katıma kırk şarap geldi
İçemessin demedim mi?

Âşıklar pirini gördüm
Sözlerine kalpten kandım
Her zaman kırk ile yandım
Sevemessin demedin mi?

Gözüm Mevlaneyi gördü
Elim sıktı halim sordu
Haktan nasihatler gördü
Tutamasın demedim mi?

Sahi kefler çekip gider
Ardından kalbi tin tin eder
Sordum yolu cennete gider
Uyumassın demedim mi?

Musanın asasını buldum
Sıçrayıp elime aldım
Cennet bahçesini gördüm
Kalamasın demedim mi?

Bunlar bana haktan geldi
Kırkların başı ol dedi
Kanatsız sabrımı yedi
Eremessin demedim mi?

Kadir gicesi ak oldu
Dünya nurdan gömlek oldu
Dağlarda ezan okunda
Duyamasın demedim mi?

Bir çift kartal geldi
Berat gicesi saat birdi
Kargıcağa kanat çaldı
Tutamazsın demedim mi?

Kartalların heybetinden
Dağlar uçtu sohbetinden
Sular dondu rağbetinden
İçemessin demedim mi?

Bir arap Azrail geldi
Dedi günün pek az kaldı
Kısa yaz defterin doldu
Ölemesin demdin mi?

Hani Özemirim hani
Dünya güzel sonu fani
Sevme dedim bu gülşeni
Doyamassın demedim mi?

36. VAY ÇOÇUKLARIM

Kimi okula kimi sanata
Kimi askere kimi hayata
Takat kesildi ata ata
Koştur Ali hemen koştur

Çok az kaldı bu can tende
Devamlı hasret bedende
Ne beş kaldı ne de onda
Yaştır Ali hemen yaştır

Hepsinin derdi huzur
Tam aksine yaşamak zor
Ömrüm bir kış fırtına kar
Üştür Ali hemen üstür

Mekik doku direzi çöz
Evlat evlat durmadan gez
Otur ağla derdini yaz
Boştur Ali hemen boştur

Dolmayan ruh tatmin olmaz
Kara gün kararıp kalmaz
Günler geçer kimse bilmez
Ahtır Ali hemen ahtır

Feleğin çilesinden bezdim
Gönül pazarını gezdim
İki harf ile sevinç yazdım
Ahtır Ali hemen ahtır

37. KÖYDE KIZ KALMADI

Benden kaçıp giden evlat
Dön gel köyde kız kalmadı
Gerçek elden koyma sebat
Dön gel köyde kız kalmadı

Olanlar hep sana oldu
Cevher gitti tortu kaldı
Güz geldi güller soldu
Dön gel köyde kız kalmadı

Felek değinmeni öğüttü
Herkes nasibine gitti
Bekârlıktan işin bitti
Dön gel köyde kız kalmadı

Ya Rab deli Kulun Ali'n
Söyle bir çay versin gelin
Ah benim kıymet bilmez oğlum
Dön gel köyde kız kalmadı

38. BİLMEM

Ne dolaşın bahtı kara
Söyle derdini derdini
Selam olsun nazlı yâre
Bilmem halimi gördü mü?

İnsan şeytanın kafesinde
Harabat kokar hep sesinde
İmam kalmış ensesinde
Bilmem damgayı vurdu mu?

Gelin kardır dönün yolu
Belki rıza olur ulu
Bunu böyle bilir Ali
Bilmem dergâha vardı mı?

39. DÜNYA

Ben evlada evlat demem
Evlat benim olmayınca
Muhanetten acı aş yemem
Alın terim gelmeyince

Yoldan çıkan yolu bulmaz
Bu dünya kimseye kalmaz
Yaradan imdada gelmez
Yürek güryan olmayınca

Yürü bre be hey namert
Pazara eyle ikamet
Geri dönen bunca nimet
Mevsim gelip olmayınca

40. YERLİ MALI

Yerli malı güzel yurdum
Hep varımı sende buldum
Toplu toplu tutum kurdum
Yerli malı yerli malı

Fabrikamda tüten baca
Dillerimde hece hece
Her fert kendi kaderince
Yerli malı yerli malı

Eşya gıda motor bizde
Gayri yabancılar dizde
Gidiyoruz biz son hızla
Yerli malı yerli malı

Tutum deyip geçme kardaş
Vatana olalım çağdaş
Nimet ile açalım savaş
Yerli malı yerli malı

41. YAKMA BENİ GÜZEL DİLBER

Aşk verdin mal yerine
Aktı çeşmim sel yerine
Bir kötü gul yerine
Yakma beni güzeller dilber

Sağıkı gördüm ecelimi
Dosta sundum ben elimi
Soran yoktur ahvalimi
Yakma beni güzel dilber

Güzellerin şahı sensin
İki cihana hâkimsin
Aga kara diyen yansın
Yakma beni güzel dilber

İman ile ölesim var
Sünneti farzı kılasım var
Senin için yanasım var
Yakma beni güzel dilber

Aşığın der yandı özü
Kan ağlaşır iki gözü
Hata söyler benim sözüm
Yakma beni güzel dilber

Seni gören neyler malı
Aşkından Özmemir deli
Kıldan ince hakkın yolu
Yakma beni güzel dilber

42. GEL DE GÖR HAK YOLUNA

Bulamadım mekânını
Aşk cevriini çekenini
Gözden akan kanını
Gel de gör hak yolunda

Mekânın ırak mı bilmem
Bu cihana daha gelemem
Seni görürü müyüm bilmem
Gel de gör hak yolunda

Özemirim seni ararım
Gördüğüme ben sorarım
Seni bulmaktır kararım
Gel de gör hak yolunda

43. SENİ ÇAĞIRIR SÖYLERİM

Sevdim seni deli gibi
Konuşturdun veli gibi
Hakkın yetim kulu gibi
Seni çağırır söylerim

Bahçelerde güller ile
Kapalı kalan diller ile
Haldan bilen kullar ile
Seni çağırır söylerim

Yokluk bilmez çocuklarla
Al yeşil boncuklarla
İçim dolu açıklarla
Seni çağırır söylerim

İnkâr etmem gördüm seni
Yalvarırım yakma beni
Bir daha gör Özemiri
Mevlam çağırır gezeri

44. ALLAH AŞKINA

Mevla Mevla kani Mevla
Çok aradım seni hayla
Mecnun gibi Leyla Leyla
Mevlam çağırır gezerim

Kerem gibi sana yandım
Başkam yoktur sana inandım
İlahi sırrına kandım
Mevlam çağırır gezerim

Cemalini gördüm günde
Karanlık gecelerinde
Dünya denen viranende
Mevlam çağırır gezerim

Özemir der illa isterim
Daha muciza gösterin
Doyamadım ben serseri
Mevlam Çağırır Gezerim

45. ALLAH HU MEVLA HU

Tövbe ederim günahlara
Biz girelim berahlara
Tez gidelim ırlara
Allah hu Mevla hu gel gel gel

Seherde bir salih gelir
Ezan okur melek gelir
Sesi ta kalbimden gelir
Allah hu Mevla hu gel gel gel

Şüphesiz bulur piri
Ben gördüm onlar diri
Beratlardan biri huri
Allah hu Mevla hu gel gel gel

Saray çıkar yolumuza
Asa gelir elimize
Şol Muhammet dilimize
Allah hu Mevla hu gel gel gel

Özemir bir kapı tut
Başka yok buraya umut
Belkide gel der bana mabut
Allah hu Mevla hu gel gel gel

46. SÖYLE DİLİM MEVLAM SÖYLE

Bülbül öter dallarında
Lezzetin var ballarında
Sesin duydum sularında
Söyle dilim Mevlam söyle

Ay ve güneş gezegenim
Âşıklar bulur menzilim
Sonuna kadar benim dilim
Söyle dilim Mevlam söyle

Özemir der hak tutalım
Hak yoluna can atalım
Şafaat Resuldan umalım
Söyle dilim Mevlam söyle

47. ERENLERİN HALLERİ

Aşk şehrinde ay istemez
Kalp kırıcı söz istemez
Dünyadan bir şey istemez
Gözü melek görenlerin

Âşık olur bıkmaz bilmez
Etrafına kederi olmaz
Ona işin çıkmazı olmaz
Hali her dem erenlerin

Toprak çeker ayağını
Başı erer yedi göğe
Bir köşk görür cevabında
Subahan Allah diyenlerin

48. AĞIT

Karip başım belalı
Gönlüm yıldız sıralı
Güneş tersine doğalı
Sözümün ikrarı gitti

49. YETER BANA

Türlü türlü geri gelse
Kınalı olsa sarı olsa
Bana evreni beyaz sarsa
Çek buyursa yeter bana

Ey nebim sen pirim oldun
Pürüzsüz bir yurtta buldum
İmtihanlarına geldim
Tak buyursa yeter bana

Taş yürekli felek sana
Sille yedim düştüm yere
Selam söylen Allah yâre
Kalk buyursa yeter bana

50. AHİRET KAYGISI

Ne olur acep ey Allah'ım
Ahrette hal bilemem
Herkes bir şey diyor vahim
Ben sağırım dil bilemem

Bilmem böyle ne olmuşum
Uyku basmış dalmışım
Ellere gitmiş ben kalmışım
Ben garibim yol bilemem

Zulmetmeyim hurşidim yok
Gafletteyim mürşidim yok
Minnetteyim ümidim yok
Bir tutunacak dal bilemem

Ömrü verdim ah u vaha
Biçemedim iyi paha
Ali der ki benden daha
Bir günahkâr kul bilmem

51. KINAMAYIN BEN LAYIĞIM

Kınanmışlar yatmaz deyi
Gördüm ahret denen köyü
Sabaha kadar yatan ayı
Kınanmaya ben layığım

Namertlerden mal çekinmedim
Tarlama kan ekmedim
Kınayıp fesat çıkamadım
Kınanmaya ben layığım

Evetyatmam geceleri
Okuturlar heceleri
Köyün doksanlık hocaları
Kınanmaya ben layığım

Aşkı gördüm ermiş pazar
Herkes sevdiğini yazar
Giceleri pirim gezer
Kınanmaya ben layığım

Gece gördüm ak kartalı
Bir od verdi yandı Ali
Özemir oldu karaçalı
Kınanmaya ben layığım

52. TEK BİR İNSAN GANİ

Yaradan seni gani eylemiş
Gani kapıda kul eylemiş
Hakkın rızası değmemiş
Boş bir insana benzettim

Erendenim meydanım var
Tutumun insanlara zarar
Onun için kabrin çok dar
Anla gül ile benzettim

Ben aşığın gazelini
Kırdın sazımın telini
Aşkın viraclı yolunu
Kara yazdın ak düzelttim

53. EYÜP'ÜN İMTİHANI

Bir imtihana niyet ettim
Bir dehayı alıp gittim
Ne harabaları seyrettim
Adaletin bu mu dünya

Dünya bir imtahan notu
Rüşvet veren alır atı
Binmeye bulur selameti
Adaletin bu mu dünya

Atom geçtik aya vardık
Erenler hakka yalvardık
Dayılı işlere son verdik
Adaletin bu mu dünya

Hatır sayılır adamım der
Deyip kalkar başa gider
Çocuk mutlak kazanacak der
Adaletin bu mu dünya

Har bilmeyene gül verdin
Gel benim aşığım derdin
Özemir derdim senin derdin
Adaletin bu mu dünya

54. HOCA HANIM

Cihan hayran endamına
Meydan okuyan dünyaya
Sen atlı, bu cihan yaya
Kültürünle hoca hanım

Gözler erik bakış canlı
Burun fındık yanak kanlı
Dişler inci dudak ballı
Yanar içim hoca hanım

Serpilmişsin sare yâre
Seni görenler avare
Özemir oldum dilâvere
Konuşurum hoca hanım

3. 2. ON BİR HECELİ ŞİİRLER

55. BİR GENÇ KIZA

Dallar onun ismi ile atışır
Hızır gibi her darlara yetişir
Gören âşıkları anda tutuşur
Meznunun leylası biricik sayfa

Dar kemeri fidan boyu ne tutmuş
Bu dünyada bir olduğum unutmuş
Kibir de yok ağlar çocuk avutmuş
Lokman hekimin kölesi sayfa

Erenler cematinde bir zaman kaldım
İyi sözle güzelliğe kul oldum
Meryem ana ardında çok güzel gördüm
İçlerinden biri olası sayfa

Dede hissi duydum evlat yanalı
Evlat aşkı kalbime konalı
Gözleri sürmeli eli kınalı
Gelin olup bize gelesi sayfa

56. BİLMEM

Bir karip aşığım seni ararım
Esen yellere seni sorarım
Bulup mutlu olmak benim kararım
Gözümde parlayan gül müsün bilmem

Bir gülşenin değeri var gözümde
Yemin olsun yalan yoktur sözümde
Sallayıp nen çekeyim seni dizimde
Aşkına evet der misin bilmem

Bir sırra erdeim erenlerdenim
Selavatlı köşke girenlerdenim
Tükenmez nimete konanlardanım
Bunu bende açan sen misin bilmem

Özemir der yâri ırakta gördüm
Çabuk gel dedi bir kıvanç sardı
Rumuzlara cavap aklıma geldi
Gönlümün gülşeni sen misin bilmem

57. VARSIN TAŞLASINLAR

Varsın taşlasınlar biz bozkurtları
Sonunda hesabın yapacağız biz
Kutuplardan dağılan budala ayıları
Geçmez akçeye satacağız biz

Başbuğumuz Alpaslan soyumuz Türk'tür
Dil uzatanların kalp gözü kördür
Yan bakana erlik meydanı vardır
Gövdeye okları çakacağız biz

Dünyaya ilk milliyet geldi
Çoğaldı ideoloji hep dal dal oldu
İçlerinde milliyet illa bal oldu
Üstüne sırları çekeceğiz biz

Âşık Özemir bu gün yüceden
Rüyamda üç ay doğdu geceden
Dersimizi aldık tabi hocadan
Anarşi vücudun yakacağız biz

58. SÖYLE SAZIM

Söle sazım perdelerden telinden
Dolu gadahlarım yârin elinden
Çıldır çıldır akan kevser selinden
İçtim içtim ama kanamaz oldum

Yakın iken ırak oldum el oldum
Sevdim sevdim en sonunda deli oldum
Bir yar için yandım yandım kül oldum
Daha yanam dedim yanamaz oldum

Özemir'im yar aşkına düşeli
Karip kaldım karlı dağlar aşalı
Derdim bir yalçın kaya misali
Gayri geriye dönemez oldum

59. İMANLI BİR TÜRK ERİ

Ey vekiller ey meclis kalkınız
Milliyetçi bir Türk eri geliyor
Her karanlığa dokuz ışıktan yakınız
Hayal uçar hakikatlar kalıyor

Ne tatlı meyvedir milliyet Türk'e
Biz meyil vermeyiz yalana kürde
Amanettir milliyet erene kırka
Er de geç de hak yerini buluyor

Bir bakalım çantasında neler var
Ağır harp sanayi dağı deler var
Getirir Türk kültürünü orataya koyar
Ekonomide çiftçileri buluyor

Biz muhalifiz kominizme faşizme
Âşık olduk milliyete yediden yetmişe
Selam olsun bu uğurda gömleğini satmışa
Merhaba Milliyetçiler işte bayram geliyor

60. HA DEDİM SANA

Nazlının gülşenim çiçekten nazlı
Sedan bülbülünden sesin cihazlı
Gülşen bahçeleri hem barlı sazlı
Ha dedim ha dedim ha dedim sana

Yetim kuzu gibi boynum büküldü
Gitti gençlik gayrı saçım döküldü
Gönül sarayına bir set çekildi
Ha dedim ha dedim ha dedim sana

Çardağıma baykuşlar ötmeden
Hep hiç ile geçen ömrüm bitmeden
Ecel toprağı alıp gitmeden
Ha dedim ha dedim ha dedim sana

Özemir de karalara büründü
Altı yok babuç gibi süründü
Ciğerlerim merceklerden göründü
Ha dedim ha dedim ha dedim sana

61. GENE YANDI MİLLÎ İŞIK

Gene yandı milli ışık bizim illerde
Merhaba erenler hoşgeldiniz
Haberiniz duyup geldim esen yellerde
Konu bir davası milli hareket

Bu ne muhabbettir bayram havası
Siz azizler onararak öküz yuvası
Dilsizin sağırın dulun duası
Sizi bulacak milli hareket

Sizi belde belde bekleyen var
Yolunuzda yanılıp tekleyen var
Gülşen bağlarının bekleyen var
Bizler gereceğiz milli hareket

Özemir söyler tüttü dumanım
Milliyetle bütünledi imanım
Ben ölürken müminlere vatanım
Emanetim size milli hareket

62. SANA DEMEM

Zalimsin hırçınsın kalbim kırarsın
Bir gün olur beni ararsın
Sevmekten başka neye yararsın
Benden başkasına çirkinsin demem

Aşkın sularını içeyim dersin
Nurlu iman ile göçeyim dersin
Yedi cennet kapısı açayım dersin
Sen beni cihanda ikisin demem

Gülşen için yaptım yaldız saraylar
Eylen şen ol diye yazdım masallar
Gözümde hayalin gün gibi parlar
Sana yıldız aynasın tekersin demem

Delisin Özemir sen çok delisin
Gülşenim gözümde seher yelisin
Yedi çiçekteki oğul balsın
Sana helva lokum şekersin demem

63. YENİ BİR DÜNYA YARATACAĞIZ

Yabancı millete boyun eğmeyen
Yeni bir dünya yaratacağız
Küffarın şerri bize değmeyen
Yeni bir dünya yaratacağız

Bir tarafta iman bir tarafta cet
Atomlar çantada cetler arar kent
Midilli Sakız Atina'da ant
Yeni bir dünya yaratacağız

Dolaşıp dünyaya bayrak çekeriz
Kötüleri boğar korsan yakarız
Biz Türküz istersek yukarı akarız
Yeni bir dünya yaratacağız

64. NE GÜLÜM VAR NE BÜLBÜLÜM

Ne gülüm var ne bülbülüm
Ne bahçam var ne de dalım
Bir yar sevdim o da zalım
Sevip okşayacak yar bulamadım

Hayatım hüsrana ya ben nideyim
Hele dedim şu illerden gideyim
Gülşen bağlarına seyrana edeyim
Çekip gitmeye yol bulamadım

Bir aşktır dumanı başıma çöktü
Hasret bakışı yüreğimi yaktı
Yar sitemi sinemde türlü gül ekti
Alıp koklamaya gül bulamadım

Bu gün âşıkların pirini gördüm
Kör gözlerimden perdeyi aldı
Amanettir dedi bir peteği aldı
Çalıp söylemeye yer bulamadım

65. İNSAN

İnsan hak cenabın ol demesidir
İnkârcı kuluna kal demesidir
Ye iç yaşa sonra ödemesidir
İnsan ne keş kurdu ne maymun türü

İlk insan âdemdir biz torunları
Yolunu sapıtan yalan der yarınları
Onlar imansızdır ateş dolu karınları
İnsan ne keş kurdu ne maymun türü

Yirminci yüzyılda saptı bu millet
Korkarım Allah'tan çörek bu devlet
Yarab beni yüzü ak huzura ilet
Yarab Özemir'i beladan koru

66. GENE USLANMAZ BU GÖNÜL

Ah Şu gönülden ben neler çektim
İç dünyam yıprandı yakamı yırttım
Gayrı uslan dedim bağ bahçe diktim
Gene uslanmaz bu gönül dostum

Yalvardım yakardım ona diz çöktüm
Eli durur iken ayağını öptüm
Dudağım büktüm gözyaşı döktüm
Gene uslanmaz bu gönül dostum

Sofra başında onu çok dövdüm
Çıplaktım sırtını dağlara kovdum
Gönül elinden bozkurta uydum
Gene uslanmaz bu gönül dostum

Bindim sırtına dağlar aştım
Tutum başından dinglelere koştım
Delik deşik ettim bağrını deştim
Gene uslanmaz bu gönül dostum

Zannederim kara toprak götürse
Somurta etini kemiğini kırsa
Gülşen için onu yaksa kavursa
Gene uslanmaz bu gönül dotum

67. ASLIN ÂDEMDİR

Aslın Âdemdir niye unuttun
Maymun türüyüm dedin putlara taptın
Türkün şanını kâfire sattın
İmanını yitirdin hey kıllı bebek

Türlü parolan var biriside sol
Kendisi çingene paça ispanyol
Türk toprağını çık düşmanda kal
Hayır diyenlere zımbamız gerek

Sen de yok ki hiç insanlık duygusu
İçinde döner şeytan ile kaygısı
Koministsin faşistsin şusun busun
Kısacası yılansın vurmamız gerek

68. NEN ÇALA ÇALA

Yâri bulup sıkabilsem elini
Başa istemem şu dünyanın malını
Hiç soldurmam gönlündeki gülünü
Gül suyu serperim nen çala çala

Gönül kapısın köle olayım
Dedim ne isterse onu alayım
Aynalı beşiğe yari koyayım
Sallayım güzelim nen çala çala

Saadet bulsak bir yastıkta kocasak
Dört günlük dünyada gülsak oynasak
Aşk ateşiyle yansak kaynasak
Söylesek yan yana nen çala çala

69. EY TÜRK KENDİNE DÖN

Oku tarihleri hem edebiyatı
Görürsün başkasının bitmiş miyatı
Taş yürekli salon çocuğunun niyeti
Seni beni çiğ yiyecek kendine dön

Biz Türk'üz asla gelmeyiz hileye
Sübhanallah dur deriz belaya
Sabrımız azaldı selam olsun leylaya
Anarşiye nefret kendimize dönelim

Kanma melunlara çekerler dara
Ne kadar çırpınsakta etmez bir para
Meleklerde küser yetişmez dara
Ey Türk genci tövbe ile kendine dön

Biz Türkler birbirimizi görelim
Alaveremizi milliyetçilerle kuralım
Anarşiye öyle bir darbe bir ağ örelim
Avlayalım karada ey Türk kendine dön

70. SEN DEĞİL MİSİN?

Gülşen gülşen duyulmaz sesi
Rüyama giren sen değil misin?
Dünyayı arasam bulunmaz eşi
Gülle oynayan can değil misin?

Kervanım katarım maziye kaldı
Aşkın hayalin aklımı aldı
Bizim bahçeye bir güzel geldi
İçinde gördüğüm sen değil misin?

Elinden içtim afiyet eyle
Verdin ağzıma ha şöyle şöyle
Allahı seversen gel doğru söyle
Beni aşka yakan sen değil misin?

Özemir der bize kara yazıldı
Şu gönlümün güzergâhı bozuldu
Can suları bağrımızda süzüldü
Gözümde parlayan gün değil misin?

71. BİZİM ÇEVREMİZ

Gerçekten biz Türk'üz bizim çevremiz
Kuşatılmış Rumla gelen seyrimiz
Şehit verip yurt alır Türk erimiz
Basınımız Türk basını değildir

Herkes dikkat etsin şundaki hale
Yirmi dört saati tüm Türke hile
Hürriyet adıyla düşmanla bile
Basınımız Türk basını değildir

Ekmeğimi yer suyumu içer
Çeker başımı karşıma geçer
Biraz meydan okur ilimden naçar
Basınımız Türk basını değildir

Avrupalı hevesli maymun suratlı
Rusya tosbağası Amerikan yengeçli
Zengin katlarında koçmar inatlı
Basınımız Türk basını değildir

72. KABAHAHAT BENDE Mİ?

Kabahat bende mi yaniden yani
Kalbimden vurduğun ilacın hani
Acı acı olur ayrılık de mi?
Kalp konuşur kalem yazar el yazar

Bizim bağa bülbüller konalı
Bağrımızda aşk ateşi yanalı
Gözleri sürmelim eli kınalı
Islandın gözümü hemen sel gezer

Gönül bahçesinden goncalar seçtik
Aşkın köprüsünden beraber geçtik
Berat gecesinde dolu mu içtik
Başım sarhoş ayaklarım yol gezer

73. DÜNYA

Apasırık burnu kıvrık bir gelin
Beğenmezsen beni engin olurum
Her gelen can seni yoklar da geçer
Eğer beğenirsen bendin olurum

Cilve yaptın bana fakirlik attın
Çevik davrandım perdeni yırttım
Yumdukça gözümü inciler döktüm
Satarım pazarda zengin olurum

Aptalsın dedin dergâha girdin
Çile doldurdum murada erdim
Kızılırmak gibi seni çok gezdim
Bir gün özünde yangın olurum

Çok ismin senin bir ismin dünya
Güllük gülistanlık güzel bir gönye
Lakin sırtında çok sayımız tenya
Beyhude saklama kandil olurum

74. MEDET ALLAH'IM

Medet Allah'ım sana şikâyet
Bir geçlik başıma konu gidiyor
Feleğin şakası oldu hakikat
Aklımı başımdan aldı gidiyor

Bir gün gibi geçti otuz beş sene
Ne gördüğünü sordum ben canıma
Bir Gülşen'i sevmiş hep yana yana
Hayali aşkıma konu gidiyor

Gönül bahçesinin suru bozuldu
Can suyu bağlarımızda sezildi
Hakkımızdan sıra sıra yazıldı
Ellerden dillere konu gidiyor

Özemir'im söyler Gülşen aşkıdan
Lezzet almam sensiz geçen beş günden
Düşünce dünyamın acı yaşından
Halim bir Mevlaya kaldı gidiyor

75. YARIM SAKALLI Dervîş AşKIYASI

Yarım sakallı devir aşkıyası
Birgün favülünü yolarlar senin
Ensende sallanır çalıkdak kopyası
Kuzu gibi kırıp bölerler seni

Cenazen kılılmaz çünkü domuzsun
Hem yahudisin cünipsin solsun
Âlem sana güler sen bir delisin
Ebedi tımara alırlar seni

Aşk olsun seni pazarda satarım
Öküz olsan boyuduruk atarım
Bir işe yaramam ben ne yaparım
Acıklı haline gülerler senin

Sapıklar diyarından kaçta gel
Sakın kızma bana hatta aşka gel
Kötülük balçığından çık koşta gel
Dostluk kervanına koyarlar seni

76. GEL GÜLŞENİM

Gel gel gülşenim kalmasın ahımız
Çile hanemizde ilk dergâhımız
Cennet mekânına varsa ahımız
Seherde açılan koncalar gibi

Murat murat dedik muradı geçtik
Sevdayla yolları dağları aştık
Gülşenim elinden de bağlar içtik
Sarmaş dolaş olsak yoncalar gibi

İniler Özemir dağlar iniler
Alış cihazlarım durmaz yeniler
Ne zaman dur desem ben bu gönüle
Daha da hızlanır kamçılar gibi

77. YALAN VAATLER

Seçimler yaklaşır binen savuşur
Villa çocukları hep yalan konuşur
Seçim arefesi zamanda buluşur
Demire beze gaza tuza zam gelir

Mikrofonda ucuzluğa vaad eder
Yerine katlama zâmı kayd eder
Giyen gömleğini eskir kaybeder
Çıplak kalan fakirlere gam gelir

Âşık Özemir doğruyu söyler
Stokçular memurlar ve yahut beyler
Türk halkı elinizde zarı zarı ağlar
Bu ak günler gider kara gün gelir

78. HEY GÖNÜL

Ben gönüle bu günlerde dargınım
Beni yat ellere taktın hey gönül
Değme gönül dedim ben çok yorgunum
Götürüp pazarda sattın hey gönül

Sevda bilmem dedim Ali'sin derler
Sevehat çiçeğin kurusun derler
Söylemem derdini delisin derler
Çıramı başıma yaktın hey gönül

Bölük bölük hayal gelir yanıma
Özgenim hasretlik yetti canıma
Bir ah çektim yankı oldu inime
Evimi başıma yıktın hey gönül

Özemir'im davran sırat göründü
On beş günlük aydan bir ak göründü
Seher yıldızından parlak göründü
Sonunda belimi büktün hey gönül

79. NE GÜZELDİR BENİM MUT'UM

Her âşık kendini elbette öğer
Yalan söylemek hiç niye yarar
Yemin olsun Özemir doğruyu söyler
Gidip de yerinde göresin Mutu

Mutu yedi defa batmış diyorlar
Kaybolan kavimler sapmış diyorlar
Şapur şupur rakı ekmek yiyorlar
Yerine yenisi gelesi gelesi Mutun

Çoğaldı sinema çekti milleti
Müminlere gangsterlik öğretti
Yalandan zam hileden ün nimet
Kırılalı belı şu güzel Mutun

Yabancı ideoloji burada görülür
Beliklidir gençleri cem cem kurulur
Kumarlar çok yaygın gömlek soyulur
Yetim hakkı ile yanası Mutum

Islahevi diye pavyon kuruldu
Bir çay bin çay bedeline verildi
Sarhoş olmayan buradan kovuldu
Karanlığa köle olası Mutum

Övdüm övdüm Mutum seni benzettim
Dehan pek çok seni hak düzeltsin
Ben bir Özemir sen bir namertsin
Cehennem bağrına yanası Mutum

80. GÖNÜL HIRSIZI

Gönül hırsızı aklımı mı çaldın
Muvazenemi başımdan mı aldın
Deli mi eyledin hocaya saldın
Hocaya götür delilerindenim

Attın okunu sinemi mi yaktın
Şahin pençelerin kamzeme taktın
Bana bir icabet gözüyle baktın
Sende olan tabi hallerindenim

Eğer yar beni gönülden sorarsa
Tel tel edip de zülfünü tararsa
Neyin nesi diye aslım ararsa
Edebi muhabbet kullarındanım

81. AŞK DEĞİL Mİ?

Aşk değil mi alev alev yandıran
Yaha diye beni kandıran
Katarımı dönmez yola gönderen
Yaktı kül eyledi bütün serimi

Servetim yok aşkım çok lili yar
Boğum boğum al kınalı eli var
Şeker şerbet söyler tatlı dili var
Rüyamda gördüm aşkın pirini

Giderim giderim yol üstü durdum
Gelene gidene gülşeni sordum
Gönül köşkü diye bir bina kurdum
Yolunu harç ettim olan varmı

İsmim Özemir bilirmin beni
Saniyeler yıl oldu unutmam seni
Böyle mi olur âşıkların gülşeni
Niye açın ele benim sırrımı

82. BÜLBÜLÜN ZARI

Ağlama gönlümün fıganı bülbül
Beraber uçalım beraber bir gün
Gülün aşkına verelim,
Gönülün aşkına konarsın bir gün

Felek şahin tersine terse
Eyyamı sahile gidiyor forsa
Engel kuşu birgün uçup giderse
Gönül bahçesine konarsın birgün

Durmaz bülbülüm öter kafeste
Yârimin nağmesi demetle deste
Ah eyledikçe o nefeste
Karlı dağları delersin bir gün

Özemir bülbülü tutup bağlama
Vefasız dilbere meyil bağlama
Bülbül ile yoldaş olup ağlama
Gülün aşkına solarsın bir gün

83. ODUN GİBİ ADAM

Odun gibi adamsın bilmezsin beni
İlimin milimi eritsin seni
Kendini istersen bir başka tanı
Normalin üstünde her şey kül olur

Renk ne güzeldir ilimden naçar
Zannederim kalbine dokunsa kaçır
Kalbinde kapanmaz bir yara açır
Çekersin ömrünce günün zar olur

Sana derim sana ey cahil gani
Hep özüm nasihat dinlersen beni
Odun gibi halile yakarlar seni
Başında bir duman rengin kül olur

84. GURBET YOLLARI

Gurbet yolları dikenli derler
Kırılan kalp ile açıp gideyim
Selleri bulanık akıllı derler
Ayak vurup kol atıp geçip gideyim

Bıktım osandım acı dillerden
Gayri gider olduk biz bu illerden
Engel denen şu uçsuz çöllerden
Takat ver Allah'ım kaçıp gideyim

Münafıklar fesatlar el ele vermiş
Muhanetler pahılar posları sermiş
Şeytan gözlerine küheylan girmiş
Kanat ver Allah'ım uçup gideyim

Özemir başım bir duman ile
Yakın arkadaşım hal yaman ile
Yarın mahşere nur iman ile
Hakkın huzuruna göçüp gideyim

85. YAYLAM

Benim yaylam Şimdi elinsin
Toprağın kimyan suyun pelinsin
Rüyamda gördüm allı gelinsin
Seni tunç göğsümü sararım yayla

Takatım yok çıkamadım başına
Çıkabilsem dürbün ile kaşına
Şahinlerin pusu kurar kuşuna
Bir zamanlar demini sürerim yayla

Yaylam yanakların elmadır elma
Sende yalan oluyor Selma
Bana der sahilde eylenip kalma
Bir gün olur bende varırım yayla

Sivrisinek saz çaldı gönlüm eylendi
Karıncı sürüsü beni bağladı
Gözlerimin yaşı yürek dağladı
Sana da kalmasın sorarım yayla

86. ÇAM DALI

Yel estikçe çam dalları sallanır
Yaz gelince pürçeklenir tüllenir
Temiz havasıyla damar kanlanır
Ömür verir insanlara çam dalı

Beşiği şamdan al salıma kadar
Giydiğim eşyalar alıma kadar
Mızrabım ve sapı teline kadar
Ezgisi aşığın söyler çam dalı

Sorsam en ufağı yaşın kemalin
Yirmideki güzele benzettim cemalin
Özemir der ki hem ayağım hem elim
Bütün vücudum söyler çam dalı

87. KARA TOPRAK

Dedim kara toprak benim herşeyim
Dedi suyu bulmazsan yanıldın beyim
Dedim ne yapayım buradır köyüm
Dedi sulu arazi bul kara toprak

Dedim çok fakirim buradan gidemem
Dedi sana neşe servet veremem
Dedim sensiz ben murada eremem
Dedi ek tohumu ser kara toprak

Dedi ekonomi fabrika hayat
Bendedir her türlü yaşama sıfat
Dedim medet senden Yarab şefaât
Dedi sıkmam seni gel kara toprak

88. YEŞİL DAĞLAR

Ne güzeldir şu dağların yeşili
Kaynak verir ilaç verirbal verir
Aşk gelir âşıkları şifa bulur hastaları
Tabiatın en güzeli yeşil dağlar yeşil dağlar

İlkbaharda yaban bülbül ötüşür
Ormanlarda ağaçları sürtüşür
Sam yeliyle kokuları değişir
Tükenmez nimetin yeşil dağlar yeşil dağlar

Özemir kalbinden dağlar öğer
Her kalp aşığı bunları duyar
Döner mevsimi yardan soyar
Ağlar sızlar yeşil dağlar yeşil dağlar

89. EY KUŞLAR

Ey takkaliler ey kabış serçeler
Dinleyin bülbüller zaralarım var
Aşk bir kavgaya benzetenler
Daha sarılmadık yaralarım var

Dostunu sıtkıla arayan bulur
Gerçek erler her gün meydana gelir
Kalbi yoklar senden benden ne bilir
Daha yapılmadık törelerim var

Bölük bölük uçun gelin yanıma
Konun budağıma gülün dalına
Altın kafes saray olur haline
Kırmızı içinde sarılarım var

90. SENİN

Ne ötersin bülbül derin çok mudur?
İman mı tazelen gönlün ak mıdır?
Menzilin ırak mı yolun set midir?
Yoksa her günüm yıl mıdır senin

Gün dolanmış dağı batmak istiyor
Bir mart çiçeği açmak istiyor
Karatavuk karşıya geçmek istiyor
İşin bu faniye mi kaldı senin

Ne ötersin dostu bulamadın mı?
Yoksa bu yurтта gülemedin mi?
Bencileyin murat almadın mı?
Sanki çevren dolu el midir senin

91. DELİ POYRAZ

Esme deli poyraz hey deli deli
Nemli gözlerim muhabbet dolu
Toros eteğinde poyrazın gülü
Ağlayan gözlerim kine düşecek

Aman deli poyraz deli geliyor
Arayıp arayıp beni buluyor
Bu kati emri kimden alıyor
Feleğin çilesi cana düşecek

Sen deli poyraz yeğin esersin
Söylesem sözüme hemen küsersin
Alay alay orduların düzersin
Bahtsız korumak sana düşecek

Uğrun uğrun estin kestin amanım
Özemir bağırır geçti zamanım
Vermedin bana aldın samanım
Bunu affetmek bana düşecek

92. HAYAT SIFATI

Hayat sıfatından haberi olmayan
Bülbülü serçe sanır kıymet bilmeyen
Altını sarraf sanır zarraf olmayan
O güzelim diye pul ile oynar

 nsan vardır yanında en az durulmaz
 nsan vardır sevmekten yorulmaz
Her g zelde bir gönüle yar olmaz
A k olmayanlar can ile oynar

Ulan Ali sen gidiyorsun ne kalır
Çok a larsan ancak gözde kan alır
Nefis ölür vücutta can kalır
Bir gün Azrail can ile oynar

93. KADIN KÂTİPLER

Dairelerde çok güzeller seyrettim
Bakışları çalım kalbi virandır
Bir değil bin değil milyona yettim
İyi Gülşen derde cevap verendir

Kimi vardır hiç geleni görmezler
Kaf dağına çıkmış aşağı inmezler
Hırbıla tirbile meyil vermezler
Saili savan kalbi kırandır

Anladım anladım ben Gülşenleri
Tararlar kâkül görünüş dilberi
Mesai yapman vazife yapın içinden beri
Özemir gibi takva hemde erendir

94. İFTİRACI VE FESATÇI

Her zaman karşında kusur ararsın
Hem dünyana hem ahiretine zararsın
İftirayla kendine bir taht kurarsın
Doğrudur bana hak veren diyorsun

Gücüm yetmez getiremem karşına
Yaradanı senin gönül çarşına
Besmele çekilmez tatlı aşına
Helaldır haramı yiyen diyorsun

İftiradan ekmeğin rengi kan olsun
Ruhuna ataş alsın vücudun yan olsun
Elin hakkiyet bulmasın gözün kör olsun
Çünkü gördüğüne yalan diyorsun

Eğri büğrü doğru sözüm hep sana
Sakla sözümü atma bana
Bir gün dönüp geleceksin sen bana
Özemir hallarım yaman diyorsun

95. FAKİR KARDAŞ

Vakit ahir zaman dünya ileri
Fakir yaşantısı düşüktür geri
Zam zam üstüne artmış değeri
Yorganı sırtında vatandaşa sor

Yuva kurup ana baba olanlar
Evlat aşkı ile dağ dolananlar
Yok, zenginden fakir hali bilenler
Suda çorba kaynatana sor

Âşık Özemir yedi çocuk babası
Fakirlik elinden yandı habası
Okşar çocukları söyler sedası
Aynı hal içinde vatandaşa sor

96. ORMANCININ KALBI

Mesleğim ormancılık vazifem zabıt
Türlü isanlara oldum ben şahit
Kimi ihbarcıdır kimisi abit
Araştırdım suçlu yoktur ezeli

Kimi efendi der halıyı yazar
Aynı adam yoluma kuyular kazar
Doğruyu söylersem çok fena kızar
Bekler temmuzu yakar gazeli

Dünyada en zoru fikrime sordum
Cahille alakadır karara vardım
Hasan derki gönlüme bir saray buldum
Aşk ile içinde salın güzelim

97. GÜLŞENE VEDA

Gel gülşenim gel vedalaşalım
Köşede bucakta telalaşalım
Yolumuz ayrıldı helâlaşalım
Düz ovada yeşil bağlar kurt olur

Dünya bomboş der çığırır dağlar
Gönül bahçesinde kurumuş bağlar
Gülüm soldu diye bülbülüm ağlar
Ağlama bülbülüm dağlar yurt olur

Eylenin şurda biraz gidenler
Gönül sarayında ikrar güdenler
Gülşen gibi kapı dışı edenler
Özemir gibi yanar yürek dert olur

98. GÜLŞEN YÂRE

Yâre görünmez bekçi yolladım
Yeşil pembe verin ona al verin
Şurda bir dilber beni eyledi
Sade kaymak verin ona bal verin

İkrarlı aşk bende ünlüdür ünlü
Hayalin aşkında canlıdır canlı
Sıkılmasın canı açılsın gönlü
Nazlı yâre tutam tutam gül verin

Esen seher yeli yâre değerse
Felek kara yazmış bize meğerse
Tavus kuşu gibi boynum eğerse
Turnalardan alın ona tel verin

Özemir der bu yel böyle eserse
Felek bağımızı bir gün keserse
Gülşen Özemir'e bir gün küserse
Şeker verin öğüt verin ona dil verin

99. YOL GÖSTER

Yolcuyum divaneyim kapına geldim
Çevirme gülşenim kapını bana
Aşkın deli eyledi sap sarı oldu
Göster gideyim yakını bana

Meznun gibi dağa düştüm halinden
Kurtulamadım akan sevda selinden
Yüzdüm yüzdüm çıkamadım gölünden
Eylen dur dedi dalgalar akını bana

Iraklardan geldim kurudu dudak
Bir yudumcuk suya açılır budak
Hasret bağımnda sarılıp yatak
Göster sarayını yapını bana

Hayatım sensiz sensiz olamam
Gönül cennet ister sensiz giremem
Özemir der ya da sırrım veremem
Çevirme gülşenim kapını bana

100. ELVEDA GÖNÜL

Elveda gönöl çekemem nazını
Kalmadı gönölde baharın yazın
Bozuldu perdeler kırıldı sazım
Çalıp söylemeye tel de kalmadı

Ağrır kulaklarım çınlar
Derli toplu dağlar bana inler
Ne idi o geçen günler caniler
Derdimi yanmaya kul da kalmadı

Felek bu aşkın eyledi tamir
Sevda soylu beni koymadı samur
Hicran kara bulut aşk dolu yağmur
Köye varacak halde kalmadı

Gözüm pınar oldu halim bozuldu
Göz göz oldu yarelerim dizildi
Bize vatan gurbet ile yazıldı
Kefenim sarmaya el de kalmadı

101. DÜŞEN KİM

Aşkın kollarındayım sevda başımda
Bir duman gibi gelir peşimde
Gündüz hayalimde gice düşümde
Yanar kalbim yüreğim acıya düşer

Aşk sahasında atıp tutanlar
Vefasız yâre meyil katanlar
Nasihat aşkla ılık tutanlar
Göz yolu görmez giceye düşer

Hicran bizi enginlerde coşturan
Sevda bizi deli deli estiren
Aşk yüzünden sevdiğini küstüren
Sonunda azıtır hocaya düşer

102. GİDİYOR GİDİYOR

Gerçek bir sevgiyle yaktı âlemi
Gayri o yar bizden kesti selamı
Kalbimde uyuyan bir aşk kalemi
İlahi alnıma çekti gidiyor

Gerçekten değen bir sevda eli
Körükledi aşkımı eyledi deli
Uyuyan kalbimde bir hicran seli
Dere bayır bilmez aktı gidiyor

Dengesi bozulmuş bahtlar batası
Kan kervanı kum çölünde çökmesi
Uyuyan kalbimde bir kor ateş
Aleve çevirdi yaktı gidiyor

Özemir'in düzen verdim sazıma
El bağladım o ikrarlı sözüne
Kader sabununu çaldım gözüme
Kancayı tahtıma taktı gidiyor

103. GÜLŞEN ŞİİRİ

Erenler durağı bilmem nerede
Âşık olan yetmez mi burada
Eylenelim dedim biraz şurada
Geçti ömrün kaldı ahım talana

İnce ince aşk dalını okurdu
İnci söyler sözü beni yakardı
Nere gitsem yar karşıma çıkardı
Yar ile gezdiğim günler döndü talana

Altun kemerimi ona bağlattım
Bilmedim kıymetin onu ağlattım
Kaybettim benliğimi kalbim oynattım
Ne murattır sevdiğimi sarana

Gülşen ağlar kaybetmişim yârımı
Kimse dinlemez gayri zarımı
Yoluna harç ettim olan var mı
Yüz bin altun vereceğim görene

104. MÜRÜT YOLDAŞ

Ey mürüt yoldaş sırrını gizle
Sana dost diyeni kalbinden izle
Sevdiğini belli eder bir iki sözle
Çok yavaş konuşur söylemez gibi

Mevlana şeyh ile sohbeta daldı
İki ermiş deryalara sır oldu
Vakit yetti onlar gitti söz kaldı
Duyan âşıklar ağlamaz gibi

Özemir hak diye durmadan söyler
Dünya çok güzelmiş yüreğim dağlar
İnsan doğarken ölürken ağlar
Sanki arada ömrü ağlamaz gibi

105. PAROLAM

Parolam gülşendir dostu güldürdüm
Mevlana çeşmesinden desti doldurdum
Karşılığına bu akıllı aldırđım
Bulanlar gelsin bulanlar gelsin

Yıllar boyu ben de bir dost aradım
İlan verdim kazeteyle taradım
Ölmeden bir dost ben de bulayım
Bulanlar gelsin bulanlar gelsin

Destanı okuyan bana gülsünler
İçip aşkın deryasına dalsınlar
Bin yıllık bir yolu bir yılda alsınlar
Hakka bağı Özemir erenler gelsin

106. SARI RENKLİ RÜYALARIM

Hep gündüzüm karanlık geçse de
Uykularım sarı renkli rüyalar
Sevincimden uykularım uça de
Görürüm cenneti yar içinde

Bazı olur şarap sarı görünür
Bazı olur şehir sarı bürünür
Bazı olur ayetlerde salınır
Okurum elif'i sarı içinde

Kardaş kalbini sende açık tut
Yaradan kalplere verir umut
Kötüyü bırakıp iyi yolu tut
Bir hey olursun acı içinde

107. AZRAİLE DİLEKÇE

Azrail Efendi göründü bene
O anda vücudum gitti kefene
Bir dilekçem vardır sana al hele
Bildir halimi haldan bilene

Biliyorum amanettir can bana
Toplama amirisin her cana
Ne olur birkaç gün daha ver bana
Emir haktan ise rapor yazsak

Şurda bir kötü var duramadan ağlar
Sana âşık olmuş gülşenim söyler
Dilekçemi kabul edersen eğer
İzninizle birkaç gün yazmak istiyorum

108. GİTTİ

Aşk ı masa çaldı kalem oynadı
Muhanet ah dedi içim kaynadı
Sıhat yıpradı mecel kalmadı
Ömrüm ömrüm hep talana gitti

Özemirim özenirim dost için
Çalışırım çabalarım post için
Kıyamette soruların aşkı için
Yandım dünyasında dumanım gitti

Sevmek deyip geçme bu bir mesele
Ne pabuç kalır ne de kösele
Sabret kısalır uzun mesafe
Aşkım bitmiyor kalemim bitti

109. BENİM HALİM SANA MALUM

Yaz baharda sıra sıra yeşiller
Aşk bahçesinde açılmış güller
Duydum duydum çağırır teller
Benim halim sana malum Yaradan

Senden gelen aşkı görenler için
Banada teprik yaz erenler için
Allah aşkıyla yanıyor içim
Benim sana malum Yaradan

Özemirim durmaz ararım seni
Sırat köprüsünde kaydırma beni
Şeytan dediğine uydurma beni
Benim halim sana malum Yaradan

110. GÖZLERİN

Bir yar aşkıyla düştüm dillere
Şöhretin okunsun elden ellere
İçimde düştüğüm yeşil göllere
Dahi nelere çeker gözlerin

Üçgen vücut olmuş gerdanı beyaz
İncedir beli ayazdan ayaz
Kadir mevlam sana eylerim niyaz
Cihanda âlemi yıkar gözlerin

Dudak bal kiraz dil şeker satar
Gözler gel eyledi kirpik ok atar
Ağlatmam güzeli yanaktan akar
İnci tanesi döker gözlerin

Özemir'in kaşlarını eğdiren
Seher yeli selamını bildiren
Aşk değimli güllerimi solduran
Kızılırmak gibi akar gözlerin

111. ENGELLERİN ACISI

Bin engeller eyledi kaldım
Gönül elinden hicrana daldım
Sevda kapısından ummana daldım
Yapışıp elimden çekenim yoktur

Yandı yüreklerim ayrı düşeli
Bir sevda seli boyundan aşalı
Aşk elinden dolup taşalı
Dolu bardaklarım esenim yoktur

Giydim şalları düştüm yollara
Coşkun gönülde mızrap tellere
Gelirsen köşküme bizim elere
Güllerim açıldı dikenim yoktur

Sözü uzatma bağla Özemir
Ateşli sineni dağla Özemir
Ne kadar ağlarsan ağla Özemir
Eyilip yüzüme bakanım yoktur

112. TURNAM

Turnamın kanadı yeşil erbiden
Karlı dağlar aşıp yerin terk eden
Mevsimler dönen sıra arzu eden
Badem gözlü turnaları vurmayın

Turnam değerini ya kimler bilir
Engin uçma turnam yabanlar bulur
Katarından çıkma ne olur ne olur
Allı turnam katarını bozmayın

Turnam gökyüzünden Gülşen güzelim
Söyler duru duru bende yazarım
Gül gülşen aşkıyla söyler gezerim
Siz garip söyleyip yürek ezmeyin

113. KAÇTI

Neydi ondaki o çeşit haller
Bilemedim kıymetini bilir mi eller
Susuz soldu kül oldu bahçede güller

Kaçtı o kaçtı ah nerelere kaçtı
Bilmem o günler ah nasıl geçti

Sendiği ateşten bir ok dönmedi
Çaldım çaldım yar sinemde yanmadı
Efsaneme masalıma kanmadı

Kaçtı o kaçtı ah nerelere kaçtı
Kırıldı hayalim ırmağa düştü

Dağ doruklar hepsi bana darılır
Cümle âlem herkes yâre sarılır
Yâre gitsem acep nerde görülür

Kaçtı o kaçtı ah nelere kaçtı
Başımdan karanlık bir sevda geçti

Gönül seni bezirgâna satayım
Pişmiş aşına katayım
Yar halinden hasta oldum yatayım

Kaçtı kaçtı ah nelere kaçtı
Bilmem şimdiye hangi ile geçti

114. BİR SUNA GÖRDÜM

Bir suna gördüm ben beratlarda
Yurdunu gördüm yedi göklerde
Eşini görmedim bizim ellerde
Mikayıl yazılı çift kanadında

Gördü aşkları candan bayıldı
Gören dağların bile içi dağıldı
Bir su rağbetinden azıcık durdu
Ondan içen Mevla buldu tadında

O gelirken gökler kat kat yarıldı
Bazı dağlar saman gibi savruldu
Yaktı Özemiri yaktı kavuru
Bir suna gördüm ben beratlarda

115. GÖRDÜM

Berat gicesi bir suna gördüm
Hep onu aradım ben yana yana
Bin altun verecem onu görene
Süt beyaz idi hemde kanatlı

Bu güzeldir güzellerin sultanı
Bu güzeldir padişahlar irfanı
Mevlayı sevenler incitmez canı
Muhabbetten doğar tatlı tatlı

116. HARABAT EHLİ

Harabat ehliydim durmaz gezerdim
Pürüzlü sözlere hemen kızardım
Aşkı görmeden ben aşk yazardım
Mevlam bir gün bana görde yaz dedi

Girdim aşk sarayına gezdim odalar
İyi kötü konuşanı yazan var
Kötü konuşan görmez dediler
Kalp kırmayana bahar yaz dedi

Sen kalp kırma kıran bulur belasın
Kalp kırmayan elbet bulur leylasın
Aşkların piri verdi selasın
Duyan dağlar bile ömrüm tez dedi

Özemir söylerim sözüm kisası
İmdadıma geldi Musa asası
O zaman kalbimde bir aşk havası
İyi söyleyene zurna saz dedi

117. ALLAH'IMSIN YARADANIMSIN

Bu boşluğa bu küreyi kim koydu
Bu küreye bu âlemi kim koydu
Bu âlemi kabuğundan
Allahımsın Yaradanımsın hüdasın

Hikmet onun ilim onun izninde
Cemalini gördüm güzellerinde
Hem dağında hem taşında hem tozunda
Allahımsın Yaradanımsın hüdasın

İlmi bir aşk gölü aşığı bulur
Bazı süt beyaz bazı sarı olur
İçerse mabudun nazıl yarı olur
Allahımsın Yaradanımsın hüdasın

118. ÂŞIKLARIN BAZI HALLERİ

Âşıkların giceleri gündüz olur
Dağlar kaybolur ardı düz olur
Suların çağlayışı söz olur
Duyar kulağıyla ya Mevla Mevla

Âşıkların giceleri sarı olur
Akça kartal gice yarıda gelir
Onu gören dağlar içinden erir
Dağlarda seslenir hu Mevla Mevla

Perde açılar bir gün arzail gelir
Rakam verir bakar ki gün azalır
Toprak konuşur dallar söz alır
Özemir ağlar ya Mevla Mevla

Gafilet uykumdan beni uyaran
Salihin sela sesini duyuran
Gözüme yoktan çeşmeler kuran
Yokladım bendini bir Mevla Mevla

119. TÖVBE EDELİM GÜNAHLARA

Gezdim kapristanı gördüm onları
Alev alev yanar nazik tenleri
Ah der Allah demez tuttuk dilleri
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Herkesin ateşi dışından girmiş
Suç işlediği merkezden girmiş
Eti yağı ılık ılık erimiş
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Kimi inanmamış namaz kılmamış
Kimi haram yemiş şfaat bulmamış
Hiçbiri ateşten kurtulamamış
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Kimi dine sövmüş dinidem olmuş
Kimi gizli evlenmiş muradı kalmış
Hepsinin içini bir ateş salmış
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Kimi ası imiş ata gömüyor
Kimi yanar evladı sular vermiyor
Bir yanma der yaşı sona ermiyor
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Kimi yalan söylemiş dilinden olmuş
Dine ihanet eden ilimden olmuş
Hırsızlık edenler elinden olmuş
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Münafıklık yapıp arada oynayan
Fesatlık yapıp enginleri kınayan
Onlardır ateşe beyni kaynayan
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Bütün kabahatlar nefiste gelmiş
Canlar mezet olmuş ateşte kalmış
Günahsız kulları murda dalmış
Bütün günahıma tövbe yarabbi

Özemir der gezdim döndüm evime
Şükrettim halime az ve çoğuma
Nasihat eyledim çocuklarıma
Bütün günahıma tövbe yarabbi

120. DEDİ SABREDEN BULSUN SELAMET

Dostlar aldanmayın dünya tadına
Mevlam can katar can takatına
Teftetine iyi yazdır adını
Dedi sapredenler bulsun selamet

Sapreden kuluna huri göndürür
Sapretmeyeninni yakar yandırır
Tulum verir varlığına inadırır
Dedi sapredenler bulur selamet

Sapreden kuluna aşktan süt verir
Sabırsızlarına günah dert verir
Bela verir bedbah verir bet verir
Dedi sapreden bulur selamet

Özemir der selam olsun gidene
Emrini bilip hep sapredene
Sordum yatan ebeme dedeme
Dediler sapreden bulur selamet

121. AŞKTAN GELENLER

Aşk aşk dedini buldum seyrettim
Görünce aklımı seferber ettim
Mevlaneyi buldum şeyhe gittim
Âşıklar meclisine girde gör dedi

Âşıkların piri tuttu göle attı
Yıkadı kalbimi ta dibe itti
Gördüm bir süt gölü beni bayılttı
Aşk sabırdan kurular alda gör dedi

Gördüm mikayili sular dondurdu
Cebraili gördüm dağı tozdurdu
Azraili gördüm kabirim kazdırdı
Özemir içine gir de gör dedi

122. YA RESUL

Sözüm görmeyene bin bir âlemi
Onları bulmaz Mevla selamı
Senin aşkın ile çektim kalemi
Ya Muhammet derim beni de çağır

Elbet bir gün sende kalkarsın
Arşı alaya sancak edersin
Sana layık olanını seçersin
Ya Muhammet derim benide çağır

Duydum sesini ta mekânında
Selavatlar gördüm camekânında
Seni çok aradım ben hayatımda
Ya Muhammet derim beni de çağır

İsmimi sorarsan Ali Özemir
Cebrail Mikail hepsini tanır
Senin aşkın ile içim dağlanır
Ya muhammet derim beni de çağı

123. DÜNYA

Dünya bahçesinin çiçeği kokma
Bülbül dert yanar zannetme ötmez
Karibin başından dumanlar gitmez
İçim dışım Mevla ah Mevla Mevla

Dünyada sabır çek şöyle aşkıla
Mevlam yardım eder huri maskıla
İçi yaldızlı altun köşk ile
İçim dışım Mevla ah Mevla Mevla

Ne peteği var ne mumu balı
Ne meyvası var nede bir dalı
Birgün kaybolur Özemir Ali
Söyleyi söyleyi ah Mevla Mevla

124. GÖNÜL KARI

Bizde esti meltem rüzgârı
Eridi kalmadı dağların karı
Bir tek Gülşen buldu gönlümün karı
Sevmeyi sevmeyi güzel yâd olur

Köşküm altundan gönül yüreden
Okudum elifi hepcek heceden
Ah bu sevda ikimizi gocadan
Otuz dört yaş mahna bize ad olur

Özemir der ben bu bağı gezersem
İnce dölbentlerden bada süzersen
Eflatun gibi kerem yazarsam
Mevlana gibi gönül şad olur.

125. BENİM İÇİN

Ufuklarda bir güzelin aşkı var
Tutup da bağlamak zor benim için
Gönül denen sarayın bir de köşkü var
Bir defacık olsun gör benim için

Bülbül nirengine seda yedirmez
Postalarım çeker çeker bitirmez
Bu güzellik sana vefa getirmez
Doldur badaları ver benim için

Yazdım makamına altun nazarlık
Metiye yazayım sana güzellik
Dört kıta bilirim hepsinde varlık
Dünya hizmetçi yar senin için

Özemir cemalin görmediğin gün
O nazik gönlünü sormadığım gün
Halinden dört kıta yazmadığım gün
Dünya başıma dar benim için

126. DELİ VAR DELİ

Söylesin iller deli var deli
Deli sanman bu bir ilahi eli
Hakir görmeyin bir aşkın kulu
Ben giderim urgan gelir peşimde

Bir gül geldi geçti bu yazda
Gönül bedbah oldu barlarda sazda
Ayağım açık gövdem ayazda
Kepeğim yorganlarım başımda

Aklımı kaybettim bedbah gezerim
Konusan dağlardan name sezerim
Aşkın piri söyler ben de yazarım
Gülşen dolu verdi bana düşümde

127. SEHER YELİ

Felek hançerine merhem bulunmaz
Aşkıla yanana derman bulunmaz
Garip isen gözyaşlarım silinmez
Sildi gözyaşımı ar seher eli

Aşkın yağmurundan ısladığımı
Istırap dünyasında paslandığımı
Cahil halk içinde taşıdığımı
Dosta bir haber ver, ver seher yeli

Özemirim saraylarım köşeli
Meznun oldum yâre sevdan düşeli
Bilmeyenler bir delice misali
Dalından yaprağından vur seher yeli

128. ELA GÖZLER

Ela gözler paha biçmeyim
Can can aşkına değer gözlerin
Aşk dolusu elden içeyim
Yanan aşkına değer gözlerin

Ela gözler beni yakıp kül etme
Kanlı olursun kapılara kul etme
Gele gide everesti yol etme
Okyanuslara değer gözlerin

Methetme güzeli belki olur nazar
Güzeller cem olmuş önünde gezer
Güneyden kuzeyen meridyen çizer
Kutup dairesine değer gözlerin

Özemir der anlatamam değer
Gülşen dünyanın tuzu biberi
Benim gözümde huri değer
Bütün dünyaya değer gözlerin

129. İSİMSİZ

Ne güzel yaratmış seni yaradan
Seni seven âşık ölmez karadan
Leylilerde o geldiğin sırada
Senden güzelini yapar mı bilmem?

Ne kadar naz etsen usanmaz canım
Seni candan sevdim inan cananım
Aşkın bir taş atı akıyor kanım
Şu karip halime bakar mı bilmem?

Yaralı kuş oldum halimden halin
Yaramı sarmaya vermez bir telin
Yemin olsun beni yaktın güzelim
Bir gün hakta seni yakar mı bilmem?

Beni, benliğimi sevdaya saldın
Hicran ateşiyle içimde kaldın
Aşkın balçığına çakılıp kaldın
Yapışıp elimden çeker mi bilmem?

Özemir der seni gördüm Ali oldum
Beyaz dost elinden bir sıvı aldım
Kartal gördüm her kötüye kul oldum
Yaradan yüzüme bakar mı bilmem?

130. DARISI BAŞIMA

Darısı başımda aşkı saçıldı
Genç gönlüm tare tare açıldı
Yar elinden dolu gadah içildi
Dil yazdım diş yazdım sıra yanakta

Bin bir çeşit engelim var aşkım var
İç yaldızlı gönül köşküm var
Kalemim var defterim var aşkım var
Gül yazdım bülbül yazdım sıra budakta

Yar aşkından bize geldi göl gibi
Açıldı budaklar bir top gül gibi
Sevda aşk hicran bizde sel gibi
Al yazdım yeşil yazdım sıra adakta

Okudum Eliften yazdım Âliden
Değil mi yar aşkın beni deli eden
Kaldır engelimi dağı yol eden
Özemirim unutuldu bucakta

131. BİLENLER

Gene bu gün yâri gördüm rüyamda
Ahıla ağlarım gözüm revamda
Arzumanım kaldı kaldı böyle bir canda
Yârinin yolunda yatanlar bilir

Karanlıkta yâri gördüm solgundur
Saçları dolaşık kolu yorgunsundur
Elbet O da Leyla'sına vurgundur
Aşkın meyvasını tadanlar bilir

Rüyamda uzatır yar bana eli
Uyandım içim aşkıla dolu
Söylerim aşkından ben deli deli
Geceyi gündüze katanlar bilir

Özemirim yandı yandı yitirdi
Bunu Gülşen bize haktan getirdi
Üryan etti deryalara batırdı
Emir ilahiyi tutanlar bilir

132. BAZI GECELER

Akşam olur el ayak çekilir
Gülşen gelir başucuma dikilir
Kalbimize nur ışığı yakılır
Dağlar da seslenir gülşenim deyi

Gonk kuşları ormanlarda ötüşür
Eser seher yeli dallar atıştır
Gülşen için bülbüller de çekişir
Güllerde seslenir gülşenim deyi

Gicenin esrarı birde görülür
Toplanır âşıklar divan kurulur
Aşk sazları kalbimizde çalınır
Tellerde seslenir gülşenim deyi

Seher vakti şakıyıp bülbüller öter
Seni seven aşığa gelmiyor keder
Bir yol tuttum aşka sevdaya gider
Yollarda seslenir gülşenim deyi

133. RAKİP SANMA

Gider oldum gider oldum kendi yolumda
Deli oldum divaneyim kendi halimde
Avcı değilim şahin kolumda
Gezeyim gölünü kaz diye diye

Aşkın bulutları bizi gizledi
Gülşen aşkından yürek sızladı
Kalp saksısında çiçek yazladı
Öter bülbülüm yaz diye diye

Bir tek gül verdim dostun gülünden
Dolu gadahlar içtim elinden
Bütün hayatımı aldın elimden
Kandırdın beni az diye diye

Söyleyi söyleyi yâri görelim
Gel gülşenim gel yoldaş olalım
Özemir der sırdaş olalım
Dedik hiç çıkmasın söz diye diye

134. BEN NE SANMIŞTIM

Bin nama duydum çeşme başında
Bir kınalı keklik indi sanmışım
Cevahir kondu o her taşına
On beş günnük bir ay kondu sanmışım

Suyunu doldurup yürüdü hemen
Biraz konup eyledi canan
Geldim karşıya öyle bir şölen
Bütün ızdırabım dindi sanmışım

Dedim güzel destiler doluk mu?
Dedi güzel, yanaklarım soluk mu?
Dedeim güzel aşk canlı mı ölük mü?
Dedi, Azrail geldi sanmışım

Dedi, hoşça git kolaçan izler
Dedim hoşça kal ey mahur gözler
Ayrılık var diye yüreğim sızlar
Bir çift sözüme döndü sanmışım

Ayak sesi yavaş yavaş ıradı
Özemir'im yalan oldu muradım
Yana yana yar aşkından sarardım
Bütün dünya bana yandı sanmışım

135. MEVLANA

Gel ey hocam desturların elinden
Aldım aşkın ile tatlı dilinden
Gider oldum o genişçe yolundan
Ah kapısı açık imiş Mevlanem

Hocam izin verdi Rabbimin için
Rabbim niyazım hep senin için
Suyu hürmetine aşklarım için
Aşk kapısı açık imiş Mevlanem

Bana da dur dedi sordu halimi
Bana da dost dedi sıktı elimi
Yarabbi sil benim gözüm selini
Hak kapısı açık imiş Mevlana

Allah aşkına yanar söylerim
Kulu Mevlaneye gönül eğlerim
Ona nazımdan kara bağlarım
Kalp gözlerin açık imiş Mevlanem

136. MEVLANEDE

Mevlanede Mevlevi oldum oynadım
Pir sultan gibi coşup kaynadım
Yonis Emre gibi acı duymadım
Dahi ver Allahım rahmetin çoktur

Zeynel Abidin gibi beyaz ata bindim
Beyaz kartal gibi berata indim
Bir huri gördüm aşkıyla yandım
Ecir ver Allahım zahmetin yoktur

Özemirim konuşurum serseri
Dilersem Mevlayı sen de gel beri
Elbet dinzsizlere yazar ihtarı
Ası gullarına zahmetin haktır

137. YARADANA YAKARIŞ

Evlat bülbül oldu ağlar g l için
Namus için Şeref için hal için
Yalvarırız bizim gibi kel için
Bir kız ver Allahım benim oğluma

Yarabbi ondan ırak eyle belayı
Oğlum mecnun layık gördüm leylayı
Bir gün gelsin evladıyla sılayı
Bir güzel ver Allah'ım benim oğluma

138. MİSAFİR

Bir misafir geldi bizim konağa
Cariyeler sekti az geldi bize
Odalar donattım Ali cenaba
Uçurdum ördeği kaz geldi bize

Kınalı parmaklar filcan deşirdi
Gelen dostlarım aklım şaşırdı
Tencereler tavalar kuzu pişirdi
Hiç beklemedik tez geldi bize

Çok uzun konuştuk güldük oynadık
Karşılıklı muhabbet sevdik söyledik
Gülşen bağlarında gönül eğledik
Birde baktım ki saz geldi bize

Ağır ağır merdivenleri indim
Yolladım misafiri geriye döndüm
Bunlar olmadı diye içimden yandım
Altun gadahlarda buz geldi bize

139. DOST ELİ

Döner mi ola çarhı devran durmadan
Geçti ömrüm bir murada ermeden
Çırpına çırpına kolun kırmadım
Kimler geldi geçti yolundan senin

Çarhı devran her ne kadar dönsen de
Döne döne bir gün bana gelsen de
Benim için kılıcını alsan da
Koparmadım budağından gülünden

Deli dedin bana azar eyledin
Sefer dedin gezer eyledin
Avcu sanıp bana azar eyledin
Uçurmadım kuşlarını dalından

Ah aşk verip beni boydan aşırın
Sevgi verip yana yana şaşırın
Özemir der işimi zora düşüren
Kurtulamam dost elinden senin

140. GEL AVCI KARDEŞ

Gel avcı kardeş konuşak biz bizce
Alalım üzümlüden geyikli düzce
Kırıkkaleye yas çeker fakir gizlice
Bu yaşı kalplerden sökeriz bir gün

Bucak bucak biz tararız tarlayı
Sanki bir bucakta milli kayayı
Tüfek sesi bozar ıssız ovayı
Kebab için çekme yakarız bir gün

Akşam olur toplaşırız bir ine
Av aşkıyla eğleniriz o güne
Mevla verir der yatarız yarına
Sabah erken kalkarız bir gün

Varımı yoğumu çizdim kemere
Kumanyam sırtımdan çıktım dağlara
Mustafayla Ali şen şu damara
Varıyoru Özemir yakarız bir gün

141. AVCILIĞA ELVEDA

Benden vada olsun avlı yaylalar
Ne dizde taket kaldı ne belde kemer
Çıplak soğuk inde yattığım günler
Çiğli soğuk havaya da elveda

Barut iki yüze çıktı alınmaz oldu
Alınıp keklik ardından salınmaz oldu
Pas tutan tüfeğim silinmez oldu
Biricik silahım sana da elveda

Dünya dişli çarktır durmadan döner
Zevk gençlerden başlar gençlere döner
Misal allı gelin gençlere kanar
Av zevkinden küklige de elveda

Kurdula kuş bir arada geçinir
Ben demedim bu söz hacının hocanın
Buyurduğu o yüze mevlanın
Zerresinde dönen âşık Ali elveda

142. HER SABAH

Her sabah besmeleyle dükkân açarım
Buyurun dostlarım Alhımız var
Gururdan küfürden ben çok naçarım
Bizim hakka giden yolarımız var

Duy olsun millete selam amcama
Kazancını harabata harcama
Tereklerde al yeşil renk renk picama
Bizde her gönüle sırlarımız var

İyi bir satıcı sürümden alır
Çünkü her şey gider şan şeref kalır
Takvalar erenler buraya gelir
Manevi ruhlarda kollarımız var

Bu tek dükkân şehirlinin köylünün
Sayesinde müşterinin dağlının
Alnında yazı yok insanoğlunun
Nice bağı yanık kullarımız var

Özemir gördüm irfan odası
Bu kumaşlar benzer yetim yuvası
Kalbimizde döner bir aşk havası
Gümbür gümbür öten tellerimiz var

143. RAMAZAN GELDİ

Din kardaşlar bize ramazan geldi
Ramazan aşkı fesadı deldi
Mümin yoldaşlar namazı gıldı
Paslanan kalpleri sildi ramzan

Ne hoş kaynatır ramazan tavaşı
İftar olur başlar bayram havası
Okunur müminin kabul duası
Her yerde ehlini bulur ramzan

On bir ay yeriz bir ay tutarız
Sanki yaradana mektup atarız
Yalvarır yakarır sonra yatarız
Aşığın gönlünü aldı ramazan

Tükenmez bir nimet bekleyin ondan
Can tenden ayrılmaya başladığı andan
İtibaren özemirin defteri sağından
Mükâfatımızı verir yaradan

144. YAŞAMAK NE GÜZEL İNSAN OLANA

İnsan doğar büyür aklı erdikçe
Her gün karanlıktan güneş doğdukça
İnsanoğlu aradığını buldukça
Yaşamak güzel insan olana

Yaşamak ne güzel cahile değil
İnsn vardır hayvana çok meyil
Aslını sorarsak bini bir değil
Yaşamak ne güzel insan olana

Yaşamak vazgeçilmez bir unsur
Gerçi her kulda olur bir kusur
Gönül tarlasına solarsa mısır
Yaşamak ne güzel insan olana

Ben Özemir doyamadım dünyaya
Cihan atlı gerçi ben kaldım yaya
Ha şunda bunda ben kaldım yaya
Yaşamak ne güzel insan olana

145. UÇUP GİDEN TURNALAR

Koca dünya harekette devranda
Bir dost gördüm ehli sabah seyranda
Ulu bir tank o yıpranmaz cihanda
Hocam tanka selam söyleyen turnalar

Her dem kelimesi bir aşk bardağı
Tüm cemiyet dinler hastası sağı
Bahçesi bağı gülşen yatağı
Hocam tanka selam söylen turnalar

Doyum olmaz sohbetinin sonuna
Öyle bir Türk leke konmaz kanına
Layık olsam varsam dostun yanına
Hocam tanka selam söylen turnalar

Tank hocam ismini deftere yazdım
Padişah fermanıyla mührünü kazdır
Adalet defterini sağında gördüm
Hocam tanka selam söylen turnalar

146. AÇILIN CAHİL HALKA HOCALAR

Hükümet et mevki için taraf konuşman

Açılın cahil halka hocalar

Korkup dinsize ayet danışman

Açıllın cahil halka hocalar

Kuvvet yoluyla haksızlar haklı

Nize mucizeler arşivde saklı

Lakin hak yolunda battal taraklı

Açılın cahil halka hocalar

Küffarın islama hilelerini

Yüzyılda bin yılda stillelerini

İnce ince anlattın tillelerini

Açılın cahil halka hocalar

Âşık Özemir öter bir kumru

Kabir azabında dağ olur kumru

Kimi sağ der kimi sol hangisi doğru

Söyleyin dinlesin halka hocalar

147. GİDİYOR

Bir kardeşim vardı namus ehlinden
Mersin Mut kazasının Diştaş köyünden
Ölmeden ecel çağırılmış Sertavul belinden
Her işi mevlaya kaldı gidiyor

Alım satım için çıkmıştı yola
Helal kazanç için girmiş bu hale
Akşam olmuş bir örtü sormuş ev eve
Hepsi dünyaya kaldı gidiyor

Nihayet meyhaneci müsafir almış
Hak razı olsun bir sandalye vermiş
Uyuklayıp kavga arasında kalmış
Gün doğmuş devran döndü gidiyor

Harabat diyarında meyhane köşesi
Ne düzeni var ne de gişesi
Günahsız kardeşime gangster şişesi
Aklımı başımdan aldı gidiyor

Kuşluk vakti cesedi bulan vatandaş
Biz bağrımıza bastık kara kara taş
Öldürenin her zaman yeri olsun ataş
Allah kanmaz kulu kandı gidiyor

Aşk hasan söyler feleğin işi
Sizin gibi çok gördü çarkıla taşı
Yetim kaldı çocukları namuslu eşi
Sanma dünya sana kaldı gidiyor

Ben Özemir sordum yaşın ne kardeşim
Kerdeşini mi öldürdüm nedir bu yasın
Yoksa benim senin mi tasasın
Cevap verdi hoca aldı gidiyor

148. DOSTUMA

Günü birinde ihsana vardım
Yürüdüm bin yılı bir yılda aldım
Benden ileride bir eren gördüm
Sordum ismini Ahmet Akçaymış

Yapıştıydı darda kalanın elinden
Aziz dostum lutuf duyulur dilinden
Nasibi olan alır güllerinden
Bir satıcı gördüm Ahmet Akçaymış

Desem ona koruyucu kayırır
Hayır ben normalim diye bağırır
MiHenk taşı benim diye çağırır
Gördüm ismini Ahmet Akçaymış

149. UNUTMA DOSTUM

Iraklarda kalan arkadaşını
Hastaneden kalan can yoldaşını
Ruhundan ayrılan evlat tasını
Zevkine dalıp unutma dos dos

Bahçene ektiğin bağı meyvayı
Seni unutan evlat havayı
Civciv çıksın diye koydun yuvayı
Keyfine dalıp unutma dos dos

Zaman olur ilham seni de yoklar
Belki bir an göğsünü paklar
Arındım sanma şeytan araklar
Akıl terazidir unutma dos dos

Özemir der durmaz tüten dumanım
Derler öyle hani varın karın
Daha bitmedi gerçek sırlarım
Beni eğlendiğin unutma dos dos

150. ÖZEMİR'İN ADRESİ

Adires vereyim sana Konya'dan
Çıkmaz sokaklarda köşelerden sor
Haberin olsun yalan dünyadan
Ruhun gıdası maşalardan sor

Aşk yaylasından sesler çağlatan
Gülşen bağlarında bülbül ağlatan
Mısra mısra iç dünyamı anlatan
Biletçi gibi satan gişelerden sor

Dil eser bıraktı dudaklarımda
Kırmızı gül açtı budaklarımda
Hayal gerçek oldu adaklarımda
Kırklar elideği şişelerden sor

İyi bildim âşıklar ağlatan
Meznun edip dilden dile söyleten
Sonunda bulup gönlün eğleten
Yenidünyanınşekerinden sor

151. NE KALDI

Kurban olayım dudu diline
Kına yaksam boğum boğum eline
Sarılaydım o incecik beline
Sarmaşık da yatmamıza ne kaldı

Sen bir kar satıcı ben bir ağustos
Söndür alevimi göreyim seni

Taşlar bir yayadır gözler haramı
O mahu gözler aldın paramı
O ela gözler deştin yaramı
Sercana gitmeyi ne kaldı

Sen bir gül çiçek ben bezirgân
Koklayıp sinama sarayım seni

Özemirim sevdiğini ağlatan
Çeşmin seli yanaklara çağlatan
Hayat sigortasına canım bağlatan
Azraille cenk etmeye ne kaldı

Sen bir gül isen ben sarı bülbül
O nazik dalına konayım senin

152. KARA SEVDA

Kara sevda ateş edip yandırdın
Deli eyleyip derelere indirdin
Güzelim çok diye beni kandırdım
Vermedin bi tane kömür gözlüye

Kara sevda çok dedin bende çift gerdan
Silerim silerim çıkmıyor terden
Sana derim sana derim ey şah-ı merdan
Göster bana bir kere benli bozluyu

Kara sevda Özemir'in dilinde
Kala idim şu yaylanın elinde
Çimen dedim hakiygetin gölünde
Tarif etti bana suyu buzluyu

153. MELEŞİR KOYUNLAR

Meleşir koyunlar kuzularına
Meleşir kuzular yazılarına
Felek dur eder bazılarına
Ağrı dağı niye kalkmaz dumanın

Ak yar ile yayla yayla gezeyim
Yeşil bağlarda bostan bozayım
Yâre bir arzuhal belde yazayım
Kurşun kalem niye yazmam amanım

El verin de mucizalar piri el verin
Ayak baş verin gövde kol verin
Yol verin karlı dağlar yol verin
Yıllar doludu az kaldı zaman

154. KADER

Ne oldu kandillerim yanmıyor
Küskün durur sözlerimi kanmıyor
Bağırsam çağırsam geri dönmüyor
Gelse bile eda naz ile

Limanlarda vapurların batırdın
Haralarım sürdün sürdün götürdün
Tecelli kader bana matem getirdin
Birlik etmişler hepsi söz ile

Kara talih bana gayrı yan bakma
Çehreni eğip de kaşını çatma
Gidip zindana sırt üstü yatma
Oyna karşımda kırık saz ile

Kader seni yana yan aradım
Tel tel edip zülfünü taradım
Özemirden ayrı düştü muradım
Bir daha görmedim iki göz ile

155. BEDBAHT GÖNÜL

Vefasız gönülde sefa görmedim
Aşkı verdin niye şadı vermedin
Ela göze siyah sürme sürmedim
Heylan yaratır gözümün seli

Çılgın gibi seven bağı yanıklar
Sevda bilmeyen bunu ayıplar
Aşkın sarhoşuyum dilim sayıklar
Beni ayıltan o yârin gülü

Aik ile muradı beraber bulsak
Adımız yan yana beraber yazsak
Gülşen bahçesini beraber gezsek
Keseden gitmesek dolansak yolu

Aşk ile hu çeker karibin sesi
Yana yana biter onun nefesi
Var mı Özemir cihanda eşi
Uzandım uzandım tutmadı eli

156. PARLAK HAYALLE DOLAŞIK HAL

Ben sandım yâri seher yıldızı
Çıkıyor karşıma yar bazı bazı
Giyinir yeşili alı kırmızı
İnce belini saramıyorum

Gözüm yoktur şu dünyanın malında
Ahım kaldı şu gülşenin gülünde
Babucum eskidi aşkın yolunda
Dolandım dolandım varamıyorum

Çok çağırdım yar duymadı ünümü
Yoluna akıttım kanımı
Daha istersen verem canımı
Sona bundan fazla yaramaz oldum

157. UNUTTUM SANMA

İkrarlı olur âşıkların sözleri
Yanmış olur Gülşen için gözleri
Beratlarda huri görür gözleri
Koca dünyaya vermez bir telin

Her gülşende gönül için elin var
Her bahçede dışı dikenli gülün var
Aşkın sırlarında oğul balın var
Taze yağa kaymak getirir elin

Gönül kuşu bende dal dal akışır
Şeyda bülbülüne gülü çekişir
Yeşil yeşil zümrüt sana yakışır
Gayet inceden incedir belin

Bir ah ettim arş-ı âlemi unuttum
Korkma Özemir hapları yuttu
Küllenince sanma bir an unuttu
Aşkıma kütük getirir selin

158. YOL ÜSTÜNDE

Yol üstünde yâri gördüm yakından
Teker ağlar dümen ağlar yol ağlar
Korkar oldum muvazenemdeki akından
Gözlerimden kanlı yaşlar sel ağlar

Hidayet yolcusu nereye giden
Güzelim bana bühtan mı iden?
Seher yıldızı kaftanı niden
Bodura çekilmiş dudak dil ağlar

İnayet yolcusu dağları aştı
Gözler döğüştü kalp selamlaştı
Aşk ateşi bizde kırkıda geçti
Kalem ağlar defter ağlar el ağlar

Gel Özemir bu gönlü satayım
Alan olmaz bir gülşene katayım
Hasiret kollarımı yastık yapayım
Bu seferde ince kemer bel ağlar

159. TEMSİL

Birçok hayaller düştü peşime
Yâdlarınıyâdı girdi düşüme
Bir devlet kuşu kondu başıma
Onu alıp bakmadan ol uçar gider

Bıraktım hayali geriye döneğ
Boz çizgili olmuş kırmızı yanak
Dünya dedikleri virane döneğ
Yaklaşma dibine ol göçer gider

Özemir söyler kendi haline
Uçan kuş olsam konmam dalına
Herkes bir yolcudur gider yoluna
Çabuk gitme yolcu yol kaçar gider

160. BACASI TÜTEN OCAKTA KALDIM

Bacası tüten ocakta kaldım
Beşikte salındım kucakta kaldım
Isız tenhe bucakta kaldım
Soran olmaz ben karibim halini

Durmaz deli göznül hemen coşarsın
Coşar coşar karlı dağlar aşarsın
Bana derler damla düşer üşürsün
Çok eğledim Kızılırmak selini

Bir selam iletin ona tezinden
Gönül bahçesinden güller yazından
Kiraz dudak elma yanak ela gözünden
Saramadım der o incecik belini

Bahçede güllerim bahar yaz çıktı
Yeşil göllerime ördek kaz çıktı
Bir şans çektim bir kırıcak saz çıktı
Vuramadın der perde perde telini

161. DAĞDAN DÜZE

Karlı dağlardan ineyim dedim
Taç olup başına konayım dedim
Bir güzel aşkına yanayım dedim
Yürek kebab oldu kalbim tel ağlar

Sanki altun vermez budağın
Bir tebessüm verdim almaz dudağın
Kızılırmak gibi yıkma yatağın
Aktı çeşmim seli sel ağlar

Yüzer kayıklarım geçti engini
Şu cihanda kimse bulmaz dengini
Özemir der teselli eyle kendini
Bir tek çiçek gördüm Ali ağlar

162. ŒU AZRAİL

Ah Œu Azrail denen büyük dert gibi
Ben beŒ sandım meğer günüm dört gibi
Sık sık geliyor bir Arap gibi
Beyaz kartal gibi aklarım seni

Mevla'm izin verdi gün verdi bana
Uzatıp uzatıp gün verdi bana
Kader kasavet verdi kam verdi bana
Çekerim çilemi beklerim seni

Uğrun uğrun dost bağına girmeden
Geldin çattın muradımı almadan
Yalvarırım sana daha ölmeden
İki kelimeyle yoklarım seni

Çekti bayrağını bir sancak gibi
Sıralandı evlat hep boncuk gibi
Gülüm konca diye koklarım seni

163. GÖNÜL NE DİYOR

Avut gülşenim sen beni avut
Yaşat hayalimi kalbinde uyut
Aşkın pınarına diktim bir söğüt
Açılan yapraklar gülşenim diyor

Kaşalrın set çekti kirpik tel oldu
Geçemedim setti gönül deli oldu
Senden gelen ağı bana bal oldu
Kara topraklar gülşenim diyor

Özemir der Gülşen için söylerim
Gülşen bahçesinde gönül eylerim
Gülşenden başkasını ya ben neylerim
Gönül illa Gülşen gülşenim diyor

164. ÂŞIKLAR

Âşıklar kendini haklı bulurlar
Kalplerinde aşkı saklı bulurlar
Gülşeni bir sarayda görürler
Dolanır sarayı çıkmaz kalır

Âşıklar halinden bilen az olur
Gülşeninde binbir eda naz olur
Sabret gönül der bir gün yaz olur
Ömrü biter yaza çıkmaz olur

Âşıklar her deme durup akamaz
Her güzelin yüzüne bakamaz
Muhanet yârin sözünü çekemez
Söyleyi söyleyip çekemez ölür

165. ALLAH AŞKINA

Mucizalar verdin varlığına
Kimleri aldın yarlığına
Senin için yoktur zorluğuna
Beni âlemlere yakıp kül etme

Allah bir dedim hak peygamberin
Benim senden başka yoktur kaderim
Senin elinde benim kaderim
Beni âlemlere gayri zal etme

Ömrümde ilimi ben sende buldum
Senin aşkınla sarardım soldum
Daldım aşkınla daldıkça daldım
Sar beni sinana beni deli etme

İsminle başladım hemde bitirdim
Bülbül gibi öttüm gülüm yetirdin
İlahi kalmeden servet getirdim
Beni muhanete gayri kul etme

166. YALVARIP

Âşığın bağları bir yeşil göldür
İlmin dağları bir ucuz çöldür
İnsan denen mahlûk kuldur
Suçsuz kul olmaz affet Allah'ım

Aşığın bağında bülbüller öter
Aşkına düşene gelmiyor heder
Kızarsan beni eylerim heder
Suçsuz kul olmaz affet Allah'ım

Aşığın bağları yeşildir yeşil
Suları çok soğuk ellerim üşür
Özemir bize de gelir teneşir
Suçsuz kul olmaz affet Allah'ım

167. ALLAH AŞKINA

Kara topraktan beni halk eden
İster Kevser verin canım pak edin
İster huzurundan beni tart edin
Merhamet yarabbi bana merhamet

İstersen yelkeni suya daldırır
İsterse ağlatır isterse güldürür
O isterse dönmez yola göndürür
Merhamet yarabbi bana merhamet

O isterse boş bardağı dolu eyler
O isterse Özemiri deli eyler
O isterse gözün yaşın sel eyler
Merhamet yarabbi merhamet

168. GÖNÜL PAŞA OLDU

Ordular çağırdım silah başına
Kutup dairesini almak isterim
Bin beşyüz cephe çıktı karşıma
Dostun yanına varmak isterim

Ali onbaşı mangandan öncüler çıkar
Ömer çavuş geride erzaka bakar
Ekrem'in mangası düşmanı yakar
İntikam günüdür sormak isterim

Eyüp yüzbaşı çaldı alarım
Kılıç çekip biz düşmanı girelim
Allah Allah deyip şahit olalım
Sualsiz cennete girmek isterim

169. AŞKIN SÖYLEDİĞİ

Allah aşkına konuş güzelim
Yokmu senin ağzın dilin lisanın
Korkma gözün yoktur düşmez kazelin
Eli kurur senin dalı kesenin

Senin aşkın beni deli eyledi
Gülşen bahçelerin beni eğledi
Kalbim ah çekti dilim söyledi
İman dlmaz sevdiğine küsenin

Her dem felek bizi ayrı gezdirdi
Bir melek gördüm dağı tozdurdu
Bu meleğin aşkı yazı yazdırdı
Çok görmeyin dolup dolup taşanı

Nasihatim arkamdan gelene
Aşka düşme ömrüm gider talana
Kurban düşer sevdiğini sarana
Dengini bulup derdini esene

170. İNAN BANA

Gel ey dostum bende bende naçarım
Yoldaş olup bu illerden kaçalım
Beyaz kartal gibi bizde uçalım
Arkamızdan gelsin cahil sürüler

Gel ahınla şu ömrümü bitirdin
Gülşen diye diye güller yetirdim
Aşkın beni aşk gölüne batırdı
Günahları kurtaramaz sarılar

Özemirim der meğirimde meğeri
Candan sevdim ama vermez değeri
İsmim altında gördüm mühüri
Şahit etsen gelsin hürüler

171. VAZGEÇ DİYEN KOMŞULAR

Beyaz olur süt beyaz kanatlı
Bazı gelir geçer kırk atlı
Annadım aşk denen tatlıdan tatlı
Çok çalıştım ama ben geçemedim

Bazı olur huri kızı göndürür
Gözüm ıslanır başım döndürür
Sarı renkli sularıyla kandırır
Cam bardağından ben içmedim

Gönül çarşısında dalgın gezerken
Azraili gördüm beni süzerken
Benim için silahını düzerken
Çok çalıştım amma ben kaçamadım

172. DİVANE ÂŞIKLAR

Âşık olan sevdiğini söylenir
O yalnız meşguluyla eğlenir
Yanmış sesi yüreklerde dağlanır
Karip olur ağlar kendi başına

Yüksek taşlara seyrana çıkar
Gönlü engin olur ceylana çıkar
Cemiyet içinde elemeler çeker
Ak yerine karalar bağlar başına

Öksüz olur yüreğinde yağ olmaz
Kendi canlı olur yüreği sağ olmaz
Gülşeni görmedik ham meyva olmaz
Bir gün olur düşer kendi başına

Özemir bağla sözü saz ile
Hep hak konuş eda naz ile naz ile
Arayn bulur gülşenini söz ile
Nurdan güneş görür onun başında

173. TURNAM

Hangi âşık gülşeni sevmiştir
Haber ver bana sorarım turnam
Seveni sevmezseniz dünyada
Ah ile kanadın kırarım turnam

Avcı ile aşğını seçiniz
Aşk gölünden beyaz sütü içiniz
Aşğına kollarını açınız
Açmazsan bu ilden ırarım turnam

Turnalar ıradı vatana selam
Yüreğim aşk ile dağlanır halen
Özemir gülşeninden olmuştur talan
Deyin dotlara duyarım turnam

174. DÖNENLER

Bucilerim tel tel beni yakıyor
Gam yükümü kervanlarım çekiyor
İlk gördüğüm son karşıma çıkıyor
Motor döner teker döner yol döner

Ağlama güzelim sana yazıktır
Muhanet suyunun bendi bozuktur
Fesatın garezi bize azıktır
Dünya dönr mevsim döner gül döner

Gel Gülşenim gönül yundu arındı
Bülbül gibi bir çiçekte göründü
Aşkın bana yedi renkte göründü
Sarı döner yeşil döner al döner

Niyet ettim leyli kadir kılmaya
Âşıkların pirini görmeye
Bir kartal geldi beni almaya
Meftun döner mevlane döner tel döner

Bırak Özemir beyhude yanma
Dünya allı gelin sararım sanma
İnsanoğlu çiğ süt emer güvenme
İkrarlı söz verir sonra dil döner

175. SÖYLER DİLİ GÜLŞENİM

Ah bu aşk denen yerli Melahat
Ne ölüm bilir nede felaket
Yıktığı kalpler çeker nadamet
Söyler dili Gülşen Gülşen Gülşen Gülşenim Gülşen

Ne fakir bilir ne de zengini
Aşk bedbahtır bulamaz dengini
Bir yudumcuk beyaza verir kendini
Söyler dili Gülşen Gülşen Gülşen Gülşenim Gülşen

Beyaz kartal gibi süzülür gelir
Gider yoluna hayali kalır
Ne zor imiş sevmek sevenler bilir
Söyler dili Gülşen Gülşen Gülşen Gülşenim Gülşen

Gelin dostlar acıyın benim halimi
Tutup kestin aşkın dilini
Havaya çizdi salladı elini kolunu
Ağlar dili Gülşen Gülşen Gülşen Gülşenim Gülşen

Bir gün olur eser kalır bu yelden
Kara toprak götürünce bu ilden
Yaptığını görür hem elden hem dilden
Devam et Gülşenim Gülşen

176. DAL FİDAN FİDAN

Yıllardır hasretini çektiğim
Sinemde aşkın dal fidan fidan
Usul boyunca cemaline baktığım
Salınıp geldi dal fidan fidan

Seherde sedan nağmelerin var
Kaşlar yay olmuş eğmelerin var
Ne çözülmez sağlam düğmelerin var
Çözer selavat el fidan fidan

Gönül kuşu yar başına konalı
Aşk dalında habaların yanalı
Kırklar aşkın şarabından sunalı
Yıkıla yıkıla yol fidan fidan

Eğlen güzelim karşıma otur
Mehtaplı geceler müjdelere getir
Koyma peşinde benide götür
Özemir kapına kul fidan fidan

177. ÖNCEKİ ŞİİRE CEVAP GÜLŞENDEN

Gel sevdiğim senle böyle göçelim
Doldur ver gadahı bada içelim
Dolaşak kırları gönül açalım
Ey minnetli günler kal fidan fidan

Ateşin sinemi dağlarda yaktı
Hicran fırınası dalları büktü
Sevinç ırmakları gözümden aktı
Cağladı aşkından sel fidan fidan

Ateşin bağrımda yandıkça yandı
Muhannet dalından bir ılık söndü
Devlet kuşu şimdi başıma konu
Sar beni aşığım al fidan fidan

Yıllar haber verdi yılları kovdum
Yoldum saçımı sinemi düğdüm
Gökte arra iken yerlerde buldum
Gülşen Özemire kul fidan fidan

178. ÂŞIGİN AĞIDI

Ne gün gördüm ne de bir diyar
Hem maddi hem manevi ruhum ihtiyar
Aşk elinden bitap düştüm ağlarım zati zar
Bari hak katında güleyim bari

Eloğlu safa içinde mihnet çekerler
Gizli gizli seyirime bakarlar
Önüme kuyu arkamdan çıra yakarlar
Bari hak katında yolum bulaydım bari

Ah şu felek cilvesini hep bana yaptı
Gönül bağlarımı tarumar etti
Köle var köle var tela ile güzele sattı
Bari ogüzel alaydı bari saraydı bari

179. BİR GÜZEL GÖRDÜM

Bir güzel gördüm aklım zay etti
Can ruhumu bölük bölük pay etti
Ne sessizdim konuşturdu duy etti
Aşk bir fırtına coştı bu gönül

O güzel ki süt beyaz kanadı
Bazı birler gelir bazı kırk atlı
Bazı aşktan şarap verir yanaklı
Böyle güzele düştü bu gönül

İnci deryasından hediye verdi
Gördüm ruhum anda devam girdi
Yaz âşık özemir dedi kayboldu
Eridi vücudum sustu bu gönül

180. KIRMIZI ÇİÇEK

Kırmızı çiçekte duydum kokunu
Hareketlerimden aldım dokunu
Kelime kelime verdin lokumu
Çok salınma güzelim yorasın beni

Nasıl yapmış bilmem seni yaradan
Zerre zerre toplamış küreden
Değilsin gülşenim sen bir sıradan
Aşkta tuzak yapıp kurarsın beni

Özemir der aşkın ile Ali'yim
Aşkından evliya deli veliyim
Zannetme gerdana mahrem yeliyim
Perdeler yerine gerersin beni

181. VAY ANASINI VAY

Dinle dostum bir hal geldi başıma
Bir güzelin şivesi girdi düşüme
Ateşi kalbime dumanı başıma
Ondaki naz çalım deli etti deli
Vay deli deli uy deli deli

Bir şehirde dolaşırdım şehire
İnsanların kalbi olmuş meyhane
Bir dilber gördüm dedi bir dane
Ararsan beni deli etti deli
Vay deli deli uy deli deli

Sordum katil misin öldürdün beni
Dedi canımdan çok sevdim seni
Ben Özemir derdim Ali'yim hani
Yemin olsun deli etti deli
Vay deli deli uy deli deli

182. AŞIRI ÂŞKIN SÛKUNU

Aşk güzelliklerin başında taçtır
Bunun için kimi hatip hoca kimi hacıdır
Kimi ezbercidir kiminin hali acıdır
Kendini bilmez güzel âşık öldürür

Dilberin sultanı var bilmezler
Berat gecelerinde gelir görmezler
M rit olmayan âşık sırra ermezler
Erenin g l  açar bazı soldurur

Güzelim birim sana cefa etme bana
Bir    t vereyim dudak ver bana
Güzellik meleği kan verdi bana
Unutma ki senden  st n Allah var

183. ÂŞIĞINEŞİNE MEKTUBU

Eşim sen gideli perişan oldum
Dokuz çocuk ile bir inde kaldım
Rezillik ağıyla deryaya daldım
Bize sıra gelmez diye çöl çağırır

Çünkü çocukların boynu büküktür
Kiminin saçı kiminin başı söküktür
İşe varmaz elim, belim büküktür
Sesiz gelde dinle evde deli ağlar

Selam olsun yanındaki çocuğa
Eyuba fatmaya Gülşen boncuğu
Felek bizi benzetti oyunağa
Bu güzel evde şimdi kul ağlar

Gerçi bize kardaş bacı baktılar
Biz uyurken bile ocağı yaktılar
Vazife bilip kapı dışı çıktılar
Tura tura kirpik âşık Ali ağlar

184. TÜRKMEN GÜZELİ

Tekeli kışlasında ekin gezerken
Göçen Türkmen kızlarını süzerken
Bir güzel gördüm kalbim yazarken
Beni de deftere yaz dedi gitti

Her bakışı bir aşığı öldüren
Her bakışı bir hastayı diriltten
Güzel mi güzel beni ağlatan
Sürünün önünde hey gidi gitti

Görünce güzeli boynum büküldü
Aklıma baharın çiçeğe takıldı
Boynun bükme herif diye takıldı
Toparla aklını vay dedi gitti

Öyle bir güzel ki beyaz sürmeli
Sarı etek giymiş beli kırmalı
Boynu fidan gibi eli kirmanlı
Attığım adımı say dedi gitti

Ah âşık olan duyarlı olur ne çare
Ah gl duymaz bülbül olur bi çare
Feleğin rgnde çok Gülşen Hümeyra
Daha yok mu âşık say dedi gitti

Güzel gitti Ali ne durun ağla
Durma sende git de feryat eyle
Perişan bitkin düştüm ne olur böyle
Allah'a ısmarladık bay dedi gitti

185. BİR GELİN

Sürünün önünde hey çeken gelin
Çekmeli sal balı dolan bucağı
Benim kadar sevmedi anan kucağı
Koyma beni sahilde alam vahını

Alamadım yaylam senin ahını
Yaşamadım soğuk çiğli sabahını
Çelik sularınla yağlı balını
Süte şeker koyup çağır şahını

Âşık Özemir yayla yolunda
Bir gelin gördüm kendi halinde
Melekleri sağında solunda
Hiç kimse koymaz senin ahını

186. GELİRİM

Tarif etmiş kalem ile dil ile
Duydum seni esen lodos yeliyle
Renk renk oldum ak çiçekli gül ile
Bağlar gazel döker iken gelirim dost gelirim

Ben göçerken yol üstünde dururdum
Duruşuna fena halde darıldım
Ağırbaşlı olduğuna bayıldım
İlk bakışta ben kâmilî bilirim dost bilirim

Nice güzel geldi gitti yeri yok
Gel dolaşak makamı var evi yok
Fazla yanma gel bu aşkın sonu yok
Bir busecik bir kar ile gelirim dost gelirim

187. YARDAN KIYMETLİ KİM GELDİ GİTTİ

Kavimlerle dolup boşalan dünya
Yardan kıymetli kim geldi gitti
Nice yiğitlerin beli büküldü
Yardan kıymetli kim geldi gitti

Kaşlarında türlü kumaşlar dokunur
Gözlerinde felsefeler okunur
Sarı tiken gül yerine sokunur
Yardan kıymetli kim geldi gitti

Tuzsuz çorbamın tuzu biberi
Her türlü güzelliklerden ileri
Hatta aydan yıldızlardan da ileri
Yardan kıymetli kim geldi gitti

Ezgisi Özemir'in söylesin kullar
Bin yıl tartışılsın konuşsun diller
Haşrolsa bülbüller karşısı güller
Yardan kıymetli kim geldi gitti

188. VAR

Tarlayı boş bulup savurma tosun
Dön sak ensende Ali'lerin var
Dalına bin batman ağırlık koysun
Sökemez dizlersin delileri var

Bir eser bayına karanlık çöker
Ol zaman kalbinde kıyamet kopar
Gözünde sular bile tersine akar
Ağlara düşersin fileleri var

Arar Özemir Gülşeni arar
Gönül tek kılavuzu kıldı karar
Bir derya gemisi ah neye yarar
Taşlara çarpacak yalıları var

189. HAYALLER

Gel seninle dolaşalım kırları

Gül derelim serelim gönülleri

Ömrüm boyunca hasretini çektiğim

Canlandıralım gönlümüzdeki hayalleri

190. GİDİYORUM

Gülşen için gezdim gurbet illeri
Buldum amma konuşmadı dilleri
Başıma getirdi bin bir halleri
Toprağım sılaya çekti gidiyor

Âşık Ömer gibi muradım kaldı
Felek Cem gibi güneşe saldı
Akif Ersoy gibi gicede buldum
Suyunu kalbime döktü gidiyor

Fuzuli gibi ızdırabım unutmam
Sultan Abdal gibi başımdan duman
Karacaoğlan gibi halim pek yaman
Kader dudağımı büktü gidiyor

Yonis Emre gibi benlik yitirdim
Özemir Ali emlik yitirdim
Gönül bahçeme Gülşen getirdim
Arkamdan gel dedi kalktı gidiyor

191. GİŞEDE

Yolcuyum durmadan giden yoluma
Hoşça kal dedim vatan ilime
Yanar iken yanmaz oldu halime
Gişe niye vermen benim biletim

Yoksul yuvada yolun bekledim
Kırık kalbe göz suyunu ekledim
Cahil devesine yüküm yükledim
Gişe niye vermen benim biletim

Garip nağmelim beni yollamaz
Beyaz bileklim elin sallamaz
Gidiyorum desem beni anlamaz
Gişe niye vermen benim biletim

Sorma dostum sorma bende bu hali
Özemir divane deliden deli
Ardında yoktur bir söğüt dalı
Gişe niye vermen benim biletim

192. NASİHAT

Yıkıcı konuşma gülün açılmaz
Yalan ile hak yoluna uçulmaz
Hırsızlıkla sırat köprüsü geçilmez
Yanar yanar eyvah çeker kalırsın

İncekar olma yoldaş yolda kalırsın
İftarcı olma intizar alırsın
Küfürçü olma imansız ölürsün
Bütün yaptığına pişman olursun

Özemir der hak yoluna gidelim
Gülşen bağlarına seyran idelim
İmanı yoldaş alıp gidelim
Yaradının cemalini görürsün

SONUÇ

Elimizdeki metinlerden yola çıkarak âşıklık geleneği içerisinde çeşitli yönleriyle inceleme fırsatı bulduğumuz Âşık Özmir sevgi ve hoşgörü yüklü şiirleriyle bütün insanlığa seslenmiştir. Âşığımızın bütün insanlığı sevgi etrafında toplanmaya çağırmasında okuduğu, duyduğu ve derinden etkilendiği; Mevlâna, Yunus Emre ve Ahmed Yesevî'nin etkileri vardır. İnsanlığa seslenen âşığımız, şiirlerinde iyilikten, doğruluktan ve sevgiden bahseden hemen her konuyu işlemiştir.

Âşıklar, şiirlerini hece vezniyle ve dördlük esasına göre söylerler. Özmir'in şiirlerindeki dördlük sayısı genellikle üç ile beş arasında değişmektedir. İncelediğimiz 192 şiirden sekiz heceli şiirleri içerisinde 50'si üç ile beş dördlük arasında değişirken 3 şiirde altı ile sekiz dördlükten, 1 şiiri de tek dördlükten oluşmaktadır. On bir heceli 138 şiir içerisinde 130'u üç ile beş dördlük arasında değişirken 5 şiirde altı ile dokuz dördlükten, 1 şiir tek dördlükten, 2 şiir de diğer başlıklı şiir içerisinde yer almaktadır.

Özmir, şiirlerinde genellikle sekizli ve on birli hece ölçüsünü kullanır. İncelediğimiz 192 şiirden 54'ünü sekizli, 138'ini on birli hece ölçüsüyle söylemiştir. Âşıkların şiirlerinde görülen kafiyeler çoğunlukla yarım kafiyelerdir. Âşıklık geleneğinin temsilcilerinden olan Özmir, şiirlerinde yarım kafiyeyi ağırlıklı olarak kullanmış, bunun yanında diğer kafiye çeşitlerini de kullanarak ahenk unsurlarından yararlanmışır.

Özmir'in şiirlerinde ses benzerliklerine dayalı problemler, mısraların kendi içinde hece sayılarının eşit olmaması, mısraların duraklarının dördlük içindeki uyumsuzluğu gibi kusurlara rastlanır.

Âşığımız, 192 şiirden 144'ünde gelenekte çok başvurulan ilk dördlüğün ikinci ve dördüncü mısralarında kullandığı mısra halinde redifleri her dördlüğün sonunda aynen tekrarlamıştır.

Âşıklığın önemli bir unsuru olan rüya görme olayı Özmir'de degerçekleşmiştir. Âşık Özmir rüyasında, Hz. Mevlana'yı görmüş, âşıkların pirinden bade içmiş ve bu rüyadan sonra geleneksel halk şiiri tarzına yönelmiştir. Âşığımız, şiirlerinde iki mahlas kullanmıştır. Şiirlerinin 65 tanesinde Özmir, 9 tanesinde (36, 38, 50, 92, 130, 138, 140, 141, 184) kendi ismini (Ali) söyleyen âşığımız, 6 tanesinde (122, 123, 129, 161, 181, 190) de Özmir ve Ali mahlasını birlikte kullanmıştır.

Âşıklar, şiirlerini saz eşliğinde söylerler. Herhangi bir saz eğitimi almayan Özemir, saz çalmayı öğrenememiştir. O, âşıklık geleneğinde önemli bir unsur olan sazı, kendisine yoldaş olarak görmekte (Söyle Sazım -58) dir. Özemir, hem saz çalan hem de şiir söyleyen âşıklardan değildir. ‘Okuma yazma bilen âşıklar’ grubunda yer alır. Özemir’in şiirlerindeki konu çeşitliliği onu diğer âşıklar arasında öne çıkaran en önemli özelliklerdendir. Onun şiirlerinde: aşk, tasavvuf, öğüt, yakınma, özlem, sağlık, vb. pek çok konu ele alınmıştır. Âşığımız, farklı konuları ele alırken bile iyilik, sevgi ve doğruluk paydasında buluşmayı başarıp asıl olana yani Yaradan’a yolculuk yapmıştır.

Özemir, taşlamalarında da yumuşak bir üslup kullanmış ve yaşadığı çağın aksayan, bozulan, yozlaşan değerlerini kırıcı olmayan bir dille yermiştir. Âşıkların dili, açık ve sadedir. Âşık Özemir’in şiirlerinde de herkesin anlayabileceği yapmacıktan uzak, sade bir dil kullanılmıştır. Bunun yanı sıra mahallî kelimelere, deyimlere, sık sık yer verilmiştir. Ayrıca âşığımızın şiirlerinde başta benzetmeler olmak üzere telmih, teşhis, mübalağa, tezat vb. gibi birçok edebî sanata yer vererek duygu ve düşüncelerini canlı bir şekilde dile getirmiştir. O, bazı kalem şairlerinin yaptığı gibi sanatlı şiirler söylemeye çalışmamış, ama şiirlerinin tabîî akıcılığı içerisinde edebî sanatlara ustaca yer vermiştir. Âşığımız toplumu derinden etkileyen olayların kendisinde bıraktığı izleri aktarmak için de bu gelenekten yararlanmıştır.

İlk örneğini Divanü Lugatî’t-Türk’te gördüğümüz dedim-dedili şiir söylemek âşıklar arasında bir gelenek haline gelmiştir. Birçok usta âşıktaki görülen dedim-dedi tarzı söyleyiş Özemir’de de görülür. Onun dedim-dedili şiirleri bu tarzın güzel örneklerindendir. Şiirleri, tıpkı etkilendiği Yunus Emre’nin ve Karacaoğlan’ın şiirleri gibi toplumun her kesiminden insanların severek okuyacakları ve kendilerinden bir şeyler bulacakları türdendir. Bu çalışmamızla Akdeniz insanının duygusunu, düşüncesini, özlemini, sevincini kısaca yaşamını şiirleriyle dile getiren, âşıklık geleneğinde unutulmasını istemediğimiz Âşık Özemir’i edebiyat dünyasına tanıtmaya ve araştırmacıların bilgisine sunmaya çalıştık. Kültür mirasımızın taşıyıcılarından olan Özemir’in tanınması, tanıtılması ve âşıklık geleneğinde hak ettiği yeri alması edebiyatımız için önemli bir kazanç olacaktır.

ŞİİRLERİN DİZİNİ

Âşık Özemir'in toplam 192 şiirini inceledik. İncelediğimiz bu 192 şiiri önce kullanılan ölçüye göre sekizli, on birli, daha sonra da tek dörtlükten oluşan şiirler ve diğer şiirler (hanelerindeki mısra sayısı beş veya daha değişik olanlar) diye ayırdık. Ayırdığımız bu şiirleri ilk dörtlüğün ikinci ve dördüncü mısraları ile sonraki dörtlüğün son mısrasına göre alfabetik bir şekilde sıralayıp bir dizin oluşturduk. Parantez içindeki sayılar şiirimizin numarasını gösterirken en sondaki numara ise şiirin sayfa numarasını göstermektedir.

Sekiz Heceli Şiir

Numarası	Şiirin Numarası		Sayfa Numarası
01	(39)	Alın terim gelmeyince	149
02	(42)	Gel de gör hak yolunda	152
03	(49)	Çek buyursa yeter bana	159
04	(32)	Şükür dedim yaradana	141
05	(34)	Ha dedim ha dedim sana	143
06	(3)	Çağlar akar aşk yoluna	111
07	(1)	Bir güzel çıktı karşıma	109
08	(53)	Adaletin bu mu dünya	163
09	(4)	Rind rind rind rinde rinde rind	112
10	(31)	Hayâlini düşünürke	140
11	(46)	Söyle dilim Mevlam söyle	156
12	(28)	Ben bu candan bezdim diye	137
13	(37)	Dön gel köyde kız kalmadı	147
14	(40)	Yerli malı yerli malı	150
15	(38)	Bilmem halimi gördü mü?	148
16	(18)	Mevlam seni bana verdi	127
17	(35)	İçemessin demedim mi?	144
18	(21)	Arkamdaki öne gitti	130
19	(33)	Veli keser hepimizi	142
20	(45)	Allah hu Mevla hu gel gel gel	155
21	(12)	Ötme karip karip bülbül	121
22	(16)	Onun için unutamam	125
23	(50)	Ben sağırım dil bilemem	160
24	(51)	Kınanmaya ben layığım	161
25	(54)	Kültürünle hoca hanım	164
26	(11)	Avcı değil bir köleyim	120
27	(19)	Gören gözler ben değilim	128
28	(43)	Seni çağırır söylerim	153
29	(14)	Seni çağırır gezerim	123
30	(44)	Mevlam çağırır gezerim	154
31	(52)	Boş bir insana benzettim	162
32	(27)	Beni sorarsan köydeyim	136
33	(8)	Yana yana arıyorum	117
34	(26)	Saltanatı peri gördüm	135
35	(29)	Cahil insan fesat insan	138

36	(5)	İkrar veren dil perişan	113
37	(17)	Uyan ey sevdiğim uyan	126
38	(2)	Hangisinden neşe aldın	110
39	(23)	Uyuyan gözler uyansın	132
40	(47)	Gözü melek görenlerin	157
41	(15)	Benim halimi bilir misin?	124
42	(9)	Homurdanır eşin olsun	118
43	(41)	Yakma beni güzeller dilber	151
44	(20)	Ah beni yakıp gider	129
45	(24)	Çeşmim seli çağlar gider	133
46	(10)	Övünsem de yalan söyler	119
47	(25)	Bu güzeli bana ver	134
48	(22)	Mümin diller yoldaşımdır	131
49	(36)	Koştur Ali hemen koştur	146
50	(6)	Yanar aşkı dövündür	115
51	(30)	Çalış evlatlarım çalış	139
52	(13)	Kov yabandan arıyı	122
53	(7)	Ya geçilir ya geçilmez	116

On Bir Heceli Şiirler

İndex Numarası	Şiirin Numarası		Sayfa Numarası
054	(126)	Ben giderim urgan gelir peşimde	237
055	(114)	Mikayil yazılı çift kanadında	224
056	(55)	Meznunun leylası biricik sayfa	165
057	(68)	Gül suyu serperim nen çala çala	178
058	(118)	Duyar kulağıyla ya Mevla Mevla	228
059	(123)	İçim dışım Mevla ah Mevla Mevla	234
060	(85)	Seni tunç göğsümü sararım yayla	195
061	(137)	Bir kız ver Allahım benim oğluma	248
062	(99)	Göster gideyim yakını bana	209
063	(103)	Geçti ömrün kaldı ahım talana	213
064	(144)	Yaşamak güzel insan olana	255
065	(172)	Karip olur ağlar kendi başına	284
066	(60)	Ha dedim ha dedim ha dedim sana	170
067	(130)	Dil yazdım diş yazdım sıra yanakta	241
068	(106)	Görürüm cenneti yar içinde	216
069	(154)	Gelse bile eda naz ile	266
070	(165)	Beni âlemlere yakıp kül etme	277
071	(107)	Bildir halimi haldan bilene	217
072	(133)	Gezeyim gölünü kaz diye diye	244
073	(138)	Uçurdum ördeği kaz geldi bize	249
074	(100)	Çalıp söylemeye tel de kalmadı	210
075	(86)	Ömür verir insanlara çam dalı	196
076	(115)	Süt beyaz idi hemde kanatlı	225
077	(185)	Koyma beni sahilde alam vahını	297
078	(119)	Bütün günahıma tövbe yarabbi	229
079	(76)	Seherde açılan koncalar gibi	186
080	(104)	Çok yavaş konuşur söylemez gibi	214
081	(121)	Âşıklar meclisine girde gör dedi	232
082	(116)	Mevlam bir gün bana görde yaz dedi	226
083	(155)	Heylan yaratır gözümün seli	267
084	(127)	Sildi gözyaşımı ar seher eli	238
085	(96)	Araştırdım suçlu yoktur ezeli	206
086	(81)	Yaktı kül eyledi bütün serimi	191
087	(180)	Çok salınma güzelim yorasın beni	292
088	(162)	Beyaz kartal gibi aklarım seni	274

089	(160)	Soran olmaz ben karibim halini	272
090	(178)	Bari hak katında güleyim bari	290
091	(108)	Ömrüm ömrüm hep talana gitti	218
092	(187)	Yardan kıymetli kim geldi gitti	299
093	(184)	Beni de deftere yaz dedi gitti	296
094	(132)	Dağlar da seslenir gülşenim deyi	243
095	(87)	Dedi sulu arazi bul kara toprak	197
096	(91)	Ağlayan gözlerim kine düşecek	201
097	(67)	İmanını yitirdin hey kıllı bebek	177
098	(141)	Çiğli soğuk havaya da elveda	252
099	(179)	Aşk bir fırtına coştı bu gönül	291
100	(78)	Götürüp pazarda sattın hey gönül	188
101	(173)	Ah ile kanadın kırarım turnam	285
102	(62)	Benden başkasına çirkinsin demem	172
103	(129)	Senden güzelini yapar mı bilmem?	240
104	(56)	Gözümde parlayan gül müsün bilmem	166
105	(135)	Ah kapısı açık imiş Mevlanem	246
106	(64)	Sevip okşayacak yar bulamadım	174
107	(166)	Suçsuz kul olmaz affet Allah'ım	278
108	(134)	On beş gününük bir ay kondu sanmışım	245
109	(171)	Çok çalıştım ama ben geçemedim	283
110	(80)	Hocaya götür delilerindenim	190
111	(168)	Dostun yanına varmak isterim	280
112	(186)	Bağlar gazel döker iken gelirim dost gelirim	298
113	(191)	Gişe niye vermen benim biletim	303
114	(84)	Ayak vurup kol atıp geçip gideyim	194
115	(58)	İçtim içtim ama kanamaz oldum	168
116	(156)	İnce belini saramıyorum	268
117	(73)	Eğer beğenirsen bendin olurum	183
118	(66)	Gene uslanmaz bu gönül dostum	176
119	(109)	Benim halim sana malum Yaradan	219
120	(176)	Salınıp geldi dal fidan fidan	288
121	(177)	Ey minnetli günler kal fidan fidan	289
122	(143)	Paslanan kalpleri sildi ramzan	254
123	(153)	Ağrı dağı niye kalkmaz dumanın	265
124	(117)	Allahımsın Yaradanımsın hüdasın	227
125	(192)	Yanar yanar eyvah çeker kalırsın	304
126	(112)	Badem gözlü turnaları vurmayın	222
127	(175)	Söyler dili Gülşen Gülşen Gülşen gülşenim Gülşen	287
128	(125)	Bir defacık olsun gör benim için	236
129	(169)	Eli kurur senin dalı kesenin	281

130	(139)	Kimler geldi geçti yolundan senin	250
131	(75)	Kuzu gibi kırıp bölerler seni	185
132	(90)	Yoksa her günüm yıl mıdır senin	200
133	(110)	Dahi nelere çeker gözlerin	220
134	(128)	Yanan aşkına değer gözlerin	239
135	(157)	Koca dünyaya vermez bir telin	269
136	(98)	Sade kaymak verin ona bal verin	208
137	(105)	Bulanlar gelsin bulanlar gelsin	215
138	(70)	Gülle oynayan can değil misin?	180
139	(69)	Seni beni çiğ yiyecek kendine dön	179
140	(94)	Doğrudur bana hak veren diyorsun	204
141	(82)	Gönülün aşkına konarsın bir gün	192
142	(140)	Bu yaşı kalplerden sökeriz bir gün	251
143	(146)	Açılın cahil halka hocalar	257
144	(145)	Hocam tanka selam söyleyen turnalar	256
145	(88)	Tabiatın en güzeli yeşil dağlar yeşil dağlar	198
146	(158)	Gözlerimden kanlı yaşlar sel ağlar	270
147	(161)	Yürek kebab oldu kalbim tel ağlar	273
148	(183)	Bize sıra gelmez diye çöl çağırır	295
149	(92)	O güzelim diye pul ile oynar	202
150	(188)	Sökemez dizlersin delileri var	300
151	(89)	Daha sarılmadık yaralarım var	199
152	(142)	Bizim hakka giden yolarımız var	253
153	(159)	Onu alıp bakmadan ol uçar gider	271
154	(170)	Arkamızdan gelsin cahil sürüler	282
155	(174)	Motor döner teker döner yol döner	286
156	(101)	Yanar kalbim yüreğim acıya düşer	211
157	(72)	Kalp konuşur kalem yazar el yazar	182
158	(93)	İyi Gülşen derde cevap verendir	203
159	(122)	Ya Muhammet derim beni de çağır	233
160	(164)	Dolanır sarayı çıkmaz kalır	276
161	(71)	Basınımız Türk basını değildir	181
162	(77)	Demire beze gaza tuza zam gelir	187
163	(131)	Yârinin yolunda yatanlar bilir	242
164	(95)	Yorganı sırtında vatandaşa sor	205
165	(150)	Ruhun gıdası maşalardan sor	262
166	(147)	Her işi mevlaya kaldı gidiyor	258
167	(102)	İlahi alınma çekti gidiyor	212
168	(74)	Aklımı başımdan aldı gidiyor	184
169	(163)	Açılan yapraklar gülşenim diyor	275
170	(59)	Hayal uçar hakikatlar kalıyor	169
171	(190)	Toprağım sılaya çekti gidiyor	302

172	(124)	Sevmeyi sevmeyi güzel yâd olur	235
173	(83)	Normalin üstünde her şey kül olur	193
174	(97)	Düz ovada yeşil bağlar kurt olur	207
175	(182)	Kendini bilmez güzel âşık öldürür	294
176	(111)	Yapışıp elimden çekenim yoktur	224
177	(136)	Dahi ver Allahım rahmetin çoktur	247
178	(149)	Zevkine dalıp unutma dos dos	261
179	(148)	Sordum ismini Ahmet Akçaymış	260
180	(61)	Konu bir davası milli hareket	271
181	(167)	Merhamet yarabbi bana merhamet	279
182	(120)	Dedi sapredenler bulsun selamet	231
183	(79)	Gidip de yerinde göresin Mutu	189
184	(152)	Vermedin bi tane kömür gözlüye	264
185	(65)	İnsan ne keş kurdu ne maymun türü	175
186	(63)	Yeni bir dünya yaratacağız	173
187	(57)	Geçmez akçeye satacağız biz	167

Tek Dörtlükten Oluşan Şiirler

İndex Numarası	Şiirin Numarası		Sayfa Numarası
188	(48)	Sözümün ikrarı gitti	158
189	(189)	Canlandırılım gönlümüzdeki hayalleri	301

Diğer Şiirler

İndex Numarası	Şiirin Numarası		Sayfa Numarası
190	(181)	Vay deli deli uy deli deli	293
191	(151)	Sarmaşık da yatmamıza ne kaldı	263
192	(113)	Susuz soldu kül oldu bahçede güller	223

KAYNAKÇA

- AFYONCU, Erhan, **Sorularla Osmanlı İmparatorluğu**, Cilt 1, 2006. Kozyatağı
- AKSAN, Doğan, **Anabilim, Anabilim Konuları ve Türkçenin Anabilimi**, 1998. Ankara
- ALPTEKİN, Ali Berat (1993), **Âşık Hacı Karakılçık, Hayatı, Sanatı, Şiirlerinden Örnekler**, Kültür Ofset Basımevi, Antakya.
- ALPTEKİN, Ali Berat - Saim Sakaoğlu (2007), **Türk Saz Şiiri Antolojisi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- ARTUN, Erman (1995), **Ozandan Âşığa Halk Şiiri Geleneğinin Kültür Kaynakları**, İçel Kültürü, İçel.
- ARTUN, Erman (1996), **Günümüzde Adana Âşıklık Geleneği ve Âşık Feymani**, Adana Valiliği, İl Kültür Müdürlüğü Yayını, Adana.
- ARTUN, Erman (2001), **Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- ARTUN, Erman (2002), “**Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı**”, Türkler Ansiklopedisi, C.II, s. 593-604. Ankara.
- ARTUN, Erman (2004), **Türk Halk Edebiyatına Giriş**, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- ASLAN, Ensar (1993), **Çıldırli Âşık Şenlik Hayatı – Şiirleri – Karşılımları -Hikâyeleri**, DÜ Eğitim Fak. Yayınları, Diyarbakır.
- ÂŞIK Sefil Selimî, (1978), **Yalınkat Şiirler**, Emek Matbaası, Sivas.
- ATILGAN, Halil (1997), **Ceyhanlı Âşık Ferrâhi**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- BAKIRCI, Nedim, **Niğde’de Âşıklık Geleneği ve Niğdeli Halk Şairi İbrahim Dabak**, Niğde Belediyesi Kültür Müdürlüğü Yayınları, 2010.
- BAŞGÖZ, İlhan (1979), **Âşık Ali İzzet Özkan**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara.
- BEYATLI, Yahya Kemâl (1984), **Edebiyata Dair**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul.
- BEZİRCİ, Asım (1984), **Türk Halk Şiiri Tarihçesi, Kaynakları, Şairleri ve Seçme Şiirleri I-II**, Say Yayınları, Ankara.

BEZİRCİ, Asım – Kemal Özen (2002), **Dünden Bugüne Türk Halk Şiiri**, C.I, İstanbul.

BİLGEGİL, M. Kaya (1989), **Edebiyat Bilgi ve Teorileri**, Enderun Kitabevi, İstanbul.

ÇOBANOĞLU, Özkul (1999), **Halk Bilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş**, Akçağ Yayınları, Ankara.

DEMİR, Sıdk (1993), **Afşinli Derdiçok, Hayatı, Edebi Kişiliği - Şiirleri**, Ankara.

DİLÇİN, CEM, (1995) **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, TDK Yayınları, Ankara.

DURBİLMEZ, Bayram, “ **Kadirli Yusuf Sıra’nın Hikâye Repertuarı ve Güzel Ahmet Hikâyesi**”, III. Uluslar Arası Çukurova Halk Kültürü Bilgi Şölen Bildirileri, Çukurova Üniversitesi Yayınları, , 1999, s.258-272, Adana.

DURBİLMEZ, Bayram, “**Taşpınarlı Âşık İkrâmî ve Bilinmeyen Şiirleri**”, Erciyes, s.154, (Ekim 1990), 1990, s.28-29, Kayseri.

DURBİLMEZ, Bayram, **Âşık Edebiyatı Araştırmaları: Taşpınarlı Halk Şairleri**, 3. Baskı, Ürün Yayınları, 2008, Ankara

EKER, Gülin (2003), **Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar**, Milli Folklor Yayınları, Ankara.

ELÇİN, Şükrü (1984), **Halk Edebiyatı Araştırmaları I-II**, Akçağ Yayınları, Ankara.

ERGİN, Muharrem (1994), **Dede Korkut Kitabı I / Giriş- Metin-Faksimile**, TDK Yayınları, Ankara.

ERGÜN, Saadettin Nüzhet (1936), **Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri**, Semih Lütü Matbaası, İstanbul.

GÖLPINARLI, Abdülbaki (1969), **100 Soruda Tasavvuf**, Gerçek Yayınevi, İstanbul.

GÖRKEM, İsmail (2001), **Türk Edebiyatında Ağıtlar Çukurova Ağıtları Metin - İnceleme**, Akçağ Yayınları, Ankara.

GÖZÜKIZIL, Ömer - Mukadder KÜREN (1992), **Yaşayan Halk Ozanları Antolojisi**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

GÜNAY, Umay (1993), **Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi**, Akçağ Yayınları, Ankara.

GÜNAY, Turhan (2007), “**Arguvan Türkü Festivali**”, Cumhuriyet Gazetesi, (922), s. 22, İstanbul.

GÜNEY, Cem Eflatun (1971), **Folklor ve Halk Edebiyatı**, İstanbul.

KAÇAR, Burhan (2000), **Âşık Püryani**, Tokat Belediyesi Kültür Yayınları, Tokat.

KALKAN, Emir (1991), **XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi**, Ankara.

KARADA, Metin (1996), **Erzurumlu Emrah Yaşamı Sanatı şiirleri**, Ayyıldız Yayınları, İstanbul.

KAYA, Doğan (1984), **Âşık İsmetî, Hayatı ve Deyileri**, Esnaf Matbaası, Sivas.

KAYA, Doğan (1990), **Şairnameler**, HAGEM Yayınları, Ankara.

KAYA, Doğan (1991), **Türk Halk Kültürü Araştırmaları**, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları, C. 2, Ankara.

KAYA, Doğan (1994), **Sivas’ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatî**, CÜ Yayınları, Sivas.

KAYA, Doğan (1998), **Sivas’ta Âşıklık Geleneği**, CÜ Yayınları, Sivas.

KAYA, Doğan (2000), **Âşık Edebiyat Araştırmaları**, Kitapevi Yayınları, İstanbul.

KAYA, Doğan (2004), **Âşık Veysel, Doğan Gazetecilik Yayınları**, Sivas.

KAYA, Doğan (2007), **Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü**, Akçağ Yayınları, Ankara.

KOCATÜRK, Vasfi Mahir (1968), **Tekke Şiiri Antolojisi, Buluş Kitabevi**, Ankara.

KOLUAÇIK, Hıdır (1985), **Gönülden Sesler**, Kadioğlu Matbaası, Ankara.

KÖPRÜLÜ, Fuat (2004), **Türk Saz Şairleri I-V**, Millî Kültür Yayınları, Ankara.

KÖPRÜLÜ, Fuat (1965), **Türk Saz Şairleri / XIX. Asır Saz Şairleri - Erzurumlu Emrah - Âşık Dertli**, Ankara.

KÖPRÜLÜ, Fuat (2004), **Edebiyat Araştırmaları**, Akçağ Yayınları, Ankara.

NAÇARÎ Ozan(1995), **Halk Kültürü ve Ozanlarımız**, Fon Matbaası, Ankara.

ONAY, Ahmet Talat (1996), **Türk Halk Şiirinin Şekil ve Nev'i**, (hzl. Cemal Kurnaz), AkçağYayınları, Ankara.

OĞUZ, M. Öcal (1994), **Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü ve Bugünü**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ÖZBEY, Cemâl (1957), **Sadık Baba, Hayatı ve Deyişleri**, Emek Yayınları, Ankara.

ÖZHAN Mevlüt (1992), **Yarayan Halk Ozanları Antolojisi**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ÖZARSLAN, Metin (2001), **Erzurum Âşıklık Geleneği**, Akçağ Yayınları, Ankara.

RAYMAN, Hayrettin (1996), **Karacaoğlan'ın Şiirlerinde Ahenk**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

SAKAOĞLU, Saim (1987), **Ercili Emrah**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

SAKAOĞLU, Saim (1987), **Senin Akınla, Kadırlili Âşık Halil Karabulut**, Nur Matbaası, Konya.

SAKAOĞLU, Saim (1988), **Bayburtlu Zihni**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

SAKAOĞLU, Saim (1998), **Türk Saz Şiiri, Türk Dünyası El Kitabı**, 3. Baskı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara.

SEÇMEN, Hüseyin (1983), **Karacaoğlan, Yaşamı – Sanatı - Şiirleri**, Deniz Yayınları, İstanbul.

N, Talat (1986), **İslâm Öncesi Türk Şiiri, Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı (Eski Türk Şiiri)**, TDK Yayınları, Ankara.

TURAN, Metin (1996), **Ozanlık Gelenekleri ve Türk Saz Şiiri Tarihi**, Armoni Matbaacılık, Ankara.

TÜRKMEN, Fikret (1995), **Âşık Garip Hikâyesi İnceleme - Metin**, Akçağ Yayınları, Ankara.

YAZICI, Rıfkı (1992), **Âşık Efkarî, Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Şiirleri**, Konya.

YILDIRIM, Ali (1994), **Pir Sultan Abdal, Yaşamı – Sanatı - Şiirleri**,
Ayyıldız Yayınları, Ankara.

KAYNAK KİŞİLER

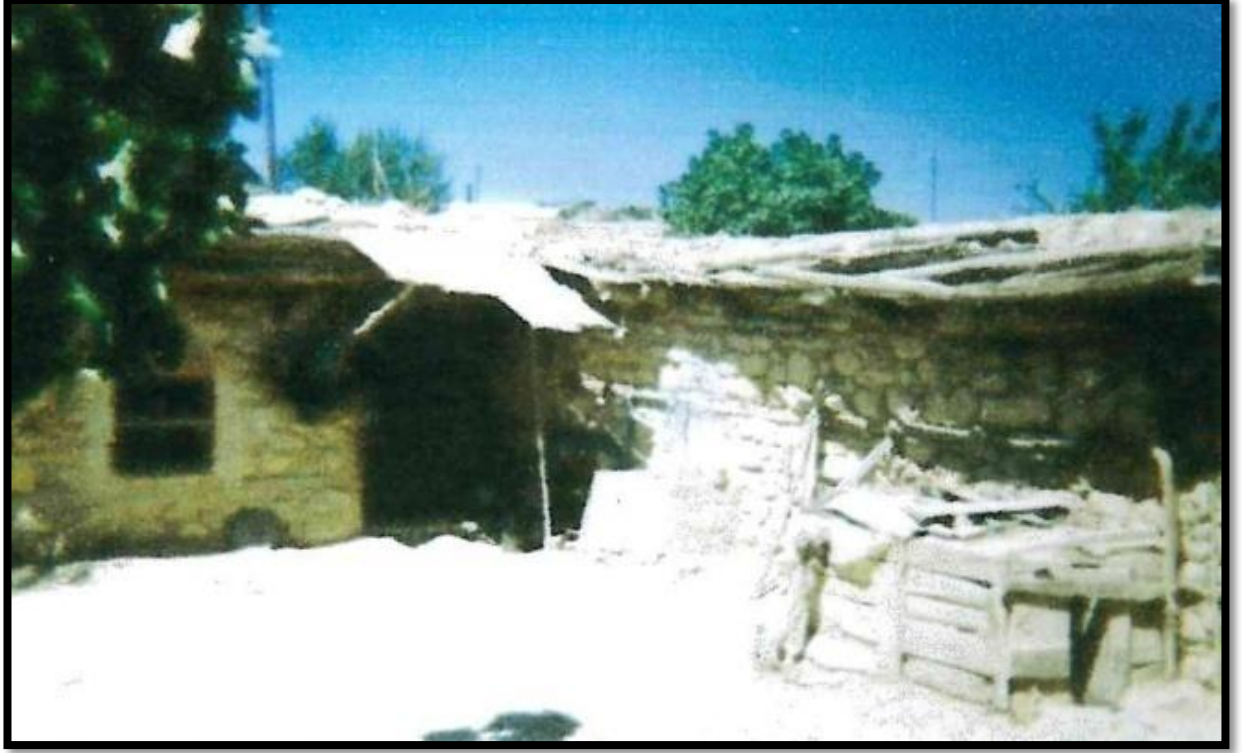
K.1. Ayşe YENMEZ, 85, Tekeli Köyü, Mut, Mersin.

K.2. Ekrem YENMEZ, 62, Tekeli Köyü, ilkokul, Mut, Mersin.

K.3. Mustafa YENMEZ, 72, Mut, İlkokul, Mersin.

K.4. Osman SİNAN, 79, Beci Köyü, İlkokul, Mut, Mersin.

EKLER

Âşık Özemir'in Evinden Bir Görünüş

Âşık Özemir'in Mezarından Görünüş

Âşık Özmir

Âşık Özmir'in Eşi Ayşe Yenmez

83 MÜSAFİR

Bir müşafir geldi lürim konaga
Cariyeler sekti arz geldi lüre
Odalar donattım ali canaba
Ucurdum ördęi kar geldi lüre

Kınalı parmaklar filcan deşirdi
Gelen dostlarım aklın şaşındı
Tencereler tavalar kurzu pişirdi
Hiç beklemedik toz geldi lüre

Çok uzun konuştuk geldik oynadık
Karşılıklı muhabbet sevgi söyledik
Gülşen bağlarında gönül eğledik
Birden baktım ki sarı geldi lüre

Ağır ağır merdivenleri indim
Yolladım müşafiri çeriye döndüm
Bunlar olmadı diye içimden yandım
Altın Kadehlerde lür geldi lüre

ARZAİLE BİR DİLEK ÇE 45

Arzail efendi göründü bene
O anda vücudum gitti kefene
Bir Dilekçem vaf'dır al hele sana
Bildir halimi haldan bilene =

Biliyorum amanettir can bana
Toplama amirisin her cana
Ne olur birkaç gün daha ver bana
Emir haktan ise bir rapor yassak
~~Desek şurda bir kötü var durmadan~~
Şurda bir kötü var durmadan aqlar
Sana asık olmuş gülşenim söyler
Dilekçem kabul edersen eğer
İzninizle birkaç gün yazmak istiyom
Kalmak istiyom

Ali Özemir

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Oğuzhan UTKU
Doğum Yeri ve Tarihi : Elbistan, 31.05.1977
Medeni Hali : Evli ve bir çocuk babası
İletişim Bilgileri : oguzhanutku46@hotmail.com

EĞİTİM

1995-1996 Mut Çok Programlı Lisesi
2000-2005 Niğde Üniversitesi, Şarkiyat Bölümü (Arap ülkeleri)
2010-2015 Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

YABANCI DİLİ İngilizce